Poštnina plačana v gotovini

Leto VIII, št. 306 | Ljubljana, petek 30. decembra 1927 | Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2492

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180. Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 29. decembra.

Problem zbližanja z Nemčijo danes gotovo ni aktualen. Ali eden od vplivnih politikov naše kraljevine, Jovan Jovanović, vodja zemljoradniške stranke, pred vojno aktivni diplomat Srbije, na primer kot poslanik na Dunaju, je objavil svoje misli o zbližanju z Nemčijo, ki so jih prinesli vodilni nemški listi in ki bodo nedvomno vzbudile znaten odziv v inozemstvu. Zato je nedvomno umestno, da jih glosira tudi domače časopisje.

Gospod Jovanović govori s simpatijami o Nemčiji in računa z združenjem Avstrije in Nemčije kot neizbežnim dejstvom. Ni mu nasproten; nasprotno, pomisleke zavrača sam, češ da imajo Nemci pravico izvesti združitev, ako zahteva tako njihova nacijonalna volja. Računa z bodočimi prijateljskimi odnošaji med Nemčijo in Jugoslavijo.

Kakor že rečeno, problem zbližanja med Nemčijo in Jugoslavijo danes prav gotovo ni aktualen. Naša vnanjepolitična situacija danes ne računa in ne more računati s spremembami, v katerih središču bi bila zveza z Nemčijo v kakršnikoli obliki. Srednjedunavske probleme motrimo s perspektive Male antante, ki je naša nalašč zato ustanovljena diplomatska formacija prav v toliki meri kot češkoslovaška in rumunska; dosedanje njeno praktično udejstvovanje je v polni meri pokazalo, da je realna tvorba, ki je prenesla z najizrazitejšim uspehom že marsikako preizkušnjo.

Naše odnošaje do velesil na zapadni strani ureja v glavnem prijateljstvo s Francijo, s katero smo pravkar podpisali tudi formalno prijateljsko pogodbo, ki ji je vsa Evropa soglasno prisodila prav izredno velik pomen v vprašanjih mednarodne politike, ki se tičejo Balkana in sredozemskega območja in pač še kakega drugega področja. Zveza s Francijo tvori, ako jo pogledamo s širšega vidika, neločljivo celoto s formacijo Male antante; oboje skupaj predstavlja jasen mednarodno-politični koncept, trdno osnovo naše vnanjepolitične orijentacije, ki ne pripušča v tem pogledu nikakega kompliciranja s tujimi elementi. Nemčija, oziroma tesnejše prijateljstvo med Jugoslavijo in Nemčijo pa bi bil danes brez dvoma tak tuj element.

Ali si moremo misliti, da bi Mala antanta kot celota prenesla naslonitev na Nemčijo. Lahko mirno trdimo, da si take spremembe ne moremo predstavljati, ker logika z nobenega izhodišča ne kaže poti do nje. Na to, da bi zbližanje z Nemčijo moglo biti Jugoslaviji nadomestilo za maloantantno kombinacijo, pač nihče ne more resno misliti; da pa bi mislili na slično nadomestilo Francije v problemih, ki se tičejo Italije, ni nič manj absurdno. Podobna politična konstelacija tedaj ne more pripuščati ničesar, kar bi spremenilo današnje mednarodno-politične odnošaje naše kraljevine. Zato bi bile potrebne še zelo dalekosežne spremembe v celotni politični situaciji v Evropi, spremembe, ki se morda dado že danes s primerno rezervo napovedovati, ki pa so prav gotovo še precej daleč od uresničenja.

Pod perspektivo takega pojmovanja šele si moremo misliti možnost zbližanja z Nemčijo. Mi nimamo nasprotstev do Nemčije in Nemčija jih nima do nas; prijateljstvo med obema državama je tedaj možno. Želimo, da bi se oni, ki verujejo v demokratično, republikansko Nemčijo, ne izkazali kot preoptimistični; naglasimo pa, da se v onih praktičnih primerih, kjer se more demokratizem in narodna strpnost ter pravičnost med Nemci praktično pokazati, ne kažejo tako ugodne strani, da bi bil optimizem kar samo ob sebi umljiv.

In naposled priključitveno gibanje! Za nas je izven debate, da je treba uresničenje tega stremljenja odrivati čim dalje mogoče, ako se ne bi dalo preprečiti, ker za nas ne more biti vseeno, ali mejimo na republiko Avstrijo ali na Veliko Nemčijo. Odložiti do onega stadija, ko bo celotna situacija v Evropi odpirala tudi za nas nove, ne neugodne možnosti. Je pa v tem pogledu dolžnost vsakega Jugoslovena, da ne pozabi vselej, kadar se govori o vprašanju zbližanja z Nemčijo, pokazati na koroški problem, ki je nas nacijonalni in strateški problem.

Iz koroškega deželnega zbora

Celovec, 29. decembra. g. Ker se v deželnem zboru ni vršila splošna debata o proračunu, kar se na Koroškem še ni zgodilo, je bila dopoldanska seja odgodena na popoldne. Na popoldanski seji je v podrobni debati najprej govoril o členu »upravni sistem« socijalno-demokratski poslanec Pichler, ki je izjavil, da pomeni floriranje državnih financ, pogin dežel. V imenu slovenske ljudske stranke je povdarjal poslanec Starc z ozirom na zakon o avtonomiji, da se Slovenci na Koroškem ne strinjajo z zakonom, ki je predložen v deželnem zboru, temveč da se postavljajo na stališče sklepov manjšinskega kongresa v Ženevi. Prihodnja seja jutri.

Razpadanje Demokratske zajednice

Muslimansko-radikalski pakt proti demokratom

Politična senzacija v sarajevski oblastni skupščini. — Zanimivosti izza kulis odnošajev med demokrati in muslimani. — Nov oster nastop dr. Spaha proti svojim zaveznikom

Beograd, 29. decembra, p. V Sarajevu se je danes vršila seja oblastne skupščine, katere predsednik je demokrat Vazilij Grdjić. Muslimani so brzkone po tajnem sporazumu z radikali nastopili proti predsedniku ter mu s pomočjo opozicije izrekli nezaupnico. Predlagali so namreč, naj se mu črta njegova predsedniška plača v znesku 3000 Din mesečno. Predlog je izzval viharno debato, ki je končala z nezaupnico g. Grdjiću.

Sarajevski incident se mnogo komentira tudi v beograjskih političnih krogih, kjer ga spravljajo v zvezo z zbližanjem muslimanov in radikalov ter vidijo v njem znak oslabljenja Demokratske zajednice. Ni izključeno, da pride zaradi tega dogodka do resne krize v zajednici ali pa celo do njenega razpada. Novinarji so se obrnili za pojasnilo na ministra dr. Spaha, ki je izjavil, da se po njegovem mnenju celi stvari pripisuje mnogo več važnosti, kakor jo zasluži. Gre samo za to, ali naj ima predsednik oblastne skupščine poleg svojih dnevnic še 3000 Din mesečne plače, ali pa samo dnevnice, kakor drugi oblastni poslanci. Tako malenkostno vprašanje pa ne sme kaliti odnošajev med muslimani in demokrati. Kar se tiče sporazuma muslimanov z radikali v Bosni, ga smatra samo za nadaljevanje skupnega dela v vladi. Muslimani ne žele, da bi se jim očitalo, da hočejo voditi v Beogradu drugo politiko kakor v Bosni in zato skušajo doseči sodelovanje z radikali, kjer je to mogoče. Najprej se je to zgodilo v raznih občinah, sedaj pa so na vrsti oblastne skupščine. Pri tem lahko sodelujejo tudi zastopniki demokratske stranke. Volitve 11. septembra pa so pokazale, da demokrati niso tako močni, kakor si domišljujejo in kakor večno zatrjujejo. Ker nimajo zaslombe v narodu, pa demokrati seveda tudi ne morejo zahtevati vodilnih političnih mest.

Te zadnje izjave dr. Spaha le še bolj kažejo na naraščajoči razdor med muslimani in demokrati, na drugi strani pa so tudi nov dokz, da obstoji med muslimani in radikali že točno izdelan pakt, ki bo ogromnega pomena tudi za razvoj političnih razmer v Beogradu.

Buren dan v sarajevski oblastni skupščini

Mučen konflikt med muslimani in demokrati. — Nezaupnica demokratskemu predsedniku oblastne skupščine

Sarajevo, 29. decembra n. Danes dopoldne je došlo v sarajevski oblastni skupščini do zanimive politične senzacije, do odkritega spora med dosedanjimi zavezniki, demokrati in JMO. Oblastni odbor je namreč predlagal plenumu, naj se predsedstvu skupščine ukine mesečna plača in puste samo dnevnice.

Ta predlog je silno razburil dosedanjega predsednika skupščine Vazilija Grdjića, ki je planil s sedeža in imel razburjen govor, med katerim je došlo do velikega skandala. Gospod Grdjić je med drugim omenil, da se je pred kratkim razgovarjal z ministrom dr. Spahom, ki mu je omenil, da je treba v železarni v Zenici zasesti tri mesta v upravnem odboru in naj bi oblastna skupščina predlagala na ta mesta tri muslimane, kar pa se ni zgodilo. Dr. Spaho da se je dalje pritoževal, da mu demokrati v Beogradu v ničemer ne gredo na roko in da mu prosvetni minister dr. Kumanudi ni hotel premestiti niti petih učiteljev. Predsednik Grdjić je trdil, da je dr. Spaho zaradi tega zahteval od muslimanskih članov sarajevske oblastne skupščine, naj posežejo po represalijah proti demokratskim članom skupščine. Ena teh represalij naj bo ta, da predlaga sedaj oblastni odbor, v katerem imajo muslimani večino, naj se črta plača predsednika skupščine, ki je demokrat.

Izjava predsednika Grdjića je izzvala v oblastni skupščini veliko razburjenje. Nastal je tolik hrup, da so morali sejo prekiniti. Po odmoru je muslimanski poslanec dr. Behmen izjavil, da so trditve predsednika Grdjića laž in obrekovanje in da zato muslimani ne morejo več delati pod njegovim predsedstvom; zato naj odloži predsedniško mesto. Grdjić je nato zahteval, naj odloči o tem skupščina sama; imenoval je najstarejšega člana skupščine za svojega namestnika in nato prekinil sejo.

Med dolgim odmorom so se dogovorili muslimani in radićevci, da glasujejo za nezaupnico Grdjiću, dočim so radikali izjavili, da se bodo vzdržali glasovanja. Pri glasovanju so radićevci in muslimani res glasovali za nezaupnico predsedniku Grdjiću, ki je nato odšel iz skupščine. Politični krogi smatrajo, da bo ta incident v sarajevski oblastni skupščini imel še nadaljne posledice za odnošaje med muslimani in demokrati.

Parlamentarni program

Beograd, 29. decembra p. Po daljšem odmoru je imel danes zopet sejo plenum finančnega odbora. Za sejo je vladalo veliko zanimanje, ker je bil na dnevnem redu proračun ministrstva ver. Posl. Svetozar Pribićević je v svojem govoru obsodil vladno politiko, ki je tudi v tem vprašanju brez načel in brez smernic, posl. Juraj Demetrović pa je s strokovnega stališča kritiziral vladno versko politiko. Jutri bo finančni odbor nadaljeval svoje delo, nato pa bodo seje odgodene do konca pravoslavnih božičnih praznikov. Za jutri je napovedana tudi seja davčnega odbora. Kdaj se bo sestala Narodna skupščina, še ni določeno.

Zborovanje sodnikov

Beograd, 29. dec. p. Danes se je v Beogradu vršila skupščina zastopnikov sodniških združenj iz vseh pokrajin države razen Črne gore. Ljubljano je zastopal sodnik dr. Kravina. Razpravljali so o izenačenju sodnih zakonov, o raznih sodniških stanovskih vprašanjih in o spojitvi vseh sodniških organizacij.

Proslava priključitve Pirota

Beograd, 29. dec. p. Danes so v Pirotu svečano proslavli 50letnico, odkar je bilo mesto priključeno Srbiji. Vlado je zastopal minister Velja Popović. Vršila se je svečana seja občinskega sveta ter slovesna otvoritev novih prostorov ženske obrtne šole in učiteljišča.

Zveza organizacij mlinske industrije

Beograd, 29. dec. p. Tekom meseca januarja se bo v Beogradu vršila skupna konferenca zastopnikov organizacij mlinske industrije, na kateri se bo razpravljalo o položaju te panoge naše industrije ter se bo osnovala zveza organizacij mlinske industrije. Zveza bo imela svoj sedež v Beogradu.

Zdravstveno stanje predsednika Švehle

Praga, 29. dec. g. Na uradnem mestu se potrjuje, da se je zdravstveno stanje ministrskega predsednika Švehle v zadnjem času nekoliko poslabšalo, vendar pa bolezen ni resnega značaja. Zdravniki so mu svetovali, naj za nekoliko dni odgodi svoje potovanje v inozemstvo.

Trst in Reka prosti luki

Rim, 29. dec. (ri.) Današnji uradni list objavlja naredbo, s katero so proglašena mesta Savonna, Genova, Livorno, Napoli, Brindisi, Bari, Jakin, Benetke, *Trst*, *Reka*, Palermo, Messina, Catania in Cagliari za proste luke.

Čsl. jugoslovenska kulturna in gospodarska konvencija

Praga, 29. decembra. s. Med Češkoslovaško in Jugoslavijo se bo sklenil dogovor glede zbližanja obeh držav na kulturnem in gospodarskem polju. Kulturna konvencija je že skoraj popolnoma izdelana, dočim se morajo v gospodarski konvenciji rešiti še nekatera vprašanja. V to svrho je bil češkoslovaški parlament povabljen, naj odpošlje svoje zastopnike v Beograd. Delegati češkoslovaškega parlamenta bodo najbrže 20. ali 21. januarja odpotovali v Jugoslavijo. V Beogradu bodo ostali 8 dni, nameravajo pa posetiti tudi Zagreb in Ljubljano. Kulturna konvencija, ki se bo sklenila v Beogradu, bo velike važnosti tudi za trgovino in obrt, ker je nameravana izmenjava trgovskega in obrtniškega naraščaja.

Praga in Vatikan

Praga in Vatikan, 29. decembra h. Nekateri praški listi so danes objavili podrobnosti o modusu vivendi med Vatikanom in Češkoslovaško Javili so, da vsebuje dogovor 29 točk ter da ima isto vsebino kakor konkordat med Vatikanom in Litvo. »Prager Presse« in češkoslovaški tiskovni urad demantirata najodločneje te vesti Dogovor ima samo 7 točk ter ne govori o oprostitvi duhovnikov in teologov od vojaške službe. O tem vprašanju se sploh ni razpravljalo. Ko bo modus vivendi od vlade odobren, bo objavljen. Javnost se bo lahko prepričala, da modus vivendi nikakor ne krši suverenitete češkoslovaške republike, kolikor gre za razmerje med državo in cerkvijo

Kakor pri nas . . .

Berlin, 29. dec. g. Kakor poroča »Lokalanzeiger« iz Kodanja, so v tamošnji gimnaziji uvedli novinstvo kot učni predmet. V višjih razredih se bodo večkrat na teden pregledali listi, nakar se bo razpravljalo o raznih člankih, ki se ne bodo porabili samo za šolske naloge, temveč tudi za pisma učencev na pisce člankov.

Umor italijanskega podkonzula v Odesi

Ni še ugotovljeno ali gre za politični umor. — Baje je bil umorjeni konzul zelo bogat in zato ni izključen navaden roparski umor

Moskva, 29. decembra o. »Agencija Tass« poročajo iz Odese: Danes popoldne je bilo v Zagati najdeno truplo italijanskega podkonzula Cozzija, ki so ga še neznani zločinci umorili z debelim kamnom. Truplo je bilo popolnoma golo, ker so zločinci odnesli obleko. Izdrli so mu tudi zlato zobovje. Cozzi je zapustil italijanski konzulat pretekli torek ob 4. popoldne in se od tedaj ni več povrnil. Komaj je bilo truplo najdeno so se podali na lice mesta predsednik izvrševalnega odbora v Odesi, krajevni zastopnik ljudskega komisarjata za zunanje zadeve, zastopnik policijskih oblasti in italijanski generalni konzul Tonker. Oblasti so ukrenile vse potrebno, da se zločinci izsledijo. Predsednik izvrševalnega odbora in zastopnik ljudskega komisarijata za zunanje zadeve sta obiskala italijanskega generalnega konzula in mu izrazila sožalje.

Bukarešta, 29. decembra g. O umoru italijanskega podkunzula v Odesi Cozzija poročajo listi grozne podrobnosti. Umorjeni je že 15 let živel v Odesi ter je bil zelo znana osebnost. Javnost se je splošno prepričala, da je bil Cozzi zelo bogat, kar pa zanika italijanski generalni konzul. Nesrečnega podkonzula je nekaj oseb, ko se je pozno zvečer vračal domov, napadlo, ter ga s sekiro ubilo. Njegova glava je bila popolnoma razbita. Sovjetske oblasti izjavljajo, da gre za običajen roparski umor. Italijansko zastopstvo pa meni, da gre za politični umor. Sovjetski listi v Odesi že pišejo, da so Cozzija umorili politični provokatorji, ako je bil sploh umorjen iz političnih vzrokov. Zaradi umora bo gotovo moskovska vlada imela težkoče s strani Italije.

Avstrija zavrača madžarske težnje po Gradiščanski

Odgovor kancelarja dr. Seipla na socijalistično interpelacijo glede madžarskih poželjenj po Gradiščanski

Dunaj, 29. decembra s. Na današnji seji zbornice je socijalno demokratski poslanec Richter stavil na zveznega kancelarja vprašanje zaradi izjave madžarskega zunanjega ministra, v kateri je ta desavuiral trditev zveznega kancelarja v proračunskem odboru, da ne obstoja nobeno gradiščansko vprašanje. Madžarski zunanji minister Valko je namreč izjavil, da ni nikoli nobenemu organu avstrijske vlade dal striktne izjave, da se Madžarska končnoveljavno odreče Gradiščanski. Poslanec Richter je vprašal, katera od obeh trditev je pravilna.

Zvezni kancelar dr. Seipel je odgovoril med drugim nastopno: V finančnem odboru sem dejal, da sem trdnega prepričanja, da dvomi o stalnosti onega dela trianonske mirovne pogodbe, ki sem jo omenil, niso upravičeni. Pri tem sem se skliceval na to, da so bile pri diplomatskih razgovorih, ki so se vršili v zadnjem letu, podane izjave, ki so me popolnoma pomirile in zadovoljile. Zadovoljujem se s tem, da ponovno ugotovim, da vztraja Avstrija na svoji pravici do Gradiščanskega in da se tudi Gradiščanska ne bo odrekla Avstriji. Ob tej priliki izražam tudi svoje prepričanje, da meja Gradiščanske proti Madžarski in njena pripadnost k Avstriji nista na noben način ogroženi. Ne dvomim o lojaliteti madžarske vlade napram nam, ker je madžarska vlada dala ponovna resna zagotovila, da ni v nobeni zvezi z morebitnimi iredentističnimi stremljenji glede Gradiščanske.

Socijalni demokrati te izjave zveznega kancelarja niso vzeli na znanje.

Madžarski listi nadaljujejo od zadnje izjave zveznega kancelarja v fin. odboru z razpravami o gradiščanskem problemu. Tako se je »Pesti Hirlap« nedavno bavil v članku z Avstrijo ter napisal celo sledeče:

Ali je mogoče za nas vseeno, ali pripada Dunaj Nemčiji, Češkoslovaški ali Madžarski? Stari kralji Madžarske so imeli vojvode na Hrvatskem in v Bosni, zakaj ne bi sedaj madžarski kralj imel vojvodo ali bana na Dunaju? Madžarska zgodovina je skozi štiri stoletja napram nemškim cesarjem in avstrijskim vladarjem dokazala, da se Madžarska ne more uspešno vladati z Dunaja. Sedaj je potrebno, da pride čas, ki bo pokazal ali ne bo mogoče vladati Dunaja iz Budimpešte.

Kralj Ferdinand – žrtev površnosti svojega zdravnika?

Bukarešta, 29. decembra, g. Zdravnik dr. Jonescu objavlja v listu «Interprarea» senzacijonalno vest, da so pokojnega kralja Ferdinanda napačno lečili. Dr. Jonescu, ki se sklicuje na zdravniško mnenje zdravniškega koncilija, obdolžuje telesnega zdravnika dr. Juvaro, da je kralja napačno zdravil in da je vsled svoje površnosti povzročil predčasno kraljevo smrt. Vzrok smrti je bil rak na debelem črevesu, ki se da večkrat ozdraviti, ako se ga pravočasno opazi. Pri kralju Ferdinandu pa je površnost telesnega zdravnika preprečila, da bolezni niso spoznali. Telesni zdravnik ni pripustil nobenih drugih zdravnikov ter je kralja zelo netočno in površno preiskal. Pred dvema letoma ga je operiral na kili ter pred enim letom na hemeroidah. Dr. Juvara bi nadaljeval operacije, ako ne bi smrt kralja preprečila njegovo pogubonosno delo. Vse operacije je dr. Juvara izvršil sam brez vsake zdravniške asistence. Šele leta 1926., ko je bilo telo kralja že težko inficirano, so poklicali dr. Manulea in kasneje še štiri zdravnike. Vendar pa je bilo že prepozno. Dr. Jonescu ugotavlja na koncu, da je dr. Juvara s svojo površnostjo, brezvestnostjo in neznanjem povzročil predčasno smrt kralja Ferdinanda.

Mahinacije komunistov v Bolgariji

Sofija, 29. dec. d. Policija je v zadnjem času dobila zaupna poročila, da nameravajo ilegalne komunistične organizacije stopiti v zvezo s političnimi jetniki central. jetnišnice. Zato je uprava jetnišnice poostrila varstvene odredbe. Poskus poslati aretiranemu komunistu večjo vsoto denarja ter razna pisma, se je izjalovil. Denar in pisma so bila skrita v skledi zdroba, ki jo je mlada ženska izročila pazniku s prošnjo, naj jo pošlje nekemu Aleksijevu. Pazniki so preiskali skledo ter našli denar in pisma. Eno pismo je prišlo baje od komunistične organizacije v Kölnu ter veli, da je zbirka v korist komunističnih jetnikov v Bolgariji, ki so jo priredili komunisti v Kölnu, prinesla 500 mark. Izdano je bilo povelje, da se ženska aretira. Kakor se je doznalo, je ta ženska sestra komunista Toponičarova, ki sedi sedaj zaradi udeležbe pri zaroti komunistične omladine v ječi.

Diplomatska pogajanja med Parizom in Rimom

Pariz, 29. dec. pa «Petit Parisien» poroča, da se prično 15. januarja francosko-italijanska diplomatska pogajanja.

Umor čsl. poslanca

Praga, 29. dec. h. Poslanec Žalovin, ki je bil umorjen, je v sredo opoldne odšel na lov. Ker se zvečer ni vrnil, so ga pričeli iskati ter so ga našli v gozdu ustreljenega. Domneva se, da gre za politično maščevanje, ker je bil poslanec zelo agresiven ter je v zadnjem času ostro nastopil proti Madžarom. Poslanec Žalovin je bil star 43 let. Njegov naslednik v parlamentu bo Mihael Popović, ki pripada stranki malih kmetov.

Leon Daudet zopet preti . . .

Pariz, 29. dec. d. Vodja rojalistov Leon Daudet je dal uredniku lista «Paris Midi» izjavo, v kateri ostro napada Poincaréja, čigar finančno politiko ostro kritizira, ter Brianda, čigar mirovna stremljenja zavrača. Daudet najavlja ljut boj proti Vatikanu. Končno govori Daudet o svojem povratku v Francijo, ne da bi navedel natančnega datuma. Paincaré in Briand se bosta, kmalu prepričala, v kakšni zmoti sta bila, ko sta ga izgnala. Daudet je bil vedno o tem prepričan, da bo afera njegovega sina povzročila padec republike. Nobenemu politiku ali uradniku, ki je skušal zakriti zločin na njegovem sinu, ne bo prizanešeno.

Amerika in reparacijski problem

Berlin, 29. decembra. g. Z uradne washingtonske strani se energično demantira včerajšnje poročilo lista «Newyork Herald Tribune» o načrtu ameriške vlade glede nove skupne rešitve reparacijskega vprašanja in problema vojnih dolgov. Washingtonski zakladni urad izjavlja najodločneje, da vlada tudi nadalje pod nobenimi pogoji ne bo dopustila spojitve teh dveh problemov. Razmere se namreč niso od znane izjave državnega tajnika Mellona prav nič izpremenile. Stališče ameriške vlade ostane isto, namreč da tvori vprašanje dolgov problem, ki se mora rešiti neodvisno od reparacijskega vprašanja. Dalje se opozarja na to, da ameriška vlada že z ozirom na volitve nikakor ne more izpremeniti svoje politike. Vse govorice, ki so bile včeraj razširjene v Parizu in Berlinu, po katerih se more pod gotovimi okoliščinami računati s tem, da bo ameriška vlada izpremenila svoje stališče, so brez vsake podlage. Parker Gilbert bo prihodnje dni imel razgovore z zastopniki ameriške vlade, najbrže tudi s predsednikom Coolidgeom in zakladnim tajnikom Mellonom. Prve dni prihodnjega tedna se bo Parker Gilbert pogajal z vodilnimi finančniki v Newyorku, 6. januarja pa bo odpotoval v Nemčijo.

Smrt italijanskega senatorja

Turin, 29. dec. o. Danes dopoldne je tukaj umrl senator Teofil Rossi, bivši minister za industrijo in trgovino v Factovi in pozneje nekaj časa tudi v Mussolinijevi vladi. Star je bil 52 let.

Iz volilne borbe na Poljskem

(Proglas poljskih škofov.)

Varšava, koncem leta.

Božični prazniki so se na Poljskem obhajali v znamenju borbe za volitev v sejm in senat, ki se bodo vršile v začetku marca 1928. V tej borbi ne gre toliko za posamezne stranke, kolikor za bloke strank, ki že so ali ki naj nastanejo. Kako močna osebnost je pri tem Pilsudski, se vidi iz dejstva, da je glavna parola boja: za Pilsudskega ali proti njemu.

Med bojnim «klicanjem» se je oglasil tudi poljski katoliški episkopat. Globok patrijotizem se poljskim škofom ne more odreči, istotako ne brezpogojna privrženost poljski državnosti, vendar so oni polni nezaupanja v Pilsudskega, tega stebra poljske državne misli, ker jim je preliberalen in globoko spoštuje vsako veroizpovedanje, tudi židovsko. Proglas, ki so ga škofje o volitvah izdali, je zato tako splošen v izrazih, tako pitijski, da je baš zato izzval najrazličnejše komentarje. Desnica, ki je Pilsudskemu sovražna in ki v njej igrajo glavno vlogo narodni demokrati, si ga tolmači kot navodilo za ustvarjanje katoliške politične fronte, ki naj bi šla proti Pilsudskemu, a z druge strani se naglaša, da škofje izključujejo vsako borbo proti vladavini Pilsudskega. Raznašajo se izjave varšavskega kardinala Kakowskega, ki naj bi bile tolmač onega proglasa, a se zopet demantirajo. To je čudna nejasnost, ki ali izvira iz needinstva v mišljenju poedinih škofov, ali pa je nalašč dana proglasu, da se — za početek — ustvari motna situacija, ki bi se v njej dalo ipak ribariti. Časopisi Pilsudskega z vidnim nezadovoljstvom kažejo na sfinksnost proglasa, a s tem večjim zadovoljstvom odtiskujejo izjavo krakovskega nadškofa kneza Sapiehe, ki je pač religijozna, a ni klerikalna. Sapieha je dejal: «Katoliki ne bi mogli sprejeti koncepcije, po kateri bi kakšna politična stranka hotela katoliške elemente «zblokirati» (v blok spraviti) kot antitezo grup, ki sodelujejo z vlado. Tako koncepcijo bi katoliki morali silno pobijati . . . «Vobče», je rekel krakovski nadškof, «delati iz religije orodje politične agitacije, je profanija religije, kaj takega je naravnost nemogoče, da bi prišlo na misel dobrim katolikom. Z druge strani pa ni zloraba religije, ako se katoliki ustavljajo strankam, ki na jasen način pobijajo religijo (n. pr. komunisti), ali strankam, katere so s svojo skrajno demagogijo prišle navzkriž z načeli vere in morale». Očitek, kakor da bi duhovščina hotela oblast v državi dobiti v svoje roke, označuje Sapieha kot krivico, ki se ji dela.

Publicistika Pilsudskega rada kvitira to «jasno in posvečeno mišljenje» krakovskega kneza in nadškofa.

Poljska ima v današnjem papežu svojega brezdvomnega osebnega prijatelja. Papež je bil ob osvobojenju nuncius v Varšavi ter je naravnost vzljubil poljski narod, kakor ga more vzljubiti vsakdo, ki ga je od bliže spoznal. To je papeževa osebna nota, ki je Poljski pri brzem sklepanju konkordata prinesla mnogo političnih koristi. Druga je stvar — vatikanska politika; ta namreč posebno rada izven Varšave dela Poljski neprilike, in sicer n. pr. s tem, da za svrho propagande favorizira na primer Ukrajince. Vidi se to posebno tudi iz «katoliškega časopisja» v Jugoslaviji.

—c.

Nemčija pred volitvami

Prihodnje leto se vrše volitve v Nemčiji in Franciji, ki bodo odločilnega pomena za nadaljne odnošaje med obema silama. Ni še določen datum volitev v nemški Reichstag, vendar je verjetno, da bo Nemčija počakala izid volitev v Franciji, ki bodo gotovo v precejšnji meri vplivale na razpoloženje nemških ljudskih množic. V splošnem se danes računa z znatnim napredkom levičarskih strank, ki utegne biti tem večji, če bodo v Franciji zmagale stranke levice, ki se prav posebno vnemajo za zbližanje in sporazum z Nemčijo. Ako se ta prognoza obnese, bo sedanji režim, ki se opira zgolj na desničarske in srednje meščanske stranke ter razpolaga le z znatno večino postal nemogoč in pojavilo se bo vprašanje povratka demokratov in socijalne demokracije k državnemu krmilu. Izgledi tesnejšega zbližanja med Nemčijo in Francijo bi se znatno povečali.

Vsekakor so zanimive volilne prognoze, ki jih že sedaj podajajo posamezni nemški politiki, čeprav so le relativne, problematične vrednosti. Georg Bernhard, ravnatelj »Vossische Zeitung«, ki bo pri prihodnjih volitvah demokratski kandidat v Postdamu, se kaže jako optimističnega in računa na močan napredek demokratov in socijalistov. Po njegovem mnenju bodo demokrati odvzeli mnogo glasov gospodarski stranki ustanovljeni šele po vojni, a socijalni demokrati bodo pridobili kakih 40 novih mandatov.

Socijalistični voditelj Breitscheid je manj optimističen in ceni napredek svoje stranke na kakih 20 mandatov, računajoč po izidih zadnjih občinskih volitev v Hamburgu, Königsbergu, Oldenburgu, itd., ki so vse beležile napredek levice.

Hellmuth von Gerlach, ravnatelj »Welt am Montag«, pripisuje socijalnim demokratom okrepitev za kakih 30 mandatov. Ta napredek bo zadostoval, da bodo socijalisti poklicani k državnemu krmilu. Teodor Wolf ravnatelj »Berliner Tageblatta« obeta socijalistom 30 do 40 novih mandatov.

Tudi v katoliškem centrumu računajo z ojačenjem levičarskih strank. Zato se jim tako mudi spraviti čim hitreje pod streho sadove sedanjega režima, da bi mogli po volitvah zopet presedlati in obnoviti weimarsko, oziroma tako zvano veliko koalicijo.

Po vseh teh prognozah se zdi upravičeno upanje da so dnevi sedanjega režima, ki mu dajejo pečat ultrareakcijonarni nacijonalci, šteti in da se Nemčiji obeta bolj levo orijentirana vlada, ki bo lahko z večjim povdarkom vodila politiko miru Društva narodov in zbližanja s Francijo.

•

Berlin, 29. dec. s. Vlada se bo kmalu po novem letu bavila z vprašanjem termina novih volitev v državni zbor. Namerava se določiti, da se bodo parlamentarne volitve vršile obenem z volitvami v zbore na Bavarskem, Virtemberškem in v Prusiji. Dočim se zavzema levica z. razpust parlamenta po razpravi o proračunu in za volitve spomladi, hočejo nemški nacijonalci odgoditi volitve do jeseni.

Velike vremenske katastrofe

Rim, 29. decembra. g. Strašanski vihar na morju traja dalje. Morje je izredno razburkano. V Sardiniji so reke zaradi močnega deževja prestopile bregove ter poplavile velika ozemlja. Reka Arno je nedaleč od Firence popolnoma poplavila polja. Pri Claviresu v dolini Aosta so lavine zasule tri topniške častnike, ki so bili z vojaki na vaji. Dva častnika sta bila lažje ranjena, tretji pa je mrtev. Močan vihar, ki je včeraj divjal v Kvarneru, je skoraj onemogočil paroplovbo. Parniki so imeli po več ur zamude. Pri Rovinju je bila ribiška ladja, ki je imela pet mož posadke, v največji nevarnosti. Rešil jo je poštni parnik proge Trst - Pulj. V Benetkah je začel briti široko, morje se je dvignilo ter poplavilo nižje ležeče dele mesta. Plovba na Canale grande je bila nemogoča, ker ladje niso mogle voziti pod železnim mostom.

Budimpešta, 29. decembra. s. Meteorološka postaja javlja, da po vsej državi sneži. Zlasti mnogo snega je padlo na jugu ter na ozemlju Blatnega jezera. Temperatura je povsod padla na 5 stopinj pod ničlo. Kakor objavljajo državne železnice, se je moral železniški promet v Transdanubiji zaradi zametov ustaviti.

London, 29. decembra. g. V okolici mesta, zlasti na severu, so še vedno večja ozemlja zaradi zametov odrezana od sveta. Nad 50 manjših vasi že pet dni ni moglo dobiti živil. Zaradi tega se je danes dvignilo več letal, da preskrbi izolirane kraje z živili. Zaradi ustavitve paroplovnega prometa med Anglijo in Francijo je moralo mnogo tujcev ostati v Angliji.

Lizbona, 29. decembra. g. Reki Duero in Tajo sta v zadnjih dneh zelo narasli ter poplavili mnogo krajev. Več hiš se je porušilo, nekaj oseb je vtonilo. Valovi so odnesli cel oddelek vojaštva. Vsi vojaki so vtonili. Tudi na Madeiri so viharji napravili veliko škode. Utrdbe na obali so uničene.

Komunistična justica

London, 29 dec. d. Iz Pekinga poročajo, da je angleški rušilec «Seraph» osvobodil tri italijanske misijonarje in 9 nun, ki so jih kitajski komunisti v Svatau prijeli ter obsodili na smrt, ker so javno propovedovali krščanstvo. Osvobojeni misijonarji pripovedujejo, da so vsak dan iz svoje celice gledali justifikacije ki so jih komunisti izvrševali baje brez sodnega postopanja. Žrtve so bile večkrat zvezane z vrvmi. Samo zadnjo nedeljo je bilo izvršenih 13 justifikacij, med njimi štiri žene. Misijonsko poslopje in sirotišnica v Svatau sta bili oplenjeni. Kitajski oblastniki so protestirali proti osvoboditvi misijonarjev in nun.

Boj za otroka

Budimpešta, 29. decembra. g. Bivši bolgarski konzul na Dunaju, Ličev, ki je s svojo soprogo v sporu, je danes odpeljal svoja dva otroka, ki sta živela v Budimpešti pri ženi. Soproga je takoj vso stvar ovadila policiji, kateri je uspelo, da je zvečer oba otroka zopet odvzela Ličevu. O polnoči se javlja, da sta otroka na bolgarskem poslaništvu. Žena in otroka sta brzojavno zaprosila bolgarskega kralja za pomoč. Budimpeštanska policija izjavlja, da bo odklonila vsako intervencijo, ker sta na nevtralnih tleh na bolgarskem poslaništvu. Zadeva je vzbudila v Budimpešti veliko pozornost.

Taktika francoskih socijalistov pri volitvah

Pariz, 29. dec. s. Socijalistični kongres danes dopoldne ni imel plenarne seje, pač pa se je sestala resolucijska komisija. Kakor se izve, se je dosegel sporazum v smislu, da se bo pri prvih volitvah v vsakem volilnem okrožju postavil socijalističen kandidat. Glede postopanja pri drugi volitvi pa se ni mogel doseči sporazum. Desno krilo noče stopiti v volilno zvezo s komunisti. Ni izključeno, da bo zaradi tega vprašanja prišlo v stranki do razkola.

Albanska misija za konkordat

Rim, 29. dec. g. Albanska misija za pogajanja v svrho sklenitve konkordata z Vatikanom, je danes dospela semkaj. Papež bo v teku tedna sprejel misijo v avdijenci.

Madžari molijo za Rothermera

Budimpešta, 29. dec. s. Madžarska liga za revizijo mirovnih pogodb je pozvala svoje pristaše, naj v nedeljo opoldne opravijo tiho molitev za lorda Rothermerea in za uspeh njegove akcije.

Pisatelj Jirásek zdrav

Praga, 29 dec. h. Te dni je bila razširjena vest, da je znani pisatelj Alojzij Jirásek nevarno obolel. Danes javlja češkoslovaški tiskovni urad, da se njegovo zdravstveno stanje še ni nič izpremenilo.

Amnestija v Sofiji

Sofija, 29. dec. (so.) Danes je predložil pravosodni minister v podpis kralju naredbo, s katero se za novo leto pomilošča 260 kaznjencev, ki so bili po večini obsojeni zaradi političnih deliktov.

Mednarodni šahovski kongres

London, 29. dec. (lo.) Včeraj se je pričel v mestu Hastings mednarodni šahovski kongres.

Požar na Proseku

Trst, 29. dec. o. Preteklo noč je začelo goreti v poslopju rikreatorija društva Lega Nazionale na Proseku. Zaradi burje se je ogenj hitro razširil na celo poslopje, ki je zgorelo skoraj do tal. Škoda znaša 30 tisoč lir.

Tudi cerkve naj bodo enakopravne

Verska debata v finančnem odboru

Vse veroizpovedi naj dobe avtonomijo s soodločevanjem vernikov. — SLS bo glasovala za proračun, ki favorizira pravoslavno cerkev pred katoliško. — Učinkovita kritika opozicijonalnih govornikov

Beograd, 29. decembra. p. Današnja seja finančnega odbora se je pričela ob 4. popoldne. Na dnevnem redu je bil proračun ministrstva ver.

Minister Obradović

je otvoril debato s kratkim ekspozejem, v katerem je med drugim izvajal:

Proračun ministrstva ver za leto 1928./29. znaša 114 milijonov Din in je za 24 milijonov manjši od letošnjega. S tem je bilo ustreženo zahtevi finančnega ministra. Kljub temu pa so ohranjene vse potrebne ustanove. Proračun upošteva že tudi možnost, da se ministrstvo ver združi z ministrstvom pravde, kakor določa to zakonski načrt o vrhovni državni upravi.

Pravoslavna cerkev ni enotna. Njeno edinstvo predstavljata le patrijarhat in arhijerejski sabor. V celi državi ima 5,502.227 pripadnikov, proračun za njo pa znaša 56 milijonov 360.561 Din; na vsakega pravoslavnega pride 10.06 Din letno.

Katoliška cerkev ima 4,776.571 pripadnikov, proračun za njo znaša 34,237.103 Din, na vsakega katoličana pride 7.25 Din.

Muslimanov je 1,337.287, proračun zanje znaša 19,607.153 Din, na vsakega muslimana 14.25 Din.

Pripadnikov evangeljske cerkve je 216 tisoč 847, proračun zanje znaša 1,140.000 Din, na posameznika 5.25 Din; **židov** je 604.159, proračun znaša 1,132.220 Din, za posameznika 17.64 Din; **starokatolikov** je 41.460, proračun znaša 49.520 Din, za posameznika 10.85 Din.

Stvarne potrebe pravoslavnih svečenikov so večje, ker imajo mnogi družine, dočim je pri katoliških duhovnikih uveljavljen celibat. Človekoljubni in socijalni oziri zahtevajo, da se pravoslavno svečeništvo v tem pogledu podpre in so v to svrho določeni izdatki od 4.5 do 5 milijonov dinarjev.

Minister je zaključil s prošnjo, naj finančni odbor njegov proračun odobri.

Posl. Svetozar Pribičević

je naglašal, da minister ver ni zadovoljil pričakovanj, ki so se stavila vanj. Pričakovali smo, da bo povedal, kakšna je cerkvena politika sedanje vlade. Tega pa ni storil niti v pismenem, niti v svojem ustnem ekspozeju, dasi se vsak državljan zanima za stanje naših cerkva. Aktualni sta zlasti dve važni cerkveni vprašanji: regulacija odnošajev pravoslavne cerkve do države in konkordat. Ministrov molk o teh problemih dokazuje, da vlada sama nima o njih jasnih pojmov.

Nadalje je gosp. Pribičević protestiral, da ni bil v komisijo za izdelavo zakona o pravoslavni cerkvi sprejet nihče iz krajev, ki imajo v tem oziru največ strokovnjakov. V stari srbski cerkvi je obstojal absolutizem episkopata, v sremsko - karlovski patrijarhiji pa so imeli nacijonalno cerkveno samoupravo. Sedaj hočejo z novim zakonom odpraviti to samoupravo. Ni majhna stvar, ako danes ljudstvo voli svoje svečenike, pa se mu hoče sedaj ta pravica odvzeti. Kar je bilo dobrega v predvojni Srbiji, naj se le razširi na vso državo, kar pa je bilo dobrega v prečanskih krajih, pa naj se uveljavi tudi za Srbijo. Po novem zakonu bi moral narod plačevati, episkopat pa bi vladal. Treba pa je, da tudi v cerkvi sodeluje narod. To sodelovanje se je v stari karlovski patrijarhiji zelo dobro obneslo.

Tudi **vprašanje verskega pouka** se mora urediti s sodelovanjem naroda, svečeništva in hierarhije, ne pa samovoljno od episkopata. Sedaj izgleda, kakor da bi bil minister ver organ cerkve in le izvrševalec episkopata, ki posega že tudi v območje naših univerz. Po ustavi pa je pouk na univerzah svoboden in nihče nima pravice, da se vmešava vanj. Zato je proti ustavi, da hoče novi zakon priznati episkopatu pravico nastavljanja učiteljev na teoloških fakultetah. Ni treba uvajati ultramontanizma. (Dr. Kramer: »To se vrši po navodilu naših klerikalcev.«) Ima prav prijatelj dr. Kramer, mislim, da je to res program klerikalne stranke in morda tudi del blejskega pakta. Enako se dela v **vprašanju konkordata**, o katerem bi moral minister ver podati potrebna obvestila. V tem oziru obstojajo razni sistemi in treba je vedeti, katerega bomo sprejeli. Vlada mora v tem vprašanju zavzeti jasno stališče, kakor so ga zavzele tudi vse druge države, ki so sklepale ali sklepajo pogodbe z Vatikanom.

Govornik je opozarjal dalje na vprašanje duhovniškega naraščaja ter naglašal potrebo enakopravnosti za duhovščino v eh veroizpovedi. Treba je izdelati tudi cerkveno politični program in ne samo prosvetni program.

Nadaljni govornik **Pavle Radić** je zahteval pojasnila o konkordatu in sploh o naših odnošajih do Vatikana. **Voja Lazić** se je pridružil Pribičevićevi zahtevi po sodelovanju naroda v cerkveni upravi, dr. **Drljević** pa je izrazil svoje začudenje da se je minister v svojem ekspozeju postavil na stališče srbijanske enostranosti ter da zapostavlja ostale veroizpovedi, čeprav sedi v vladi tudi SLS.

Posl. Drljević je opozoril tudi na določbo ustave da se morajo posamezne veroizpovedi dotirati v razmerju števila vernikov in po dokazanih potrebah. Minister ver pa je izpremenil besedico »in« v svojem ekspozeju v »ali«. Potrebe smejo biti samo tako velike, kolikor znaša število vernikov, drugače morajo verniki posameznih konfesij sami kriti višje izdatke. (Pribičević: »Zakaj bi bili bolj papeški, kakor papež. Saj je s tem zadovoljen tudi g. Smodej.« Posl. Smodej: »Od koga veste, da sem s tem zadovoljen?« Posl. dr. Kramer: »Saj boste za to glasovali.« Posl. Smodej na to ni odgovoril .) Nato je poslanec Drljević priznal ministru ver vsaj to, da je bil odkrit in da je lojalno priznal krivico, ki jo dela prečanom. Kot nasprotje navaja ministra za javna dela, ki je določil 120 milijonov za zgradbo cest, ni pa povedal, kje se bodo gradile. Lani je bilo samo v užiškem okrožju porabljenih 24 milijonov dinarjev, za Črno goro, Dalmacijo in Bosno pa vsega skupaj le 3 milijone. (Minister Obradović: »Kadar boste vi minister, delajte tudi vi tako!« Splošno ogorčenje.)

Posl. Juraj Demetrović

je uvodoma povdarjal, da je iz ministrovega ekspozeja in proračuna razvidno, da je popolnoma pravilno, ako se ministrstvo ver ukine, ker doslej sploh ni pokazalo nobene delavnosti, še manj pa kakih uspehov. Lani je posl. Smodej razglašal kot poseben uspeh svoje stranke, da je bil v finančni zakon sprejet člen 330, ki pooblašča vlado za rešitev vprašanja kongrualnih prejemkov. Dasi je imela vlada to pooblastilo, pa ni ničesar storila v tem pogledu. Sedanja vlada ne izpolnjuje niti onih dolžnosti napram katoliški cerkvi, za katere je po zakonu obvezana. Zlasti pa zanemarja patrontske dolžnosti države. Minister ver se enostavno postavlja na stališče, da bo te dolžnosti naprtil oblastnim skupščinam.

Minister ver in vlada stojita še vedno na stališču, da je pravoslavna cerkev državna in da jo je treba zaradi tega favorizirati pred ostalimi cerkvami. Bilo bi najboljše, ako bi se dala vsem veroizpovedim samouprava in pravica, da pobirajo gotove doklade in same vzdržujejo svoje cerkvene ustanove.

Končno je posl. Demetrovic opozarjal, na eksekutivno iztirjevanje bere, ki se v nekaterih krajih vrši v prav škandalozni obliki. Minister ver i moral preprečiti, da se to dogaja, ker škoduje samo ugledu duhovniškega stanu in interesom etičnih idej, ki jih zastopajo cerkve.

Nato je bila seja finančnega odbora zaključena. Prihodnja se vrši jutri.

Najnovejši atentat SLS na rudarsko delavstvo

Strahovito razburjenje v revirjih zaradi določb novega pravilnika Bratovske skladnice. — Revizija upokojencev po dr. Žerjavovem pravilniku in občutno znižanje njihovih prejemkov.

Trbovlje, 29 decembra

Našim rudarjem je še dobro v spominu demagoška gonja SLS proti dr. Žerjavovem pravilniku, kateremu je očitala, da je še premalo socijalen. kljub temu da je bil dr. Žerjavov pravilnik oni, ki je vsaj deloma reguliral bedni položaj naših rudarjev in jim omogočil skromno eksistenco. Čez noč le postal stari pravilnik nesocijalen, reakcijonaren itd., a novi socijalen, brezhiben in poln vseh mogočih vrlin. Zlasti časopisje SLS je prepevalo hvalo novemu pravilniku. Mi smo že takrat opozarjali delavstvo, da bo novi pravilnik v materijalnem oziru mnogo slabši od starega, ker povečuje službena leta in starostno dobo za dosego polne pokojnine in znatno zmanjšuje pokojnine. SLS pa je k vsem našim pomislekom molčala in vedno znova skušala najti priliko, da udari po dr. Žerjavovem pravilniku.

Kar smo pred več meseci napovedovali, se je te dni uresničilo. Predsednik druge rudarske skupine g. Anton Zupančič III. je sprejel iz Beograda brzojavko, **da je ministrstvo za šume in rude podaljšalo delavno dobo na 40 let, prispevke za bratovske skladnice pa zvišalo od 5 na 7 %. Vsi oni upokojenci, ki so bili upokojeni po dosedanjem pravilniku s 30 leti in so prejemali po 800 Din pokojnine na mesec, bodo sprejemali od sedaj naprej samo 630 Din pokojnine.** Novi pravilnik stopi v veljavo 1. februarja l. 1928.

Ko so zvedeli naši rudarji v revirjih za vsebino brzojavke, je zavladalo med njimi ogromno razburjenje. Zvišati delavno dobo na 40 let, se pravi, da velik del delavstva sploh ne bo prišel do tega, da bi užival pokojnino. Dajatve v bratovske skladnice so bile že sedaj velike, po novem pravilniku pa bodo nevzdržne. Toda tudi to bi še bilo, če bi pokojnine ostale vsaj iste kot do sedaj. Z znatnim zmanjšanjem pokojnin, pri onih s pokojnino 800 Din na 630 Din, bo več tisoč rudarjev obsojenih na počasno smrt. Kakor da še ni dovolj bede in gorja, **preti zmanjšanje pokojnin tudi staroupokojencem**, ki jih je tudi več tisoč. Za bližnje dni se pripravlja več shodov, na katerih namerava delavstvo najodločneje nastopiti proti najnovejšemu atentatu klero-radikalne vlade. Povsod vlada proti klerikalcem silno ogorčenje.

Čuje se tudi, da je resno nameravana ukinitev Pokrajinskega pokojninskega sklada za rudarje. Proti vsem tem brezsrčnim nasiljem bodo seveda rohneli tudi klerikalni listi in agitatorji, mesto da bi z vso odločnostjo opozorili g. ministra dr. Gosarja, naj tem nasiljem stori konec — ako smatra svoje besede, katere je rudarjem po shodih govoril, za resne.

Štedenje pri pravosodni upravi

Pred kratkim je dopisnik iz Litije upravičeno grajal neumestno odpravo uradnih dnevov v Litiji, ki se je izvršila v znamenju štedenja, a v resnici doseže ravno nasprotni učinek: neprimerno povišanje pričnin in velike izdatke ter zamudo časa prizadetih strank, ki imajo opravka pri sodišču.

Žal, da se v svrho štedenja niso odpravili samo uradni dnevi okrajnega sodišča v Litiji, ampak je dotična odredba predsedništva višjega deželnega sodišča v Ljubljani mnogo obsežnejša in zadeva vsa sodišča in pravosodno osobje v Sloveniji.

Višje predsedništvo je namreč že koncem novembra t. l. odredilo, da se na podstavi čl. 60. zakona o državnem računovodstvu s 1. decembrom 1927 ukinja vsakršno poslovanje sodišč, ki bi bilo združeno z izdatki iz partije 171 budžeta razhodov ministrstva pravde. Ta partija je določila kredit 330.000 Din za potne, podvozne in selitvene stroške za vsa sodišča v Sloveniji, a je kredit že popolnoma izčrpan. Ustavljena so torej vsa vizitacijska potovanja, potovanja v disciplinskih stvareh, uradni dnevi, substitucije, selitve in slično. Uslužbencu, ki bi se sedaj selil, se bodo mogli selitveni stroški povrniti šele tedaj, kadar bo zopet kredit na razpolago, vsi do sedaj običajni dnevi so se morali preklicati in se do nadaljnega ne smejo več razpisovati.

Vsled pomanjkanja kredita so najmanj za štiri mesece ustavljena razna potovanja, ki so pri organizaciji sodišč v svrho dobrega in nemotenega funkcijoniranja nujno potrebna, najhuje pa zadene prebivalstvo odprava uradnih dnevov. Ti so bili uvedeni itak samo v tistih krajih, kjer so bili neobhodno potrebni, da se je prihranila strankam dolga in draga pot na sedež sodišča, pravosodni upravi pa veliki izdatki za pričnine in sl., do katerih imajo stranke zakonito pravico po kazensko pravdnem redu.

Občine so kmalu spoznale važnost sodnih uradnih dnevov za svoje občane in so se marsikje izrekle pripravljene, da same nosijo vse stroške za sodnika in zapisnikarja, samo da svojim občanom prihranijo veliko večje izdatke, zvezane s potom v mesto.

Zaradi tega je neumljiva in naravnost nesmiselna odredba, da se uradni dnevi tudi v tistih od sodišč oddaljenih občinah ne smejo vršiti, kjer so občine pripravljene prevzeti kritje stroškov, ker baje ta način kritja še ni odobren!

S to določbo pa pravosodna uprava v resnici ne prišteđi, ker bo morala izplačati gotovo desetkrat višje zneske na pričninah, ako naj uradovanje, posebno v kazenskih zadevah popolnoma ne preneha, nego so jo stali ukinjeni uradni dnevi.

Ta birokratična odredba bo posebno slabo vplivala v obmejnih krajih, kjer bo zbudila mnogo nevolje zaradi odprave tistih malenkostnih ugodnosti, na katere so bili ljudje že desetletja navajeni. Najbolj pa bo prizadeto Prekmurje, kjer se še vedno ni izvedla nova razdelitev okoliševokrajnih sodišč, tako da ima prebivalstvo skoraj brez izjeme zelo daleč do pristojnega sodišča.

Na eni strani se Prekmurcem obljublja novo okrožno sodišče v Murski Soboti in novo okrajno sodišče v Gornji Lendavi, istočasno pa se jim odvzemajo neobhodno potrebni uradni dnevi v najoddaljenejših krajih.

V interesu našega pravosodstva bi torej bilo, da se v prihodnjem proračunu zasigurajo tako visoki krediti, da slične odredbe ne bodo več potrebne.

Trgovinska pogajanja z Avstrijo

Beograd, 29. decembra. p. Pogajanja za zaključitev nove trgovinske pogodbe z Avstrijo, ki so bila prekinjena radi odhoda avstrijske delegacije, se bodo sredi januarja nadaljevala. Do tedaj bosta obe delegaciji določili svoji stališči glede posameznih vprašanj. Pogajanja se bodo nadaljevala bržkone v Beogradu.

Angleška ponudba za veliko posojilo

Beograd, 29 decembra p. Po vesteh iz vladnih krogov se za jutri ali pojutrišnjem pričakuje povratek fin. ministra dr. Bogdana Markovića ki se je mudil v inozemstvu. Baje prinaša ponudbe za zaključitev posojila, ki naj bi se zaključil v Angliji v višini 5 milijard dinarjev. Fin. minister bo poročal vladi in se nato z njenimi instrukcijami vrnil v inozemstvo, da realizira posojilo.

Obnova pogajanj z Italijo

Beograd, 29. decembra. p. Italijanski poslanik general Bodrero je danes posetil zunanjega ministra dr. Marinkovića. Po informacijah iz naših diplomatskih krogov, je general Bodrero prišel z novim predlogom za uvedbo pogajanj za zboljšanje odnošajev med našo državo in Italijo.

Omiljenje v izterjevanju davčnih zaostankov

Beograd, 29. decembra. p. Na posredovanje centrale industrijskih korporacij je generalna direkcija neposrednih davkov izdala nalog vsem svojim organom v državi, naj vrše izterjevanje davkov na ta način, da davčni obvezniki ne bodo izpostavljeni šikanam. Generalna direkcija zlasti priporoča, naj se omogoči plačevanje davčnih zaostankov postopnjema.

Deputacija ljubljanskih vinotržcev v Beogradu

Beograd, 29. decembra. Danes je dospela v Beograd deputacija zveze vinotržcev v Ljubljani. Posetila je v finančnem ministrstvu šefa odseka za samoupravne proračune in ga opozorila na najnovejše doklade, ki jih je uvedla ljubljanska oblastna skupščina na vino in ki znašajo za domače vino 100% za inozemsko pa 200%. Opozorila je, da je mariborska oblastna skupščina tozadevno stališče revidirala in ni uvedla protekcionističnih doklad, temveč sprejela samo 50% doklade na vsa vina. Pritožila se je tudi zaradi določbe, da se imajo že s 1. januarjem popisovati vse obstoječe zaloge vina v Ljubljani. Deputacija je prejela zagotovilo, da se to ne bo zgodilo, ker je v nasprotju z zakonom. Oblastni odbor sme izvajati določbe svojih uredb šele, ko jih finančni minister potrdi. Končno je deputacija predlagala, naj se tudi pri pobiranju eventualnih doklad na alkoholne pijače izvaja sistem, po katerem se sedaj pobirajo občinske doklade.

Vojvoda Petrović umrl

Beograd, 29. decembra. p. Na Cetinju je umrl znani črnogorski vojvoda Božo Petrović, bližnji sorodnik našega kralja.

Naši kraji in ljudje

Svečana proslava 100-letnega obstoja Matice Srpske

Uvod v slavnostne dni je tvorila svečanost v spomin umrlim članom in konferenca za osnovanje enotne Prosvetne Zveze.

Novi Sad, 29. decembra.

Svečana proslava 100 letnice «Matice Srpske» je pričela včeraj popoldne s slovesnostjo v spomin umrlim članom Matice. Prisostvovali so predstavniki vojaških in civilnih oblasti, številno prebivalstvo, ves odbor Matice itd. Slovesnost je opravil bački episkop doktor Irinej, pel pa je moški zbor novosadske gimnazije pod taktirko Sv. Paščana, ki je za ta del svečanosti komponiral nekaj posebnih skladb. Tekom vsega včerajšnjega dne so na proslavo prihajali številni delegatje iz vseh krajev države. Prišli so predstavniki Akademij znanosti in vseh univerz, Slovenske in Hrvatske Matice, Društva sv. Jeronima, Srpske književne zadruge, Ruske Matice, Rdečega križa, Sokolskega Saveza, Prosvetne zveze, Jadranske straže, Narodne Odbrane, Udruženja ruskih književnikov, Udruženja igralcev, Jugoslovenske Matice in drugih. Dospeli so tudi delegatje iz Češkoslovaške, dočim se Poljaki in Bolgari povabilu niso odzvali.

V svečani dvorani Matice Srpske se je ob 4. popoldne vršila konferenca delegatov prosvetnih društev. Otvoril jo je predsednik Matice Srpske, g. Radivoj Vrhovac, z govorom o ustanovitvi enotne prosvetne zveze. Nato so govorili: Vasilij Grdjić v imenu Prosvete, Velibor Jonič za Narodno Odbrano, dr. Lončar v imenu Slovenske Matice, Frano Ivanišević za Jugoslov. Matico v Splitu, ter dr. Albert Bazala za Hrvatsko Matico in za Društvo hrvatskih književnikov, Jeremija Živanović za Profesorsko društvo v Beogradu, Rasto Pustoslemšek v imenu Vodnikove družbe, Ivan Djaja za Ljudsko vseučilišče v Beogradu, in še nekateri. Nato je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki bo izdelal načrt statutov prosvetne zveze. Odbor tvorijo. Rasto Pustoslemšek, Vinko Zor, dr. Albert Bazala, dr. Frano Jelačič, dr. Josip Andrić, Frano Ivanišević, Vasa Stajić, Vasilije Grdjić, dr. Vladimir Čorović in Tihomir Gjorgjević. Načrt statutov Prosvetne zveze bo poslan vsem prosvetnim društvom in vsem znamenitejšim osebnostim, da izrečejo svojo sodbo. Nato se bodo delegati vseh teh društev zbrali na veliki skupščini v Zagrebu ali Splitu in ustvarili definitivne sklepe.

Zvečer, ko je bila konferenca zaključena, se je po mestu vršila bakljada. V povorki so sodelovali številni meščani, predvsem Sokoli. Pred poslopjem Matice Srpske se je sprevod ustavil in tu je meščane z balkona pozdravil sokolski starosta Pavlas, za njim pa tajnik Matice dr. Marko Maletin. V gledališču je nato sledila slavnostna predstava, ki je imela na programu zadnje dejanje Kostićeve tragedije «Pera Segedinac», eno dejanje Stankovićeve «Koštane» in eno dejanje iz Vojnovićeve «Majke Jugovićev».

Povodom te velike jubilejne proslave in z njo združenega odkritja spominske plošče velikemu slovanskemu učenjaku, prvemu ravnatelju novosadske gimnazije Pavlu Josipu Šafariku, je kralj podpisal ukaz, s katerim odlikuje: z redom Sv. Save I. Matico Srpsko, s Karagjorgjevo zvezdo IV.: episkopa doktorja Irineja Čirića in Radivoja Vrhovca, predsednika Matice Srpske; z belim orlom IV.: Kosto Mirosavljevića ter predsednika Kuratorija nekdanje srpske pravoslavne gimnazije v Novem Sadu; z redom Sv. Save II. stopnje: Jožefa Škulteta I. in častnega predsednika «Matice Slovenske» (Slovaške) v Turčanskem Sv. Martinu, prof. univerze v Bratislavi, velikega češkoslovaškega nacijonalnega borca in mučenika. Z redom Sv. Save III. dr. Jaroslava Vlčka, predsednika «Matice Slovenske» v Turčanskem Sv. Martinu in prof. v Pragi. Nadalje Josipa Hrnirža, predsednika češkoslovaške zveze v naši državi in podpredsednika te zveze dr. Ljudevita Mičatka, odvetnika v Novem Sadu. Z istim ukazom so odlikovani tudi zaslužni člani uradniki in nameščenci ter sotrudniki Matice Srpske in patronata ter kuratorija nekdanje Srpske pravoslavne velike gimnazije v Novem Sadu. Na svečanosti zastopa kralja princ Pavle.

Prvič v Ljubljani!

Dražestna *Mary Prevost* in lepi *Michael Varkony* v sijajni veseloigri, iz življenja mlade navihanke

Trije kavalirji - ena dama

Simpatični zdravnik in njegova mlada soproga. — Dober prijatelj — vnet obževalec. — Ogorčena žena. Drznosti prevnetega kavalirja. — Nujno potovanje. — V varstvu dobrega prijatelja. — Protestno pismo. Beg iz hiše. — Mlada dama na ulici. Novi kavalirji — novi zalezovalci. V pasti treh prijateljev. — Hud boj in zmaga. — Razkrinkanje itd.

Premijera danes

ob 4., pol 6., pol 8. in 9.

Elitni Kino Matica

Značilna gimnazijska afera v Vel. Bečkereku

V Velikem Bečkereku vlada že nekaj dni izredno vznemirjenje med vso radikalijo. Posebno tako zvani višji družabni krogi prežvekujejo tako zvano »gimnazijsko afero«, zaradi katere so morale pri direktorju gimnazije intervenirati razne radikalne korifeje, kakor so to Dušan Popović, predsednik tamošnje radikalne organizacije, ter sedanji župan Bogoljub Aleksić in drugi. Doznala pa se je ta stvar tudi v Beogradu, odkoder sedaj radikalna centrala pošilja svoje apostole v Veliki Bečkerek pomirjat razburjene duhove. Afera je naslednja:

Direktor gimnazije Slavko Subotin je strogo zabranil vsem dijakinjam promeniranje s kavalirji; druge so se pokorile, samo Radmila Borgičeva, dijakinja 8. razreda, je še nadalje šetala s svojim znancem. To je direktorja strahovito ujezilo in je Radmilo Borgičevo pred vsem razredom opozoril, da ne dovoljuje, da bi njegove dijakinje promenirale z »različnimi trgovskimi pomočniki«. S tem je meril na njenega znanca, ki ima lastno trgovino in je tudi absolviral trgovsko šolo ter velja splošno za precej inteligentnega fanta. Ta pikra opazka ravnatelja Subotina je seveda Borgičevi pognala kri v glavo in med pavzo je Radmila v krogu svojih tovarišic rekla, da so takšni trgovski pomočniki, kakor je njen kavalir, lahko prav tako inteligentni, kakor sam direktor. Neka njena tovarišica, ki je to čula in je na stanovanju pri direktorju, mu je seveda to novico hitro obesila na nos in zdaj je bil ogenj v strehi. Ne da bi sklical konferenco, je direktor Slavko Subotin stante pede izključil Borgičevo iz zavoda.

Novica se je bliskoma raznesla po mestu in strankarski somišljeniki ravnatelja Subotina so skušali z intervencijami poravnati skandal, kar pa jim ni uspelo. Zatorej se je vsa afera prenesla iz šole v javnost. Radikalni prvaki se hudujejo nad Subotinom, čeprav je sam korenit radikal, toda obenem je neomajen radikal tudi oče izključene dijakinje. Ker direktor Subotin uporno vztraja pri svojem sklepu, je predvčerajšnjim posredoval sam dr. Momčilo Ninčić in z njim veliki župan Mita Aleksijević ter je vsa stvar prišla celo na sejo oblastne radikalne konference. Potek te seje zaenkrat ni znan. Kakor pa zatrjuje beograjska »Pravda«, pretijo radikalni prvaki v Velikem Bečkereku direktorju Subotinu, da bodo izposlovali njegovo upokojitev. Menimo, da je vsa zadeva pač dovolj značilna za vzorno prosvetno politiko radikalov.

Zopet smrtna nesreča v besniškem kotu

Zastrupljenje mlade deklice z ogljem.

Kranj, 28. decembra

Besniški kot med Sv. Joštom in Podnartom, kjer cvete obrt oglarjev in drvarjev, sta zadeli v dneh pred božičnimi prazniki kar dve grozni nesreči, ki sta zahtevali človeških žrtev. Pred tednom je »Jutro« poročalo o tragičnem koncu mladega posestnika Mirka Udirja, katerega je ubil hlod pri spravljanju drv. Že vest o tej nesreči je presunila prebivalstvo daleč naokrog. Za Božič pa se je raznesla novica o drugi smrtni nezgodi, ki je zahtevala življenje mlade deklice.

Topot je zadela nesreča Jeralov mlin na logu nad Besnico. Domači hčerki, prva stara 20 let, mlajša pa 17 let, sta imeli svojo sobo, katerim pravijo »kamra«. Ker je bilo v sobi zelo mrzlo in ker ni bilo nobene peči, sta prinesli s seboj zvečer večji lonec z žerjavico ter ga postavili poleg svoje postelje. Na žerjavico sta naložili še oglja. Nato sta se deklici nič hudega sluteč vlegli k počitku. Tekom noči pa se je razvijal pri žarenju oglja strupen plin, ogljikov dioskid, ki je postajal tem nevarnejši, ker je bila soba majhna, zaprta in ne prezračena. Poleg tega sta deklici sušili v sobi razobešeno mokro perilo.

Zjutraj je prišla mati budit obe deklici, ker ju ni bilo tako pozno na izpregled. Mati se je silno prestrašila, ko ji je udaril iz sobe nasproti strupen plin, hitro je pogledala v postelj in tu sta ležali deklici povsem nepremično. Poklicala je takoj ljudi, ki so deklici odnesli na zrak. Na žalost je bila za mlajšo hčerko vsaka pomoč že prepozna, ker je že zaradi zastrupljenja nastopila smrt, medtem ko so starejšo sestro po dolgem oživljanju spravili k zavesti. Vendar ima notranje bolečine.

V zadnjem času je bilo slišati že o več nesrečah, ki so jih povzročila nepreviđna ravnanja in postopanja z nezadostno zavarovanimi pečicami in kurjenjem z ogljem, ki razvija strupene pline. Umestni bi bili koraki poklicanih činiteljev in oblasti, da bi o takem neprevidnem in smrtno nevarnem ravnanju poučili ljudstvo.

Velik požar pri Sv. Katarini

Požar upepelil 2 hiši. — Škoda znaša več 10.000 Din.

Ljubljana 29. decembra

Včeraj popoldne je nenadoma izbruhnil požar pri dveh posestnikih pri Sv. Katarini in jima popolnoma upepelil hiši. Domači so si komaj oteli golo življenje. Škoda je velika.

O požaru nam poročajo naslednje: Včeraj popoldne je na doslej nepojasnjen način začela goreti hiša posestnika Bernika pri Sv. Katarini. Domači so se trudili, da bi požar omejili. Ves njihov trud in napor pa je bil brezuspešen. Ogenj se ni le razširil na vso Bernikovo hišo, temveč je začel pretiti tudi sosednji hiši gostilničarja Dobnika. Ker je pihal močan veter, se je kmalu vnela tudi Dobnikova, s slamo krita hiša, znana pod imenom »Pri turistu«. Vsa bližnja okolica je brez vode, zato je bilo vsako gašenje spričo velikega ognja, ki je vedno bolj naraščal, iluzorno. V kratkem času je do tal pogorela Bernikova hiša in za njo tudi Dobnikova. Škoda znaša več 10.000 Din. Od obeh posestnikov je bil le Bernik zavarovan za malenkostno vsoto.

Vest o požaru pri Sv. Katarini je vzbudila med številnimi turisti, ki pridno posečajo ta nadvse prekrasen izletni kraj mnogo sočustvovanja s težko prizadetima posestnikoma. Upati je, da bodo obema pogorelcema priskočili na pomoč dobri prijatelji in znanci in jima tako omogočili, da si bosta na istem mestu zgradila nova domova.

Drzen vlom v mariborsko bolniško blagajno

Maribor, 29. decembra

Če ničesar drugega, senzacij Mariboru nikdar ne manjka. Nocojšnjo noč so obiskali Maribor zopet izredno drzni in očitno zelo dobro verzirani, moderni vlomilci, ki so to pot poiskali bolniško blagajno. Posebne umetnosti ta nočni lov za denarjem ni zahteval. Mariborska bolniška blagajna uraduje namreč v hiši, ki ima kar 3 vhode: iz Slomškovega trga, Rotovškega trga in Lekarniške ulice. Denar sam so imeli shranjen v veliki sobi I. nadstropja, ker nihče ne stanuje tudi v pritličju ni ponoči nikogar. Blagajna sama je stala v sredi sobe, ki jo prav lepo razsvetljujeta kar dve električni obločnici s trga. Vlomilci torej niso rabili prav nikake razsvetljave in posebne opreznosti, ampak so lahko z vsem mirom izvršili svoj dobičkanosni posel. Iz blagajne, ki je še starega tipa, so izrezali 2 ključavnici in nato pobasali ves denar, nekaj nad 22.000 Din in nad 50 znamk po 1 Din ter nekaj večdinarskih znamk.

Vlom je prvi opazil danes ob 7. zjutraj sluga, ki je prišel kurit peči v pisarno. Takoj je alarmiral bližnjo policijo, ki je prihitela na lice mesta s policijskim psom ter natančno preiskala sledove. Pes je pokazal sled v Lekarniško ulico, nadaljna preiskava pa je bila brezuspešna, ker so ljudje po ulici že mnogo hodili, tatovi pa so strokovnjaško zabrisali sledove za seboj in niso zlasti v vlomljeni pisarni pustili ničesar, kar bi jih moglo izdati.

Policijska preiskava pa je tekom dneva razvila vso svojo prakso in so baje že na pravem tiru suma za vlomilci. Pred par dnevi so namreč videli v Mariboru sumljivega in nevarnega potepuha, ki je bil z vlomilcem pri peku Robausu in tretjim tovarišem skupaj v znanih zaporih Karlau pri Gradcu.

Kako predrzni so bili nocojšnji vlomilci, ki imajo gotovo že mednarodno prakso, je razvidno najbolj iz tega, ker se nahaja v neposredni bližini poslopja bolniške blagajne, komaj nekaj hiš naprej na istem Slomškovem trgu, poslopje policijskega komisarijata, pred katerim je navadno noč in dan policijski stražnik.

NAŠA ROJAKINJA

Ida Kravanja

(ITA RINA)

v filmu

Izgubil sem srce na Savi

(WOCHENENDZAUBER)

pride v kino »DVOR«.

Danes ob pol 5., četrt na 7., tričetrt na 8. in četrt na 10.

NIKOLAJ COLIN

Pariški potepuh

Pustolovna drama, v glavni vlogi znani francoski umetnik Nikolaj Colin.

Telefon 2730. **Kino »DVOR«.**

28. januarja Jadranska Straža

PLES V NARODNIH NOŠAH

Justifikacije v Mariboru

Včeraj smo prinesli daljšo črtico o tridesetletnici obstoja mariborskega okrožnega sodišča. Med ljudstvom je najbolj znano delovanje okrožnega sodišča kot kazenskega sodišča, zlasti pa porote. To ob vsakem zasedanju po novinskih poročilih z zanimanjem zasledujejo in je vsaj v tem oziru postala popularna med širšimi sloji, dasi zaradi neredkih slučajev pravno nepravilnih sodb ne uživa posebnega ugleda.

Višek porotne justice so obsodbe na smrt, ki pa se običajno ne izvršujejo. Izjeme so skrajno redke. Tekom tridesetih let, odkar obstoji okrožno sodišče v Mariboru, je bilo obešenih samo pet zločincev zaradi umora, in sicer: 21. maja 1898 Fran Bračko iz Poličke vasi na dvorišču sedanjega muzejskega poslopja, 16. marca 1923. Andrej Lichtenwallner od Sv. Bolfenka pri Središču, 25. maja 1923. Anton Rozman od Sv. Antona v Slovenskih goricah ter dne 20. marca 1926. Fran Čič iz Studencev pri Mariboru in Janez Žlahtič z Brega pri Ptuju, poslednji štirje na dvoriščih sodne palače oziroma jetnišnice. Pač žalostna statistika!

Omotične injekcije

Ljubljana, 29. decembra

Pustolovščine lažnega doktorja Gustava Ropotarja so zaradi svoje originalnosti živahno odjeknile v pogovorih najrazličnejših ljubljanskih družb. Polagoma prihajajo na dan upravi zanimive podrobnosti o delovanju in »zdravniški« praksi talentiranega pustolovca. Pravijo mu dr. Indefinititis, ker je na svojih receptih tako označeval vse bolezni, ki jih ni znal — »definirati«. In ta dr. Indefinititis je živel v Ljubljani kakor mali bog. Vrinil se je v različne družbe, nastopal je povsod kakor pravcati odličnež, saj doktorski titel zveni v Ljubljani prav nobel.

Posebno srečo je imel Gustav Ropotar pri ženskah. Navihanec je prav okreten, znal je nas opati izredno prikupljivo, a vendarle samozavestno.

S takimi samozavestnimi nastopi je ravno imponiral lahkomiselnim ženskim, poročenim in neporočenim, mladim in celo starim. Glas o njegovih imenitnih zdravniških receptih se je kmalu razširil po vseh četrti mesta. V Škofji ulici ga je poznal skoro vsak otrok. Vendar pa se dr. Indefinititis ni prav mnogo zadrževal doma, marveč je iskal pacijentov in pacientk tudi po raznih gostilnah kar sam.

Včasi je imel denarja kakor pečka, včasi pa mu je klub dobro idoči praksi zmanjkalo celo drobiža . .

Ob neki taki priliki je prihitel v gostilno Josipa Slivška na Sv. Petra nasipu. Padel je v sobo kakor bomba in nujno zaprosil gostilničarja, naj mu hitro posodi 140 Din, ker da potrebuje denar za neke medicine in razne malenkosti, ki so potrebne pri težavni operaciji, katero da mora ravnokar izvršiti na neki osebi v hotelu »Soča«.

Gostilničar je »doktorju«, ki je pri njem že več dni kosil in večerjal — na kredit, seveda. — popolnoma zaupal in mu denar takoj izročil. Bil pa je opeharjen za to vsoto in za ves ostali dolg. .

Na drugi strani pa Gustelj ni bil samo lahkomiseln, on je tudi drugače zlorabljal svojega »dohtarja«.

S pomočjo raznih injekcij je uspaval cele poročene ženske. Razume se, da v svoje poseb ne namene . . .

Preiskava teh delikatnih zadev in injekcij še ni završena in bodo prišle na dan še razne zanimivosti . .

Naši fantje-letalci na bežanijskem aerodromu pri Zemunu

Za božične praznike je prejelo naše uredništvo ogromno število čestitk in fotografij naših fantov v vojaški in orožniški službi širom države. V božični številki smo objavili le del teh pisem; — vsa ostala, ki so prispela šele zadnjih pet dni, pa bomo po možnosti uvrstili do Novega leta.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama.

Petek, 30.: «Sodnik zalamejski». Premijera. Premijerski abonma.
Sobota, 31.: Zaprto.
Nedelja, 1.: ob 15.: «Snegulčica». Mladinska predstava po znižanih cenah. Izv. — Ob 20.: «Boljši gospod». Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.

Ljubljanska opera

Petek, 30.: «Čarobna piščal». A.
Sobota, 31.: ob 16.: «Grofica Marica». Ljudska predstava po izredno znižanih cenah. Izv.
Nedelja, 1.: ob 15.: «Zaljubljen v tri oranže». Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv. Ob pol 20.: «Poljska kri». Operata. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.

Mariborsko gledališče

Petek, 30.: Zaprto.
Sobota, 31.: ob 20.30: «Vesel Silvestrov večer.

Šentjakobski gledališki oder

Nedelja, 1.: «Igra v gradu».

Premijera Calderonove drame «Sodnik zalamejski» se vrši v ljubljanski drami v petek, dne 30. decembra. Dramo je zrežiral režiser g. Ciril Debevc, novo scenerijo je napravil po osnutkih scenografa profesorja g. Vavpotiča gledališki slikar g. Skrušny. V drami nastopijo sledeči člani: ga. Juvanova igra markentenderico Chispo, hčerko bogatega kmeta Crespa — gna. Mira Danilova, nečakinjo Ibes — gna Debeljakova, španskega kralja Filipa II. g. Danilo, generala Don Lopeja — g. Skrbinšek, stotnika Alvara — g. Gregorin, seržanta — g. Jerman, Vojaka Rebolleda — g. Povhe, glavno vlogo bogatega kmeta Petra Crespa igra g. Cesar, njegovega sina Juana — g. Jan, plemič Don Mendo je g. Peček, njegov sluga Nunijo — g. Lipah. Ostale vloge igrajo gg. Plut, Bojan, Košič in Sancin. Predstava se vrši za premierski abonma.

Sprememba opernega repertoarja. Radi obolelosti nekaterih članov mora odpasti za nocoj napovedana predstava opere «Miloševa svatba». Mesto te se izvaja uspela Mozartova opera: «Čarobna piščal» za abon. A.

Silvestrovo v ljubljanski operi. V soboto, dne 31. t. m., na Silvestrovo popoldne ob 4. se uprizori v ljubljanski operi Kalmanova opereta «Grofica Marica», ki je brez dvoma izmed vseh operetnih del, kar jih je bilo tekom zadnjih sezon uprizorjenih na našem odru, najbolj priljubljena. «Grofica Marica» se uprizori kot ljudska predstava po izredno znižanih opernih cenah. Cene so za polovico znižane od običajnih opernih cen.

Otroška predstava v mariborskem gledališču. Na novega leta dan popoldne se uprizori, menda zadnjič v sezoni, otroška igra: «Snegulčica in škratje» po znižanih cenah.

Misel Rabindranatha Tagore-ja

Ko bi Jules Huret danes delal svoje slovstvene obiske (Enquête sur l' Evolution littéraire), bi neumornega Lebesguea vsekakor pridelil med dobričine (bénins et bénisseurs). Saj blagi gospod iz La Neuville skuša navezati duhovne stike skoro po vsem svetu. Sam o sebi je povedal: «Bolj keltskega nego latinskega duha imam, in to me dela sorodnega Ircem.» Irec, prvak keltskih bardov, William Butler Yeats, je prvi odkril Evropcem velikega Bengalca. A najsi je Tagore prejel že l. 1913. Noblovo nagrado za leposlovje, vendar še ni n pr. na galskih tleh bog ve koliko znan. Res, da ga je prevajal A Gide in ga med drugimi uvajal kritik Léandre Vaillat, ali g. Lebesgue je smatral za potrebno, ponovno povzdigniti glas v prilog indskemu klicarju moralne prenovitve. Paul Claudel se je nekoč obregnil ob Rabindranatha, češ, da je ta več prejel od Evrope, nego ji je podaril. A pisec razprave *La Pensée de R. Tagore*, ki je letos že tretja knjiga izpod njegovega peresa, ne misli takisto. Z veliko prisrčnostjo analizira Tagorejeve nazore, po geslu: «aimer est le secret de comprendre» (5). Razume ga, ker mu ni povsem tuj. Kakor da je zanj izbrusil Paul Géraldy tole iver: «Nekoliko si moramo biti slični, ako se hočemo razumeti; da pa se ljubimo, moramo biti malce različni». V svoji razlagi je navedel pisatelj omenjene študije sorodne misli, paberkoval v italijanski liriki, južnoslovanski pesmi, med Brazilci itd. Odpira nam razglede po vsem širnem svetu. Vmes pa je osvetlil snov še z — bengaličnо lučjo, s prevodi iz bengalskega misleca.

A. D.

Rosetta Andayeva, altistka Državne opere na Dunaju je povabljena prihodnji mesec na gostovanje v Zagreb, kjer bo pela naslovno partijo Bizetove «Carmen» in ulogo Amneride v Verdijevi «Aidi».

Cosima Wagnerjeva, druga žena skladatelja Riharda Wagnerja, je dopolnila o božičnih praznikih svoje 90 leto. Stara dama, ki je učakala tako častitljevo starost v Bayreuthu, je hči skladatelja Fr. Liszta.

Vasilij Mirk: Deset povesti za našo klavirsko mladino. Založilo in izdalo pevsko društva Ljubljanski Zvon v Ljubljani. Cena 20 Din brez poštnine. Naša mladinska klavirska literatura je siromašna; razen Pavčičevih zbirk, ki so izšle pri Kleinmayru & Bambergu in v Glasbeni Matici, so te klavirske skladbe edine in jih klavirski mladini toplo priporočamo. Izdaja je po vsebini bogata, po zunanji opremi lična. Naroča se pri založniku, pevskem društvu Ljubljanski Zvon, dobi se pa tudi v vseh ljubljanskih knjigarnah.

Okolica bolnika se obrani pred boleznijo grla z uporabo okusnih

ANACOT-PASTILE

DRa. WANDERA

katere ne potrebujejo nikakih posebnih priporočil, ker so po vsem svetu znane radi svojega preizkušenega delovanja.

Domače vesti

* **Tehniška fakulteta v Ljubljani.** Prejeli smo: Glasom beograjske »Politike« z dne 28 t. m. je na konferenci, ki so jo imeli beograjski univerzitetni profesorji proti ukinitvi posameznih fakultet, rekel profesor beograjske medicinske fakultete g. dr. Dj[illegible] Nešić, da ima ljubljanska tehniška faku[illegible]a **120 slušateljev.** Temu nasproti mi je čast ugotoviti, da je vpisanih v zimskem semestru 1927-28 na ljubljanski tehniški fakulteti **495 slušateljev.** — Dekan tehniške fakultete inž. Foerster.

* **Jugoslovenski znanstvenik na Sorbonni** Beograjski listi beležijo, da bo prof. beograjske univerze veliki matematik dr. Mihajlo Petrović v nastopnem semestru predaval na glasoviti pariški univerzi v Sorbonni. Povabil ga je po soglasnem sklepu vseh članov Svet pariške univerze. Učenjak Petrović bo predaval o svoji teoriji matematičnih spektrov

* **Sprejem v našo državljansko zvezo.** V našo državljansko zvezo sta sprejeta dosedanja češkoslovaška državljana Gvidon Procky, pogodbeni vojaški lekarnar v Ljubljani in Bogumil Čechák v Ljubljani skupno z ženo Olgo in dvema maloletnima otrokoma

* **Ameriški poslanik predava v Zagrebu.** V prvih dneh po Novem letu prispe v Zagreb ameriški poslanik na našem dvoru g. Prince, ki bo ustrezajoč povabilu zagrebških znanstvenih krogov, priredil nekoliko predavanj o Slovanih v Ameriki in o slovanskih jezikih. Ameriški poslanik g. Prince, ki je znan učenjak, je bil, predno se je posvetil diplomatični službi, profesor slovanskih jezikov na Columbia-univerzi v Newyorku.

* **Lepo odlikovanje šolskega voditelja.** Občinski odbor občine Toplice pri Novem mestu je v svoji seji z dne 26. t. m. soglasno izvolil g. Martina Matka, šolskega upravitelja na osnovni šoli v Novem mestu za zasluge, ki si jih je pridobil tekom 27 letnega bivanja in učiteljevanja na osnovni šoli v Toplicah, za svojega častnega občana. Čestitamo!

* **Razpisane inženjerske službe.** Generalna direkcija državnih železnic kakor tudi oblastne železniške direkcije rabijo nekoliko mlajših in starejših gradbenih inženjerjev, a generalna direkcija poleg tega še starejšega elektrotehničnega inženjerja kot referenta za telegrafsko-telefonske in varnostne naprave in enega inženjerja statističarja. Reflektanti na gornja mesta, ki imajo potrebno kvalifikacijo, naj predložijo predmetne prošnje, opremljene z vsemi dokumenti v smislu čl. 15. zakona o državnem prometnem osobju in priložijo detajliran pregled njih delovanja, oziroma dela od dovršitve tehničnih študij dalje do danes. Prošnje naj se predlože generalni direkciji drž. železnic v Beogradu, Frankopanova ulica 11, najkasneje do 25. januarja 1928.

* **Kje morajo poštni uradniki polagati izpite.** Minister pošte in brzojava je odredil, da morajo vsi poštni uradniki I. kategorije kakor tudi oni II. kategorije s teritorija novosadske in skopljanske poštne direkcije polagati svoje strokovne izpite samo pred komisijo ministrstva pošte in brzojava v Beogradu. Uradniki II. kategorije bodo polagali strokovne izpite v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu, uradniki III. kategorije pa pri svojih pristojnih direkcijah.

* **Iz uradnega lista.** »Uradni list« za ljubljansko in mariborsko oblast objavlja v 129 letošnji številki naredbo ministra za socijalno politiko o izpremembi mezdnih razredov o zavarovanju delavcev; nadalje disciplinska pravila za učence srednjih in srednjih strokovnih šol, ki so pod ministrstvom za prosveto; izvršilno naredbo velikih županov ljubljanske in mariborske oblasti o registriranju in oznamenovanju motornih vozil v prometu ter razglas delegacije ministrstva financ v Ljubljani glede odmere raznih vrst davkov za leto 1928.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrla soproga gozdarskega nadsvetnika ga. Regina Oberelgnerjeva. Pogreb bo jutri ob 15.30 uri iz mrtvašnice državne bolnice — Na Sv. Petra cesti št. 14. je umrla vdova gimnazijskega profesorja in hišna posestnica ga Ivana Lederhasova. Pogreb bo jutri ob 14. uri. — Na Aljaževi cesti 30 v Sp. Šiški je umrl po dolgi in mučni bolezni zasebnik g. Ivan Kociper. Pogreb bo jutri ob 14. uri. — V Mali čolnarski ulici št. 14. je umrla po dolgi in mučni bolezni ga. Frančiška Severjeva, roj. Juvančič. Pogreb bo jutri ob 16. uri. — V Škofji Loki je umrla po kratki in mučni bolezni soproga notarskega uradnika ga. Nell Šubiceva. Pogreb bo jutri ob 16. — Na Savi pri Jesenicah je umrl v 68 letu starosti tovarniški delavec in hišni posestnik g. Luka Javorski. Pogreb bo danes ob 15.30 uri. Pokojnikom blag spomin, preostalim naše iskreno sožalje!

* **Društvo za gojitev treznosti, Zidani most** Dne 1. januarja 1928. bo predaval ob 15. v šoli v Zidanem mostu g. L. Puhar o pomenu treznosti za železničarje. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike.

Ne mučite Vaše dece z ribjim oljem

dajte ji *JEMALT*. Jemalt ji dajete lahko vedno v vsih slučajih namesto ribjega olja. Dobite ga v vsih lekarnah.

* **Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani** prireja efektno loterijo povodom 25 letnice obstoja. Glavni dobitek je avto, nadaljni glavni dobitki pa: konj z opremo in vozom, radio aparat, 1 vagon premoga, šivalni stroj, moško ali žensko kolo, dinamo, stenska ura, zlata žepna ura, 100 m platna, poljska kovačnica in mnogo drugih bogatih dobitkov. Žrebanje bo 1. februarja 1928. Cena srečki je 3. Din. — Obrtniki in prijatelji, segajte po njih! Naročajo se pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani, Beethovnova ulica.

* **Split središče emigracije za centralno Evropo.** Iz Splita prihaja poročilo, da namerava Cunard Line čimprej ustanoviti tamkaj svojo podružnico. Cunard Line namerava v prvi vrsti onemogočiti italijansko parobrodarstvo na jadranski obali ter ustvariti v Splitu emigracijsko točko za vso centralno Evropo. Na ta način bi se tudi izključila konkurenca Trsta in Genove. Cunard Line bo v doglednem času zgradila v Splitu svoj »Dome«.

* **Jugoslovenski veterinarski glasnik.** Izšla je 12. številka tega lista, ki prinaša razne razprave o živinoreji, nje gojitvi in sploh mnogo na to panogo se nanašajočega strokovnega gradiva. »Veterinarski glasnik« izhaja v Beogradu v vseh treh naših narečjih. Velja celoletno 60 Din.

* **Slovenska dijaška zadruga v Pragi** se obrača do dobrotnikov v Sloveniji s prošnjo za podporo ob Novem letu. Obstoj Zadruge zavisi le od velikodušnosti dobrotnikov. Slovenska javnost velikokrat pozablja na visokošolce v tujini. Državne podpore so ukinjene, a na postranski zaslužek v tujini ni misliti. SDZ podpira le revne in pridne visokošolce. V devetih letih svojega obstoja je že mnogim pomagala doseči svoj cilj in ti so danes po večini odlični kulturni in gospodarski delavci v svoji ožji domovini. To je zasluga nesebičnega dela Zadruge in zavednosti slovenske javnosti. Slovenska javnost je dolžna podpirati študij naše mladine v slovanski Pragi, katera bo zmožna pozneje uspešno delovati na polju kulturnega in gospodarskega zbližanja med bratskim narodom češkoslovaškim in jugoslovanskim Vsi darovi naj se pošiljajo na račun SDZ pri Ljubljanski kreditni banki.

* **»Ženski svet«** za december 1927. je izšel. Vsebina: Jela Spiridonović-Savić: Pesma žene. — Matilda Serao: Molitev neveste na dan poroke. — J. Potocka: Božena Nemcova in zakon. — Janez Rožencvet: Zlata lestev. — Ellen Keyeva: Žena bodočnosti. — Andreja Vera: Današnja žena. — Walt Whitman: Odlomek iz Adamovih otrok. — Marica Bartolova: Intelligentna proletarka. — Fr. L.: Kmetska žena. — P: V soboto zvečer. — Strindberg: Skrinjica draguljev ali njegova boljša polovica. — France Bevk: Pismo. — Karlo Kocjančič: Žena z možem pijancem. — Gizela Majeva: Ločena žena. — Dr. J. R: Pravni odnosi med možem in ženo. — Franja Miheličeva: Žena v jugoslovenski narodni pesmi. — Priprava za zakon. — Lea Faturjeva: Junakinja zvestobe. — Izvestja. — »Ženski svet« izhaja vsak mesec Uprava v Ljubljani, Karlovška cesta 20.

Čudovite uspehe dosežete z LIKER-ESENCI iz poznane tovarne Neuber, ki so pripravljeni za domačo izdelavo najfinejših likerjev ter najboljšega ruma. — Dobite jih v drogeriji A. KANC sinova, Židovska ulica.

* **Obsodba v špijonskem procesu v Zagrebu.** Včeraj opoldne je bila v Zagrebu prečitana sodba v znanem špijonskem procesu. Obsojeni so: Ivan Perkut na 5 let težke ječe, a se mu všteje 6 mesecev preiskovalnega zapora, nadalje Ivan Meniga na 2 leti zapora in se mu istotako uračuna 6 mesecev preiskovalnega zapora. Milan Pribalič pa je bil oproščen.

* **Nagla smrt Slovenca v Zagrebu.** Predvčerajšnjim dopoldne, ko so gledališki ognjegasci sedeli v stražnici, je mahoma postalo slabo Alojziju Žarnu, rojenemu leta 1880. na Trški gori pri Novem mestu. Njegovi tovariši so mu skušali pomagati, a brez uspeha. Žaren se je mrtev zgrudil na tla. Zdravnik je izjavil, da ga je zadela srčna kap.

* **Zagoneten zločin v osješki okolici.** V železniškem jarku ob Gutmanovi progi je v sredo zvečer neki delavec našel napol golo mrtvo truplo mlade deklice. V pokojnici so spoznali neko 18 letno delavko v osješki pivovarni, ki je pred dnevi na zagoneten način izginila. Na deklici je bil izvršen sadistični zločin. Zlikovec ji je z železnim predmetom razbil glavo ter ji usta zamašil s prstjo. Zločincu niso prišli na sled.

* **Mož, ki oživlja mrtve** V Karlovcu je pred dnevi umrl član neke ugledne družine. Njegova rodbina je čula, da živi v Beogradu 90 letni starec Arsa Svetković, ki zna z masiranjem oživljati mrtvece, ako še pravočasno pride do njih. Rodbina je torej pozvala Arso v Karlovac, kamor je včeraj tudi prispel Svetković je kazal kakih 200 potrdil občinskih oblasti v Srbiji, da zdravi razne bolezni in da je v nekoliko slučajih oživel tudi mrtvece. Policija, ki nima smisla za čudodelnika, pa je starca aretirala in ga poslala nazaj v Beograd.

* **Strašna smrt pod vlakom.** Blizu Kustošije v zagrebški okolici so našli predvčerajšnjim med železniškimi tračnicami proge, ki vodi v Slovenijo, strahovito razmesarjeno truplo neke deklice. Desna noga je bila odtrgana pod kolenom, glava zdrobljena in obraz grozno raztrgan. Domneva se, da je deklica iz enega vagona hotela med vožnjo preiti v drug vagon, pri tem pa je padla na tir in prišla pod kolesa.

* **Lov občine Koče** se bo oddajal v zakup na javni dražbi za dobo 5 let in dva meseca t. j. od 1. februarja 1928. do 31. marca 1933. Dražba se bo vršila dne 14. januarja 1928. ob 10. uri pri okrajnem glavarstvu v Kočevju. Lov je jako priporočljiv ker je bogat na vsakovrstnih divjih živalih. — Županstvo občine Koče, okraj Kočevje. 2039

* **Pri prehudem zaprtju,** napenjanju, živčnih bolečinah v kolkih, bolečinah v straneh, pomanjkanju sape, utripanju srca, migreni šumenju v ušesih, omotici, duševni potrtosti Vam povzroči prirodna grenčica »Franz-Josef« izdatno izpraznenje črevesa in Vas oprosti čuta tesnobe. Mnogi zdravniki z izbornim uspehom uporabljajo vodo »Franz-Josef« tudi pri zdravljenju trakulje. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

* **Specijalist za notranje bolezni med dr. Marija Goropevšek se je vrnila iz prof. Berg**

ATRAKCIJA *RADIO-PLES*

5 januarja

KAZINSKA DVORANA

Ples od radio-zvokih

Zanesljiv sprejem. — Najboljše godbe domačih in tujih oddajnih postaj. Prihitite tudi neplesalci. — Zmerna vstopnina!

Oblačila tvrdke J. MAČEK,

Ljubljana, Aleksandrova c. 12. so najboljša in najcenejša.

manove klinike v Berlinu in ordinira v Beogradu, Krunska ulica 19-I. od 2.—4. 2027

* **Prijave za reklamni davek** (tiskovine) dobite pri Aloma Company, Ljubljana, Aleksandrova cesta 2-I. 2031

* **Vasilij Mirk: Deset povesti za našo klavirsko mladino** — je naprodaj v vseh ljubljanskih knjigarnah.

* **Tovarna JOS. REICH sprejema** mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izvršitev.

Iz Ljubljane

u— **Predavanje v Zbornici TOI.** V torek, 3. januarja 1928. se bo vršilo ob 6. uri zvečer v dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani predavanje vseučiliškega profesorja g. dr. Walterja Hoffmanna iz Freiburga na Saksonskem. Tema predavanja bo: »Ueber die deutsche Wirtschaft«. Odlični predavatelj je znan po svojem publicističnem delu in po mnogih razpravah, ki jih je napisal o naši državi. Na to interesantno in poučno predavanje opozarjamo in vabimo pred vsem gospodarske kroge, pa tudi druge, ki se zanimajo za nemško gospodarstvo.

u— **Francosko-slovanski klub v Ljubljani.** Prihodnji sestanek v torek, 10. januarja ob 9. zvečer. Odslej bodo redni sestanki vedno ob torkih.

u— **Reduta v cvetju.** Vabila za »Reduto v cvetju« so po večini razposlana. Vse one, ki vabila pomotoma niso prejeli in žele reduto posetiti, prosimo, da se obrnejo osebno ali pismeno na naslov: Odbor za prireditev »Redute v cvetju«, kavarna Evropa. Pri pismenih reklamacijah je navesti točen naslov kam je vabilo poslati. 2022

u— **Ljubljanska radio oddajna postaja** bo dne 5. januarja oddajala najizbranejše plesne komande od 20.30 ure dalje. Čulo se jih bo v Kazinski dvorani, kjer se bo vršil radio-ples atrakcija, ki že danes zanima staro in mlado Vabljeni vsi prijatelji moderne tehnike, lepe godbe in plesa. Radio-klub. 2034

u— **Reduta v cvetju.** Odbor za prireditev »Redute v cvetju« prosi vse one, ki žele nastopiti na reduti v posebnih skupinah ali solo točkah, da se prijavijo najkasneje do 4. jan. na naslov: Odbor za prireditev »Redute v cvetju«, kavarna Evropa. 2022

u— **Prvo slovensko tamburaško društvo Krim** priredi 31. t. m. Silvestrov večer v gostilniških prostorih g. A. Steinerja, Opekarska cesta. Trnovo. Začetek ob 8. uri. Vstopnina prosta. Spored zelo obširen. Društvo vabi člane in prijatelje društva. — Odbor.

u— **Prvič nastopi javno šestletni bobnarček in jazz-bandist Janez Biba** na Silvestrovem večeru Ljubljanskega Zvona v zgornjih Narodnega doma

u— **Posebna godba** bo igrala za ples ves večer na Silvestrovanju Ljubljanskega Zvona v Narodnem domu.

u— **Drobna policijska kronika.** Od srede na četrtek so bili prijavljeni policiji naslednji dogodki: 1 tatvina čevljev, 1 tatvina ure, 1 poskušen vlom, 1 oskrumba mladoletne deklice, 1 nevarna grožnja, 2 poškodbi tuje lastnine, 1 prestopek žaljenja straže, 1 primer stikanja neznanega moškega po tujih stanovanjih, 2 prestopka kaljenja nočnega miru, 2 prestopka zglaševalnih predpisov, 1 prireditev z godbo brez dovoljenja in 2 prestopka cestnega policijskega reda. Aretaciji sta bili izvršeni 2 in sicer: 1 zaradi poneverbe in 1 zaradi tatvine.

SILVESTROV VEČER

LJUBLJANSKEGA SOKOLA

v Narodnem domu.

Izbran spored. Ples.

Na Silvestrov večer

Godba s plesom, v Šiški pri Anžoku

u— **Nerodni ponočnjaki.** Med ponočnjaki se je razpasla zopet navada, da pri svojih »pohodih« po ulicah ne morejo trpeti na zidovih oziroma nad vrati raznih hiš napisnih tabel. V sredo ponoči so taki razbrizgači odtrgali in razbili napisni tabli dveh obrtnikov v Rožni dolini. — Istotako je neki ponočnjak v navalu »korajžnosti« razbil v sredo ponoči 150 Din vredno tablo brivcu Vendelinu Sebaldu v Florijanski ulici. Predrznim razgrajačem je policija že na sledu.

u— **Pristno ljutomersko vino iz Gradove kleti** se bo točilo na Silvestrovem večeru Ljubljanskega Zvona v zgornjih prostorih Narodnga doma.

u— **Glej izložbe** tvrdke F. ČUDEN, Prešernova ulica 1, ki nudi krasna novoletna darila za dame in gospode. 255

u— **Delikatesa Janc, Židovska ulica 1.** Priporoča fino šunko, domače žovce, krače in drugo. 2032

u— **Pretep v gostilni.** V gostilni Bolčič na Tržaški cesti sta se predsnočnjim našla v prijateljski vzajemnosti in hrepenenju po doživljajih čevljar Vinko in pleskar Janez Nekaj časa sta pri pijači v pogovoru res harmonirala, nenadoma pa sta poskočila s stolov in treščila drug v drugega. Začela sta se zaradi neke malenkosti prepirati med seboj in z drugimi gosti, nakar sta pričela premetavati mize. Stvar je končala s pretepom, ki ga je pomiril šele stražnik s tem, da je oba pet[illegible] na legitimiral in prijavil. To bo rodilo nekoliko neprijetne posledice, ki bodo občutene najbolj v žepu.

Gostilna «Fajmošter», Sv. Petra nasip

priporoča za praznike nova in stara vina:

Portugalka nova	Din 16.—
Otelo za slabokrvne	„ 11.—
Štajerc	„ 12.—
Bizelc	„ 14.—
Rizling	„ 16.—
Burgundec	„ 20.—

Iz Maribora

a— **Silvestrov večer** priredi odsek za zgradbo Sokolskega doma v Narodnem domu. 2040

a— **Pri Ruški koči na Pohorju** (1250 m) bodo na Silvestrov večer znane dobre koline. Pohorska godba. — Srečno in veselo novo leto 1928. želita vsem obiskovalcem Mirko in Micka Sernc. 2038

Mariborsko pismo

Maribor, 29. decembra.

Že dva dni sneži in tako prihajamo šele za Silvestra v božično razpoloženje. Na vsezgodaj je brnel po ulicah motorni plug in oral nakopičeni sneg Za njim je snežilo mirno, pa neutrudno. Tihi pokoj lega nad mesto Poleg avtobusov vznemirjajo pasante tudi zvončki fijakarskih sank. Pohorje zopet vabi, mladina ima v mislih samo smuči in sanke. Skromnejši čakajo, da se ustavijo snežinke in bodo ogrebli tudi drsališči pri Treh ribnikih. Sedaj šele vikne prava zimska poezija tudi v plesne dvorane in toplo zakurjene sobe. Za brezposelne bo zopet kruha pri mestni občini. Njem je sneg najbolj dobro došel. Pred borzo dela so čakali dan na dan, raztrgani, v žepih z rokami, ki bi rade delale.

Dosedanji gospodarji občine pa imajo čisto druge skrbi. Ni tako lahko obdržati županski stolček, če imaš od 41 samo 14 glasov in zvestih zaveznikov samo 5 in še te le po milosti nemških protestantov. Zato spuščajo v Cirilovi tiskarni v teh snežnih dneh balončke. Poskusili so že na vse strani, prav pri vseh, katere so toliko bombardirali v zastonjkarskem »Mariborčanu«, pri obrtnikih, demokratih in sedaj so zvedeli, da je tudi delavstvo enodušnega mnenja za zopetno zvezo socijalistov z rimsko SLS na magistratu. Tako torej! Celo takšne muhe hudič že v sili, če se mu izneverijo že tudi radikali. So pač tudi oni uvideli, da je vsakdo goljufan, ki se veže z rimskim klerikalizmom. Romana fides...

Najnovejša mariborska specijaliteta pa je Tegetthoff. Sicer se je od zadnje besedne bitke za njegov mariborski spomenik Tegetthoff že toliko moderniziral in pomladil, da so zlati napis na njegovi rojstni hiši po parkratnem pomazanju poslovenili in ovekovečili »Geburtshaus« v rojstno hišo. Kljub temu pa so nekateri mnenja, da s tem še vedno nismo mariborski Slovenci zadostno počastili spomina velikega avstrijskega patrijota. Nekdo je bil mnenja v »Marburgerci«, da ima Tegetthoff tudi za Jugoslavijo velike zasluge, drugi zopet pobija to tezo in pravi, da ima Tegetthoff zasluge, ker je Mariborčan in bi mu zato ne smeli postaviti spomenika Nemci, ampak kvečjemu mi Slovenci, Olepševalno in Zgodovinsko društvo. Mariborčani molče, ali pa se pridušajo izza oglov. Saj imamo itak hiperprodukcijo velenacijonalnih organizacij in društev. Imamo tudi državne čuvarje in predstavitelje patrijotične misli ob severni državni meji, imamo to in ono, svojo vojsko, kdo bi se torej bal mrtvega Tegetthoffovega spomenika! Če so v Pragi pometli z javnih trgov vse spomenike avstrijskih generalov, celo veličastni monument našega ljubega Radeckega, ali je treba, da smo tudi mi tako malenkostno smešni, mi, ki lahko rečemo, da bomo s tem iz Maribora dražili Talijane!

*

Medtem, ko tarejo nas jugoslovenske Mariborčane tako težke skrbi, kako in kaj bi z avstrijskim admiralom, so nabili po službenih deskah železniškega kolodvora in delavnic ljubezniv božični telegram našega generala in železniškega ministra, ki želi vsem železničarjem katoliške vere veseli božič in jim pri tem izreka priznanje za požrtvovalno delo. Obenem jih poziva v teh dneh miru in veselja, naj vztrajajo v težkem delu in se s podvojeno energijo žrtvujejo še naprej z vso duševno in telesno močjo za dober, zanesljiv, točen in hiter promet v korist države. Krasne in ganljive besede so gotovo s polnim učinkom jeknile v notranjost železničarjev, katerim so letos parkrat reducirali prejemke in druge bonitete, da so mogli »uravnotežiti« kleroradikalni proračun. Dvakrat veseli so bili te božične poslanice mariborski železničarji, ki so slišali od svojih v Maribor vozečih avstrijskih tovarišev, da so dobili tam za Božič 50% božično doklado. Mi pa si lahko v dneh veselja osnujemo slavnostni odbor za vzpostavitev Tegetthoffa

Kadar se principi o narodnosti in patrijotizmu na ta način postavljajo na glavo, moramo biti slepi tudi za marsikaj druzega, kar nam reže v kri in meso. Vemo, da raste brezposelnost ne samo med proletarijatom, ampak tudi duševnih delavcev imamo že na stotine, ki so brez službe in kruha. Zato pa se kljub zakonu o zavarovanju delavcev, kljub naredbam socijalnega ministra in mariborske inspekcije dela množe pritožbe o importu tujih uradnikov. Posebno nove industrije so postale pravi kadri tujega, večinoma inozemskega nemštva. Še ta teden je moral mariborski sodnik zasliševati kot pričo korespondentinjo tekstilnega tovarnarja došlega seve iz »Deutschböhmen« v nemščini, ker ni znala niti toliko slovenski, da bi odgovarjala sodnikovim vprašanjem. V tovarni dela na stotine naših žensk pri strojih po 12 ur na dan, zato da dobi koncu tedna po 120—160 Din mezde.

Nežno kožo svojega otroka

gotovo nočete zanemarjati. Uporabljajte z zaupanjem Nivea-cremo, katera učinkuje z ozirom na to, da vsebuje Eucerit, neprimerno lečilno in hladilno. Za Vašega otroka ni boljšega od

Nivea-creme.

Imamo inspekcijo dela, ki ji je vse to znano. Isti inspekciji dela se je pritožila pred tedni JČ Liga nad inozemskim prirezovačem druge tovarne, ker je s svojim nasilnim obnašanjem razgnal prireditev Češkega kluba in njegove češke šole nedeljskega popoldne v Mariborski okolici Bil je dunajski Nemec s slovanskim imenom in lepo češko govorico. Inspekcija dela pa mu je dala par dinarjev kazni in določila, da je za tovarno in jugoslovenski Maribor še kljub temu nenadomestljiv. Inspekcija dela torej — dela.

Iz Celja

e— **Nadučitelj Janez Reich, 70 letnik.** V ožjem krogu svoje rodbine je praznoval 24. t. m. g Janez Reich, upokojeni nadučitelj v Strnišču pri Ptuju, svojo 70 letnico. V šoli je deloval nad 40 let ter služboval kot nadučitelj na Gomilskem, pri Sv. Bolfenku v Slov. goricah in nazadnje v Št. Janžu na Dravskem polju. Sedaj na stara leta mora prebivati v eni izmed barak v znanem Strnišču. Jubilant je bil vedno odločen narodnjak in je povsod na svojih službenih mestih deloval tudi izven šole. Eden izmed njegovih štirih sinov je profesor na drž. realni gimnaziji v Ljubljani. Gosp. nadučitelju kličemo tudi mi: Še na mnoga leta!

e— **Občni zbor Celjskega pevskega društva** se je vršil 21. t. m. ob pičli udeležbi članstva. Predsednik g. prof. Fink je uvodoma opisal delovanje tega kulturnega društva tekom 33 letne dobe ter nato povdarjal razne uspehe in neprilike, ki jih ima zabeležiti to društvo. V bodočem poslovnem letu se bo skušalo zanimanje za pevski zbor kolikor mogoče poglobiti. Pripravlja se koncert velikega obsega za mesec april 1928. Brez razlike stanu in političnega prepričanja bo CPD tudi v bodoče zbiralo pod svoje okrilje vse one Celjane in Celjanke, ki čutijo v sebi ljubezen do petja in do lepe pesmi.

e— **Idejni tečaj naprednega dijaštva v Celju.** Pod okriljem SJSU »Sloga« v Celju se je vršil dne 28. in 29. t. m. dvodnevni idejni tečaj napredne srednješolske mladine, ki se ga je udeležilo dijaštvo iz vse Slovenije. Protektorat nad tem idejnim tečajem je prevzel g. prof. Janko Orožen. Predavali so: upravitelj Prekoršek o zgodovini omladinskega gibanja v l. 1904 — 1906, akad. Černel o zgodovini omladinskega gibanja po preobratu in o politiki, sodnik dr. Dolničar o Sokolstvu glede na dijaštvo, prof. dr. Orožen o slovanski vzajemnosti, prof. Mravljak o naši severni meji in o Mariboru pred vojno, ob preobratu in po preobratu, Ambrožič o pomenu dijaških glasil, Marolt o umetnosti in Prevoršek o reorganizaciji srednješolskih družin. S tečaja se je poslala brzojavka bolgarskemu dijaštvu, izražujoča željo po čim tesnejšem sodelovanju. Idejni tečaji naprednega dijaštva, ki se vršijo običajno vsako leto po raznih mestih Slovenije, imajo med drugim tudi namen, da poglobijo stremljenje po samoizobrazbi in organizacijskem delu

Seja okoliškega občinskega odbora

Celje, 29. decembra.

Včeraj se je vršila druga seja okoliškega občinskega odbora. Na dnevnem redu je bila izvolitev in konstituiranje odsekov in šolskega sveta in nekatera gradbena dovoljenja. Navzoči so bili vsi občinski odborniki in župan je otvoril sejo točno ob 18. uri.

Takoj po prehodu na dnevni red je nastala burna debata med dr. Godničem in Böhmom. Povod je bilo odklonilno stališče večine napram socijalistom, da se jih izvoli v odseke. Večina je bila mnenja, da so se socijalisti sami izločili od sodelovanja s tem, da so odklonili ponujeno mesto v svetovalstvu

V odseke so bili torej izvoljeni zastopniki vseh strank razen socijalistov. V šolski svet so bili izvoljeni gg.: Levstik, dr. Godnič (SLS); Kukovec (SDS); Vltavsky (NRS) Pečuh (Nemec). V šolskem svetu so še župan g. Mihelčič kot predsednik, okrajni zdravnik g. dr. Hočevar in šolski upravitelj g. Voglar.

Pri slučajnostih je nastala zopet debata med g. dr. Godničem in g. Böhmom, ker je prvi predlagal ustanovitev ljudske kuhinje in najetje brezobrestnega posojila. Gospod Böhm je smatral ta predlog za demagogijo, ker ga je dr. Godnič prevzel od socijalistov, ki so ga forsirali že v prejšnjem občinskem odboru.

Druge nesreče ni bilo, socijalisti pa se morajo učiti, da je politika ptiča noja velikokrat škodljiva.

Šah

Božični turnir

V 5. kolu je Bredo v napadu s figuro manj porazil Volkarja, Gabrovšek Vidmarja, Furlani Židana, Vogelniku se je posrečilo brezupno pozicijo proti Rupniku rešiti remijem. Včeraj so se igrale prekinjene partije in je Volkar dobil proti Vidmarju, Vogelnik proti Bredu in Furlani proti Vogelnju; s tem se je pojavila na prvem mestu zopet močna roka — Furlani.

Stanje po 5. kolu je naslednje: Furlani 4 (1 dan 3 in pol, Vogelnik 3 (1), Vidmar M. 3, Gabrovšek, Bredo 2, Rupnik 1 in pol, Volkar 1 (1).

Iz Trbovelj

— *Sokol v Trbovljah* priredi jutri Silvestrov večer v Sokolskem domu. Program bo zelo zabaven, zbog česar se pričakuje velike udeležbe. Začetek ob 20. uri.

Da bom še zdrav ostal —
Se s Kačnikom bom peljal.
On ne pije, avta ne zbije,
in vozi počas', da je daljši špas.

Zahvaljujoč se za dosedanjo naklonjenost, želi srečno in veselo novo leto vsem cenjenim gostom ter se še nadalje priporoča

IVAN KAČNIK,
avto promet Trbovlje.

2033

1928 JANUAR 31 dni

7

Reduta v cvetju — Unionska dvorana
T. K. D. Atena - SK Ilirija

Sport

Bilanca naših mednarodnih tekem

Naš nogometni savez je priredil v letu 1927. šest mednarodnih tekem. V teh tekmah je nastopilo 11 igračev iz Zagreba, 10 iz Beograda, 5 iz Splita in 1 iz Subotice, in sicer po 5 igračev Hajduka in BSK, po 4 igrači Gradjanskega in Jugoslavije, 3 igrači Haška, 2 igrača Concordije, in po 1 igrač Gradjanskega iz Sremske Mitrovice, zagrebškega Železničarja, Sanda in zagrebške Viktorije.

Mednarodne tekme so se odigrale v sledečem redu:

Jugoslavija : Madžarska 10. aprila v Budimpešti 0 : 3.
Jugoslavija : Rumunija 15. maja v Bukarešti 3 : 0.
Jugoslavija : Bolgarija 18. maja v Sofiji 2 : 0.
Jugoslavija : Češkoslovaška 31. junija v Beogradu 1 : 1.
Jugoslavija : Madžarska 25. septembra v Zagrebu 5 : 1.
Jugoslavija : Češkoslovaška 28. oktobra v Pragi 3 : 5.

Zmagali smo torej pri treh tekmah, ena je ostala neodločena, a dve smo izgubili. Diferenca golov znaša 14 : 10 v našo korist.

Bilanca je torej v letu 1927 dokaj ugodna.

Smučarji — novince iz Ljubljane, ki so se prijavili za smuški tečaj na Sv. Planini (in tudi druge), vabim na prvo vežbo na Gradišču (706 m, 45 min.) nad Višnjo goro dne 1. januarja. Skupni odhod iz železniške postaje Višnja gora ob 7.38 po prihodu jutranjega vlaka iz Ljubljane. Eventuelna odpoved bo oglašena v izložbi trg. Magdič pred pošto. R. Badjura.

Novi nogometni podsavez. V zmislu sklepa zadnje glavne skupščine JNS se je nedavno vršila v Skoplju konstituirajoča skupščina skopljanskega nogometnega podsaveza, za čigar predsednika je bil izvoljen g. Ristić. To je osmi nogometni podsavez ter šteje 26 klubov.

V jugoslov. plivačkem savezu je 912 verificiranih plavačev. Prvak Jugoslavije JSK Jadran iz Splita ima nad 80 verificiranih plavačev, Viktorija na Sušaku 71, a beograjski Brdjanin 64.

Vremensko poročilo JZSS. V Kranjski gori in Planici je zapadel nov sneg. Smuka prav dobra. Na Pohorju prav dober sneg. Smuka izvrstna. Na Kovcah je zapadlo 40 cm novega snega. V slučaju zadostnih prijav bo vozil avto iz Tržiča oz. Ljubljane do Sv. Ane. Prijave sprejema tvrdka Gorec.

Gospodarstvo

Izredna skupščina Hmeljarskega društva v Žalcu

Zavrnitev očitkov kmetijskega ministrstva, da je društvo nedelavno in nesposobno. — Zborovalci so menili, naj bi bilo signiranje hmelja neobvezno.

Ob navzočnosti nad 300 članov se je vršila 18. t. m. v Žalcu izredna glavna skupščina Hmeljarskega društva za Slovenijo. Zborovanje je vodil predsednik gosp. Franc Roblek, ki je obrazložil povod za sklicanje izredne skupščine ter pozval društvenega poslovodjo gosp. Antona Petriča, da je prečital znano okrožnico ministrstva za kmetijstvo in vode vsem občinam sreskih poglavarstev Celje, Gornjigrad in Šmarje pri Jelšah. V tej okrožnici se je Hmeljarskemu društvu očitala nedelavnost in se mu je odrekla sposobnost za povzdigo ter okrepitev hmeljarstva v Sloveniji. Poslovodja je nadalje prečital vlogo društva s prošnjo, naj ministrstvo za kmetijstvo in vode utemelji svojo trditev. Ministrstvo je to storilo z odlokom od 26. oktobra t. l., ki vsebuje sedem očitkov Hmeljarskemu društvu. K vsem tem očitkom so zavzeli predsednik in odborniki svoje stališče ter jih na podlagi svojih izvajanj kot neutemeljene zavrnili.

Prvi očitek zadeva hmeljarski konferenci v Beogradu in Celju. Izpodbijal ga je predsednik gosp. Roblek, ki je med drugim izjavil: Zastopnika Hmeljarskega društva na konferencah sta zahtevala, da ostane označba «Savinjska dolina — Južnoštajersko» le za kvalitetni hmelj iz okrajev Celje, Gornji grad in Vransko; razen tega sta predlagala, naj bo signiranje kvalitetnega hmelja le fakultativno (prostovoljno). Očitek v zadevi izvoza manj vrednega hmelja na svetovni trg je zavračal predsednik z utemeljevanjem, da kaže na nepoznanje hmeljskih razmer na svetovnem trgu, na katerega nima niti naše ministrstvo, niti Hmeljarsko društvo nikake ingerence.

Očitek, zadevajoč pravilnik o prometu hmeljskih sadežev je obravnaval gosp. Edvard Kukec, ki je dejal med drugim: Glede tega očitanja je smatralo vodstvo Hmeljarskega društva ob času, ko je došel odlok ministrstva v njegove roke (25. avgusta t. l.), da je zadeva zamujena, ker ob takratnem položaju hmeljarstva ni bilo več računati na razširjenje hmeljarstva. Društvo je pa pravočasno opozorilo v isti zadevi in z istim utemeljevanjem ministrstvo na zle posledice brezmejnega sajenja hmelja in prevoza okuženih sadežev. To je društvo storilo ob priliki beograjske konference 6. marca in na rednem občnem zboru 13. marca t. l., ko je sklenilo in poslalo ministrstvu naslednjo resolucijo: «Hmeljarji smatrajo sedanje brezmejno širjenje hmeljarstva ne le iz svojega, nego tudi iz splošnega gospodarskega stališča kvarno in pozivajo vlado, da skuša to omejiti potom primernega pouka in potom kontrole, da se izvažajo iz kraja v kraj le zdravi, ne po peronospori in plinthus porcatusu okuženi sadeži.»

Kar se tiče nameravane hmeljske razstave v Žalcu, je dejal društveni poslovodja gosp. Petriček: Razstave kateregakoli kmetijskega pridelka se po vsem svetu prirejajo, vendar le takrat, kadar so pridelki prvovrstne kvalitete in so dani vsi drugi pogoji za uspešno razstavljanje. Da je društveno vodstvo imelo resno voljo prirediti hmeljsko razstavo, dokazuje dejstvo, da je sestavilo in razglasilo načrt razstave potom poverjenikov vsem društvenikom in ga razglasilo tudi po časopisih. Povodom hmeljske razstave l. 1913. se je zglasilo 132 hmeljarjev. Ko je pa prišlo do zbiranja vzorcev, je odpadlo 25 zglasilcev, tako da se je razstave udeležilo le 107 hmeljarjev s 86 vzorci goldinga in 21 poznega hmelja.

Za letošnjo razstavo se je pa zglasilo le 25 hmeljarjev s 28 vzorci in tovarna «Kastel» v Karlovcu s sredstvi za uničevanje hmeljskih škodljivcev. Po preteku zglasilnega termina (28. avgust) so se pa zglasili še 4 hmeljarji. Od začetnih 25 zglasilcev bi sigurno še odpadla ena petina, tako da bi ostalo morda le 20 razstavljalcev. Za dostojno reprezentacijo našega hmeljarstva je pa društveno vodstvo pričakovalo najmanj 150 zglasitev. Pičlo število udeležencev za letošnjo razstavo ni znak brezbrižnosti, temveč je dokaz inteligence naših hmeljarjev, ki so glede na razne škodljivce in bolezni mogli pričakovati za razstavo le **nesposobno blago.**

Hmeljarsko društvo bi bilo napravilo veliko napako in povzročevalo velikansko škodo, ako bi po vsej Evropi razširilo novico, da pričakujemo v Sloveniji letos hmelj slabe kvalitete. Društveno vodstvo se pa že 48 leto trudi, privabiti nakupovalce hmelja vse Evrope na naš hmeljski trg, ker je naziranja: čim več prihaja kupcev, tem višje so cene in tem lažje se blago proda. Da pa smo ministrstvu poročali glede kvalitete objektivno, smo smatrali kot svojo dolžnost.

Očitek v zadevi direktne zveze članov Hmeljarskega društva z veletrgovci in pivovarniško industrijo je zavračal g. Franc Pikl: To očitanje je neutemeljeno, ker veletrgovina in deloma tudi pivovarniška industrija kupujeta pri nas hmelj direktno od producenta. Trgovino popolnoma izpodriniti s nikkor ne bo doseglo, ker kupuje pivovarniška industrija (morda 90 odst.) hmelj proti akceptu, naši hmeljarji pa prodajajo hmelj le proti gotovemu plačilu. Da pa že nekateri pivovarnarji kupujejo naš hmelj direktno od producenta, je zasluga Hmeljarskega društva, ki dela potom svetovnih razstav in potom strokovnih listov Evrope primerno propagando za naš hmelj. Poudariti se mora, da je treba okroglo 90 odst. vsega našega pridelka izvoziti v inozemstvo, ker ga v Jugoslaviji potrebujejo le približno 5 odst.

Očitanje v zadevi organiziranih ogledov umetnih gnojil itd. je pobijal društveni poslovodja: To očitanje je tudi neutemeljeno, ker je društveno vodstvo priredilo leta 1926. 26, letos pa 8 poučnih shodov v različnih krajih, na katerih se je razpravljalo o gnojenju s hlevskim gnojem in z umetnimi gnojili, o škodljivcih in boleznih, selekciji hmeljske rastline, o pravočasnem obiranju hmelja, o pravilnem sušenju, sortiranju, basanju, o prodaji hmelja itd. Hmeljarsko društvo priredi povsod poučna predavanja, kjer je vsaj 10 članov to želelo. Društveno vodstvo je preskrbovalo in še preskrbuje svojim članom znamenite Sackove pluge, praktične kultivatorje, brane, škropilnice, sušilnice in drugo.

Pravilnik hmeljske statistike je ministrstvo izdalo že leta 1922., a je ostal, žal do danes le na papirju. Društveno vodstvo je čakalo leto za letom zaman na izvršitev navedene ministrske odredbe. Hmeljarsko društvo bi drage volje preskrbovalo hmeljsko statistiko, ko bi mu ministrstvo podelilo v to svrho potrebno denarno podporo.

Kar se tiče očitka glede nepoznavanja načina hmeljske trgovine je izjavil društveni poslovodja: Hmeljarsko društvo je v informiranje svojim članom razposlalo in še razpošilja brzojavna tržna poročila iz Žatca in Nürnberga. Teh poročil je bilo do danes 40, ki so se v začetku razpošiljala 102 poverjenikoma, pozneje 20 in sedaj še osmim, skupaj torej 1474 poročil. O stanju hmeljskih nasadov v Sloveniji je društveno vodstvo v informiranje hmeljske veletrgovine in hmeljskih konsumentov objavilo v strokovnih časopisih Češkoslovaške, Nemčije, Avstrije, Belgije, Francije in Poljske mnogoštevilna poročila.

Potom posebnih lepakov je društveno vodstvo vsako leto opozarjalo vse hmeljarje na lepo obiranje, sušenje, basanje in na reelno prodajanje hmelja. V to svrho je društveno vodstvo razposlalo 48 poverjenikom vsakemu po več komadov navedenih lepakov.

Hmeljarsko društvo je letos preskrbelo 479 strankam 1846 legitimacij za polovično voznino hmeljskih obiravcev. Če se računa na vsako legitimacijo vsaj 5 oseb in se prihrani pri voznini za vsako osebo le 10 Din, znese to okrog 92.300 Din.

Nadalje je Hmeljarsko društvo po prav ugodnih pogojih posredovalo zavarovanje proti požaru 47 udom 750 q hmelja za vsoto 5,964.000 Din. Naročilo je svojim članom v tekočem letu 15 vagonov premoga in 4 vagone gnoja. Število udov, ki je znašalo v l. 1926. 684, je letos poskočilo na 1336 kar nepobitno dokazuje, da imajo hmeljarji vse zaupanje v svojo strokovno organizacijo. Opravilni zapisnik Hmeljarskega društva šteje do danes 1012 številk, poštnih odpošiljatev je pa čez 4000.

Po obširni debati je izredna glavna skupščina na predlog g. Vinka Stoparja (Velenje) soglasno odobrila dosedanje delovanje Hmeljarskega društva za Slovenijo.

Na predsednikov poziv je društveni poslovodja prečital odlok ministrstva za kmetijstvo in vode od 22. septembra t. l. v zadevi signiranja našega hmelja. Zaradi soglasnega sklepa se navzoči hmeljarji strinjajo s prečitanim osnutkom pravil hmeljskih oznamovalnic za SHS, vendar z večino glasov izražajo željo, da se iz okoliša I. (Celje, Vransko, Gornji grad) izloči okraj Laško, ki se naj priklopi okolišu III. (Brežice-Sevnica). Nadalje se je sklenilo, ministrstvu priporočati fakultativno signiranje hmelja le najboljše kakovosti, ker smatrajo hmeljarji obvezno signiranje svojim koristim škodljivo. Tozadevne razprave so se udeležili: sreski kmetijski referent g. Goričan, g. Turnšek (Polzela), g. Stopar (Velenje), g. Orožim (Braslovče), g. Marinc (Braslovče), g. Hrastnik (Laško), gospod Drev (Šmartno ob Paki), g. Omladič (Braslovče), g. Plaskan (Orla vas) in drugi.

Soglasno sta bila sprejeta tudi predloga g. Franca Pikla (Žalec), in sicer:

a) S sestavo trgovinskih uzanc o hmeljski kupčiji se naj poverita društveno vodstvo in Gremij trgovcev v Celju. Osnutek teh uzanc se naj predloži redni glavni skupščini Hmeljarskega društva za Slovenijo meseca marca prihodnjega leta v odobrenje.

b) Ministrstvo za kmetijstvo in vode se naj potom društvenega vodstva naprosi, da uveljavi obveznost članstva za vse hmeljarje Slovenije pri lastni strokovni organizaciji.

Soglasno je bil sprejet tudi predlog oblastnega kmetijskega referenta g. ing. Zidanška: Izredna glavna skupščina Hmeljarskega društva za Slovenijo dne 18. decembra 1927. izreka soglasno svoje obžalovanje, da je prišlo med ministrstvom za kmetijstvo in vode ter Hmeljarskim društvom za Slovenijo do neljubega nesporazumljenja.

Oblastni kmetijski referent g. ing. Zidanšek je končno zaprosil društveno vodstvo, naj tudi v bodoče deluje v prospeh našega hmeljarstva v isti meri kakor dosedaj. Pozval je navzoče hmeljarje, da se oklenejo s oje edine strokovne organizacije.

Donos neposrednih davkov in možnost znižanja davčnih bremen

Ob priliki zadnjih debat in razprav glede znižanja neposrednih davkov v prečanskih krajih, ki so prekomerno krivično obremenjeni, se je z merodajnih strani ponovno čulo, da trenotno ni mogoče izvesti znižanja, ker so državni dohodki od neposrednih davkov v tekočem letu znatno nazadovali ter zaostajajo za predvidenimi vsotami. «Jutro» je že ponovno opozorilo, da je ta primanjkljaj napram proračunu le navidezen ter ga je pripisati dejstvu, da se v naši državi plačujejo davki po pretežni večini v zadnjem četrtletju koledarskega leta, to je v oktobru, novembru in decembru. V teh mesecih državni dohodki od neposrednih davkov vsako leto znatno prekoračijo v proračunu za posamezne mesece predvidene vsote. Na ta način se prvotni primanjkljaj zopet krije.

Naše trditve nam potrjuje najnovejši izkaz državnih dohodkov neposrednih davkov, po katerem se je **donos neposrednih davkov v oktobru znatno dvignil.** Dosegel je **215.3 milijona Din,** napram **119.4** v septembru, **164.5** v avgustu, **122.8** v juliju, **84.3** v juniju, **123.8** v maju in **81.9** milijona Din v aprilu. Ker je razmerje med donosom v posameznih mesecih vsako leto približno enako, zato je pričakovati, da se bo donos neposrednih davkov v novembru in decembru še povečal. Lani je znašal v oktobru 212.1 milijona Din (letos 215.3), v novembru 275.7 in v decembru 224.5 milijona Din.

V prvih sedmih mesecih tekočega proračunskega leta je znašal skupni donos neposrednih davkov 912 milijonov Din napram 936.2 milijona Din v istem razdobju preteklega proračunskega leta (po tekočem proračunu odpade na sedem mesecev 995.3 milijona Din).

Primanjkljaj donosa neposrednih davkov napram proračunu je s tem za prvih sedem mesecev nazadoval na 83.3 milijona Din ali 8.4 % napram 18.3 % za prvih šest mesecev. V primeri s predvidenimi vsotami pa je položaj letos ugodnejši kakor lani, kajti v istem razdobju preteklega proračunskega leta (prvih 7 mesecev) je znašal primanjkljaj napram proračunu 142 milijonov Din ali 13.1 %; navzlic temu pa je zaradi višjega donosa v novembru in decembru donos za celo leto 1926./27. prekoračil v proračunu predvideno vsoto. Tudi letos lahko (sodeč po sedanjih rezultatih) z gotovostjo računamo, da donos neposrednih davkov koncem proračunskega leta ne bo kazal primanjkljaja napram proračunu. Izgovor, da neposredni davki znatno nazadujejo napram proračunu in da zaradi tega ni mogoče znižati davkov, torej ne drži. Poleg tega pa je treba upoštevati, da se tudi donos ostalih neposrednih in posrednih davkov ugodno razvija (carinski dohodki so v zadnjih štirih mesecih celo znatno prekoračili lanske vsote) ter je tudi s te strani dana možnost za znižanje davkov, če se istočasno tudi proračun izdatkov primerno zniža.

= **Jugoslavenska banka bo s 1. januarjem prevzela somborsko Gradjansko banko.** Te dni se je izvršila za vse gospodarstvo Baške važna transakcija. Jugoslavenska banka v Zagrebu je namreč sklenila prevzeti s 1. januarjem somborsko Gradjansko banko z vsemi aktivami in pasivami. Gradjanska banka, ki si je zaradi solidnega in korektnega poslovnega vodstva tekom desetletij pridobila veliko zaupanja med tamošnjim prebivalstvom, bo odslej poslovala kot podružnica Jugoslavenske banke, kar bo tamošnjim gospodarskim krogom moglo prinesti le koristi.

= **Lombardna posojila pri Poštni hranilnici.** Počenši s 1. januarjem bo Poštna hranilnica lombardirala 2 in pol odstotne obveznice Vojne škode s 300 Din po komadu. Obrestna mera za taka lombardna posojila znaša 7 %, na račun stroškov pa se poleg tega še računa ¼ % za 3 mesece.

= **Naraščanje števila železniških uradnikov in uslužbencev.** Ministrstvo za promet je pričelo mesečno objavljati število železniških uradnikov in uslužbencev. 1. septembra je pri tem ministrstvu znašalo število uradnikov 8357, število zvaničnikov 15.899, število služiteljev 2655, število pisarniškega pomožnega osobja 2422 in število delavcev 39.288; skupaj **68.621 uslužbencev,** napram 65.429 uslužbencem 1. avgusta. Tekom avgusta je torej število uslužbencev naraslo za 3192.

= **Stanje Narodne banke SHS** (22. t. m.) (Vse v milijonih Din: v oklepajih razlike napram stanju z dne 15. t. m.) **Aktiva:** kovinska podlaga 451.1 (— 23.6), saldo raznih računov 953 (— 57.9), posojila na menice 1321.6 (— 5.1), na vrednostne papirje 253.1 (— 5.2); **pasiva:** obtok bankovcev 5549.8 (— 63.5), državne terjatve 330.8 (+ 59.1), obveznosti po žiru 743.2 (— 27.5), po raznih računih 301.2 (— 60.2). Ostale postavke so ostale v glavnem nespremenjene.

= **V trgovinski register** so se vpisale v Sloveniji nastopne firme: «Sana», tvornica čokolade, Hoče, družba z omejeno zavezo, podružnica Celje; Slaščičarna Dolinar, d. z o. z. v Ljubljani; Grajski kino, d. z o. z. v Mariboru; podružnica Ljubljanske kreditne banke v Slovenjgradcu.

= **V zadružni register** so se vpisale v Sloveniji naslednje zadruge: Splošna hranilnica in posojilnica v Ljubljani, r. z. z o. z.; «Balkankredit», splošni hranilni in kreditni zavod, r. z. z o. z. v Mariboru; «Vodovod» Sv. Peter pod Svetimi gorami, r. z. z o. z. Izbrisala se je Lesna obrtna zadruga v Mozirju, r. z. z o. z. (ker se je razdružila).

= **Likvidacije.** V likvidaciji se nahajajo: Splošna gospodarska zadruga kmetov in obrtnikov v Kostanjevici, r. z. z o. z.; Posojilnica v Marenbergu, r. z. z n. z.; Živinorejska zadruga v Moravčah, r. z. z o. z.; Mlekarna v Št. Jurju ob južni železnici, r. z. z o. z. Upniki se pozivajo na prijavo terjatev.

= **Konjunktura in denarni trg v Češkoslovaški.** Guverner Češkoslovaške narodne banke gosp. Pospišil je nedavno podal zanimivo izjavo glede konjunkture in stanja na denarnem trgu v Češkoslovaški. Položaj na denarnem trgu se je v tekočem letu znatno izboljšal. Zaradi velike likvidnosti se gospodarstvo v zadnjem času le v majhni meri poslužuje kreditov pri Narodni banki kakor tudi kreditov v inozemstvu. Velika likvidnost je posledica močnega naraščanja hranilnih vlog in močne tvorbe kapitala, katero pospešuje nov davčni sistem. Z nazadovanjem obrestne mere je tekom leta padla tudi rentabilnost državnih papirjev od 6.6% na 5.72 %. Gospodarska delavnost se dviga tako, da moremo govoriti o ugodni konjunkturi, ki je posledica ugodnega stanja na denarnem trgu. Konjunkturni dvig pa se razlikuje od enakih pojavov v drugih državah predvsem v tem, da je bil dosežen brez pomoči inozemskih posojil, zato sloni tudi na zdravi podlagi.

= **Preokret v gospodarski konjunkturi Nemčije.** Nedavno smo poročali o ponovnem naglem naraščanju brezposelnih delavcev v Nemčiji ter ugotovili, da je tamošnja gospodarska konjunktura prekoračila kulminacijsko točko. Po najnovejših poročilih se je v prvi polovici t. m. število brezposelnih v Nemčiji ponovno znatno dvignilo. 15. t. m. je bilo v Nemčiji zabeleženih že 1 milijon brezposelnih napram 752.000 1. t. m. in 521 tisoč 15. novembra. Tekom enega meseca se je torej število skoro podvojilo, napram poletnim mesecem pa celo potrojilo. Vendar pa še ni doseženo število brezposelnih, ki je bilo zabeleženo v januarju t. l., ko je znašalo 1.75 milijona. To naglo naraščanje brezposelnosti je gotovo posledica preokreta v gospodarski konjunkturi Nemčije.

= **Francoska banka je nepričakovano znižala diskont.** Kakor poročajo iz Pariza, je včeraj Francoska banka znižala diskont od 5 na 4 %. To znižanje diskontne obrestne mere je prišlo popolnoma nepričakovano, posebno z ozirom na dejstvo, da se je v zadnjih mesecih obtok bankovcev dvignil od 53 na preko 56 milijard frankov. Kakor je podoba, skuša Francoska banka potom znižanja diskontne obrestne mere le pospešiti produktivno delavnost in s tem odpraviti preveliko likvidnost na denarnem trgu.

Borze

29. decembra.

Na ljubljanski borzi je bila ponudba v devizah tudi danes znatnejša, vendar se je povpraševanje gibalo v ožjih mejah kakor pretekli teden. Narodna banka je le naznatno intervenirala v devizah na Curih, Dunaj in Berlin. Dinar je dalje mednarodno čvrst, zato kažejo vse devize popuščajočo tendenco. V Zagrebu in Beogradu so devize ponovno nekoliko nazadovale, dočim so ostali tečaji na ljubljanski borzi na približno isti višini kakor včeraj.

Na zagrebškem efektnem tržišču je bila tendenca v Vojni škodi čvrstejša. Pri slabem prometu je promptna notirala 410—411, kasa pa je bila zaključena po 410. Tržišče zasebnih vrednot je ostalo zanemarjeno. Eskomptna se je trgovala po 87 — 88, Jugobanka pa po 95.5 — 96. Med industrijskimi vrednotami je bil zaključen samo Gutmann po 200.

Devize in valute.

Ljubljana. Curih 1093.5 — 1096.5 (1095), Dunaj 7.98 — 8.01 (7.995), London 276.22 do 277.02 (276.62), Newyork 56.45 — 56.65 (56.55), Praga 167.5 — 168.3 (167.9), Trst 298 — 300 (299).

Zagreb. Dunaj 7.975 — 8.005, Budimpešta 9.905 — 9.935, Milan 297.34 — 299.34, London 276.2 — 277, Newyork 56.432 — 56.632, Pariz 222.375 — 224.375, Praga 167.4 do 168.2, Curih 1093.5 — 1096.5.

Beograd. Pariz 222 — 224, London 276.074 do 276.874, Newyork 56.41 — 56.61, Milan 298.5 — 300, Praga 167.33 — 168.13, Dunaj 7.955 — 7.985, Budimpešta 9.93 — 9.96, Berlin 13.515 — 13.545, Curih 1092.81—1095.81.

Trst. Beograd 33.3250 — 33.6250, Dunaj 264.50 — 270.50, Praga 55.95 — 56.25, Pariz 74.40 — 74.70, London 92.35 — 92.55, Newyork 18.87 — 18.93, Curih 365.75 — 367.75; dinarji 33.20 — 33.75.

Dunaj. Beograd 12.4725 — 12.5125, Berlin 168.67 — 169.17, London 34.4875 — 34.5875, Milan 37.2850 — 37.3850, Newyork 706.15 do 708.65, Pariz 27.81 — 27.91, Praga 20.92 do 21, Curih 136.48—136.98; dinarji 12.3725 do 12.4325.

Curih. Beograd 9.14, Berlin 123.575, Newyork 517.20, London 25.2575, Pariz 20.365, Milan 27.31, Praga 15.32, Budimpešta 90.50, Bukarešta 3.18, Sofija 3.74, Varšava 58.05, Dunaj 73.10.

Efekti.

Ljubljana. Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 135 — 140, Kreditni zavod 160 — 0, Vevče 135—0, Kranjska industrijska 350—0 Ruše 260 — 280, Stavbna 56 — 0, Šešir 125 — 0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 410 — 411, kasa 410 — 411, za januar 403 do 406, za marc 380 — 0, investicijsko 86.25 do 86.5, agrarne 53—53.5; bančne: Eskomptna 87 — 88, Poljo 18 — 19.5, Hipo 57.5 do 58, Kreditna 90 — 0, Jugo 95.75 — 96, Prašiediona 877.5 — 882.5, Ljubljanska kreditna 134.5 — 135; industrijske: Gutmann 200 do 205, Slaveks 105 — 110, Slavonija 11 do 13, Trbovlje 0 — 465, Union 0 — 290, Šečerana 570 — 580, Drava 555 — 570, Dubrovačka 416 — 420, Danica 165 — 168, Isis 50 — 52.

Beograd. Vojna škoda 412 — 414, za januar 409 — 409.25, investicijsko 85.75 do 86.25, agrarne 53 — 0.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (29. t. m.) Les: Tendenca mirna. Nudi se bukovo oglje, suho, vilano, fco vagon meja po 85 za 100 kg in suha bukova drva, fco meja po 23. Povpraševanje pa je za hrastove podnice 43 mm (z nadmero 1.5—2 mm), 2.85 m (z nadmero 5 cm), 19—28 cm širine, fco vagon meja po 1200. Deželni pridelki: Tendenca čvrsta. Zaključena sta bila 2 vagona pšenice. Cene so ostale nespremenjene.

Dunajski svinjski sejem (28. t. m.) Dogon 14.601 komad, od tega 3448 iz Jugoslavije. Mesne svinje so se podražile za 15 — 20 grošev. Za kg žive teže notirajo: pitane svinje I. 2.15 — 2.20, angleške križane 2 do 2.30, kmetske 1.95 — 2.15, stare 1.90 — 2, mesne 1.90 — 2.45 šilinga.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (28. t. m.) Na dunajskem tržišču je tendenca dalje zelo mirna. Konsumenti so ostali dalje rezervirani. Tudi prijaznejše razpoloženje na ameriških tržiščih ni moglo vplivati na situacijo tržišča. Cene pšenici in rži so ostale nespremenjene. Za turščico je zanimanje nekoliko živahnejše. Povpraševanje je predvsem za staro blago. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: domača 39.75-40.75, madžarska Tisa (81/83 kg) 44 — 44.5; rž: marchfeldska 41 — 41.5; turščica: 31 do 31.5; oves: domači 33 — 33.5.

Malo štedenja na Silvestrovo

prinese lahko

bogastvo v novem letu

Prištedite vsaj Din 25 za četrtinko srečke drž. razr. loterije, pa se boste lahko udeleževali igranja na milijonske dobitke. Pomnite, da bo vsaka srečka izžrebana. Deloma boste prejeli tudi vplačilo vrnjeno.

Žrebanje se prične 7. januarja 1928. Zato naj bo do tega dne že vsakdo v posesti naše srečke.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z.

Glavna razpečevalnica srečk za Slovenijo.

Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Za Ljubljano prodajata srečke:

Oglasni oddelek «Jutra», Prešernova ul. 4.
Ekspozitura oglasnega oddelka «Jutra»
v Šiški, Celovška cesta 53.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 29. decembra 1927. Višina barometra 308.8 m

Kraj opazovanja	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačno 0—10	Padavine: Vrsta	Padavine: v mm do 7. ure
Ljubljana ..	8.	717	— 2	81	W 1	3	sneg	5.0
Maribor ...		712·8	— 4	95	NW 8		megla, sneg	16.0
Zagreb					NE 10			
Beograd ...		770·5	— 1	93	mirno	10	dež	2.0
Sarajevo ...		769·[illegible]	— 2	92	mirno	10	sneg	13.0
Skoplje		766·4	4	99	mirno		megla, prš	3.0
Dubrovnik ..	7.	762·7	9	58	SE 8	0		
Split								
Praha		775·3	— 8	-	ENE 6	0		

Solnce vzhaja ob 7.39, zahaja ob 16.26, luna vzhaja ob 11.27, zahaja ob 22.2.
Najvišja temperatura danes v Ljubljani 0.2 C, najnižja — 2.9 C.

Dunajska vremenska napoved za petek: Manj oblačno, na zapadu se bo mraz poostril.
Tržaška vremenska napoved za petek: Burja, nebo večinoma jasno; temperatura od 0 do 4 stopinje; morje razburkano.

Iz življenja in sveta

O usodi Wilsonove nečakinje

miss Graysonove ni še nobenih pozitivnih poročil. Vedno bolj se utrjuje domneva, da je letalo z vsemi potniki izginilo v valovih Atlantskega oceana, na katerem divjajo zadnje dni silni viharji. Če je padel «Dawn» v morje, se je moral že zaradi svoje teže takoj potopiti. Morda so se držali potniki še nekaj časa nad vodo, a njih boj, po mnenju strokovnjakov, ni mogel trajati dolgo. Oče Graysonove je izgubil vsako nado, da bi še kdaj videl svojo hčer. Zdi se mu, kakor je sam izjavil, da je njena dobra in srečna zvezda definitivno ugasnila.

Ni še pojasnjeno, po kakšni nepriliki se je morala izvršiti ta tragedija. Brezžična postaja St. John je ujela malo pred katastrofo kratko brzojavko z «Dawna», ki je govorila o nekakšni poškodbi, a ni bilo mogoče dognati, če so letalci menili poškodbo na motorju ali na kakšnem drugem delu ponesrečenega avijona.

Mrs Graysonova
se za božič hotela leteti iz Amerike v Evropo, a se je ponesrečila na progi Newyork Harbour-Grace (Nova Fundlandija).

Ameriška reklama

Mr. Graumanna, lastnika največjega kinematografa v Los Angelesu, smatrajo v Ameriki za najbolj prevejanega mojstra v reklamni stroki. V njegovem kinu se predvajajo premijere vseh senzacijonalnih filmov, obiskovalci njegovega podjetja so izključno filmski igralci in vodilne osebnosti v filmski industriji. Ves ta izbrani publikum plačuje rad neverjetno visoko vstopnino 25 dolarjev, samo da pride k predstavi. Mr. Graumann je odkril zelo preprosto, a vendar genijalno sredstvo, da si je pridobil srca teh svojih obiskovalcev. To sredstvo temelji na psihologiji ljudi ali prav za prav na nečimernosti ljudi. Graumann ve, da so zvezde in zvezdniki na filmskem nebu silno nečimerni, pa jim ustreza baš v tem. Vselej, kadar se pripelje k predstavi kakšna znamenitost te vrste (ali znamenitost, ki si domišlja sama, da je znamenitost, ali ki bi znamenitost rada postala), jo pri izstopanju iz avtomobila obžarijo z reflektorji, obenem sporočijo z megafonom zijalasti množici njeno ime. Če pride kakšna Mary Pickfordova ali Gloria Swansonova, jo sprejmejo s streli iz možnarjev in z raketami. Po radiu sporoče vsej Ameriki imena obiskovalcev, značaj njih toalet in včasi tudi vrednost teh toalet s pripadajočimi dragulji. Na kratko rečeno: Reklama med dvonožci, ki sami iščejo reklame.

Izboren, čeprav nekoliko nesramen trik si je izmislila neka firma, ki prodaja varnostne naprave za okna. V temni noči je splezalo več maskiranih mož skozi okno v spalnico nekega zakonskega para. Eden izmed možakarjev je naperil samokres na prestrašena zakonca in je spregovoril čisto mirno: «Pred nekaj dnevi smo vas obiskali, da vam priporočimo varnostne naprave za okna, ki jih prodaja naša po vsem svetu znana tvrdka Iks Ipsilon — sedaj vidite, kaj se lahko zgodi, če ljudje naše ponudbe ne uvažujejo.»

Princesa Marija-José (belgijska)
(zgoraj) in princ Humbert italijanski, kojih zaroka bo spomladi oficijelno razglašena.

Nazadovanje porodov v Italiji

«Popolo d'Italia» sporoča število italijanskih porodov v zadnjih letih in pravi, da jih je bilo l. 1924. 1,173.264, leta 1925. 1,156.428, l. 1926. 1,134.500, v prvih desetih mesecih tega leta pa samo 924.445. Na eni strani z vsemi silami započeta propaganda fašističnega režima, da bi število otrok povečali — na drugi strani ti klavrni uspehi — navzdol. «Popolo d'Italia» razglaša, da bo nastopila vlada zaradi tega z novimi ukrepi in grozi z represalijami vsem tistim, ki se jim ne bodo pokorili. Koliko bo zaleglo obljudovanje preobljudene države s papirnatimi naredbami in z mahanjem z rokami, o tem se bomo prepričali iz «Popola» ob koncu prihodnjega leta. Menimo, da leži prorokovanje za državo, ki nima ne dela ne jela, ne svobode za svoje ljudi, precej na dlani.

Moški in ženske v Berlinu

Nemške statistike opozarjajo ob vsaki priliki, da tvori pretežno večino nemškega prebivalstva ženski spol. To je pojav, ki ga opazujejo skoraj po vsem svetu, ki je veljal že pred vojno in ki je postal po vojni iz razumljivih vzrokov še očitnejši, vendar je nemška država, če jo primerjamo v tem oziru z drugimi državami, menda res na slabšem.

Na deželi stvar ni tako huda, mesta pa dosegajo rekordne številke. Tudi to se da razložiti na lahek način. Proučevalci nemških gospodarskih razmer pravijo, da dobe Nemke zaradi nadštevilnosti zelo težko moža in so zato prisiljene, da si iščejo raznih služb, ki jih morejo preživljati. Ker pa je v mestu prilika za zaslužek večja nego na deželi, se v velikih masah naseljujejo v mestih.

Vsa ta dejstva se izražajo zelo jasno iz številk, ki jih navajajo statistike za Berlin.

Po zadnjem štetju živi v nemški prestolnici 1.848.859 moških in 2,175.306 ženskih oseb — ženskih oseb je torej za celih 326.447 več nego moških ali z drugimi besedami: na vsakih 1000 moških prebivalcev odpade 1176 žensk. Pri tem pa je nepremakljiva resnica, da se rodi v Berlinu več moških otrok nego ženskih, tako da je prvih do 14. leta okroglo 307.000, dočim je deklic okroglo 300.000. Šele od 14. leta dalje prevladujejo ženske, kar se da pojasniti s pritokom kruha iščočih žensk z dežele. Zato je v Berlinu 420.000 žensk med 14. in 25. letom napram 377.000 moških iste starostne dobe, 1,119.000 žensk med 25. in 55. letom proti 915.000 moških iste starosti in med osebami, ki so presegle 55. leto 336.000 ženskih pa 249.000 moških. To so seveda samo zaokrožena števila. Iz njih bi sledilo, da znaša povprečna starost Berlinčana 33.5 let, Berlinčanke za 35 let.

Samomor dveh višjih mornariških častnikov na Japonskem

Pri zadnjih manevrih japonskega vojnega brodovja v avgustu t. l. sta trčili skupaj dve vojni ladji. Oba komandanta, Mitzuzairo in Jintsu, bi morala biti te dni sojena pred vojnim sodiščem v Tokiju. Na večer pred odločilno razpravo sta izvršila harakiri. Vse japonsko časopisje proslavlja sedaj njuno prostovoljno smrt in pravi, da se ni zgodilo nič lepšega in večjega, odkar sta se v l. 1922., pred pokopom tedanjega mikada, usmrtila admiral Nogi in njegova žena. Tudi najvišje mornariške oblasti hvalijo izredne sposobnosti in pogum obeh častnikov, katera bi vojno sodišče oprostilo.

K stabiliziranju laške lire
Grof Volpi, finančni minister v Mussolinijevem kabinetu.

Drzen roparski napad v Lipskem

Na Štefanovo zjutraj je bil v Lipskem izvršen drzen roparski napad na cestno železnico, ki vozi med Lipskim in predmestjima Dölitzem in Probstheido. Napad pa se je na srečo izjalovil.

Stvar se je odigrala tako-le:

Na lipski cestni železnici je običaj, da poberejo zjutraj med 4. in 7. uro s posameznih tramvajskih postaj denar, ki se nabere v nočnem prometu in ga s posebnim avtomobilom odpeljejo v poslopje tramvajske uprave. Avtomobil vozi stalni šofer in njegov spremljevalec, a ker je bil voz poslednje čase defekten, mu je bil dodeljen pomožni avto, ki ga je upravljal poseben šofer.

Na Štefanovo sta šoferja svoje posle večinoma že opravila in sta bila na potu k postaji Probstheida. V neki stranski ulici sta tedaj nenadoma zagledala pred seboj neki avtomobil, ki je stal povprek čez cesto in jima je zapiral pot. Zato sta avtomobila ustavila. Tisti trenutek je pristopil k njima neki možak z roženimi očali ter ju je prosil bencina. Še preden mu je mogel kdo odgovoriti, so počili streli in iz obcestnega jarka je planil neki možak z zakrinkanim obrazom. Šoferjev spremljevalec je takoj odgovoril s streli iz službenega revolverja, šofer pomožnega voza pa je skočil iz avta in začel po napadalcu udrihati z gumijevim pendrekom. Morda bi se mu bilo posrečilo, da bi ga zmogel, ako ga ne bi bil od zadaj napadel mož z očali. Toda roparja sta morala v tem že uvideti, da jima je načrt izpodletel; popustila sta zato svoji žrtvi in jo jadrno ubrala k svojemu avtomobilu, ga pognala in izginila.

Napadena šoferja in njun spremljevalec so se brž opomogli in so se odpeljali na bližnjo policijsko stražnico, kjer so napad prijavili. Nekaj minut za tem je policija v avtomobilih prevzela zasledovanje, ki je bilo kmalu kronano z uspehom. Avto roparjev je namreč imel defekt in je v neki stranski ulici obtičal, kjer so potem drzna napadalca aretirali.

Nemški listi pišejo, da je bil ta napad eden najdrznejših, kar se jih je dosedaj primerilo v Lipskem. Če bi se bil posrečil, bi padlo napadalcema v roke okoli 12.000 mark (162.000 Din).

Polkovnik Lindbergh
(na desni) se pred odletom iz Washingtona poslavlja od poveljnika tamošnjega letališča. Kakor znano, je drzni letalec v enem poletu premeril razdaljo iz Washingtona v Mexico, od koder je te dni nadaljeval polet v srednjeameriške države.

Kako so dali „Casanovo" v Berlinu?

Pogosto se čudimo, da polnijo nekateri filmi dvorane velemestnih kinematografov po cele mesece. Ta stvar je razumljiva, če pomislimo, da presega število velemestnih kinoobiskovalcev iz daleka število posetnikov v manjših mestih in trgih. Toda poleg vsega tega upoštevajo po večjih mestih še eno mogočno činjenico, ki v veliki meri vpliva na obisk kinopredstav in to je zunanja reklama in oprema kinodvoran. Z izredno spretnostjo in umetniškim okusom vedo po velemestih vzbuditi zanimanje publike za sleherni program, tako da dožive prav pogosto filmi, ki po manjših krajih docela propadajo, v teh gledališčih kolosalne triumfe.

Zanimivo je, s kakim velikanskim zunanjim pompom so predvajali pred kratkim v Berlinu film «Casanovo», ki ga v prihodnjih dneh dobimo tudi v Ljubljano v kino Matica. Premijera tega ogromnega dela se je vršila v Gloria-Palastu. Ves foyer je zrcalil in predočeval publiki z mehkimi, božajočimi barvami elegantnost in luksurijoznost dotične dobe. Mrzli, odbijajoči kameniti tlak je bil pokrit z modrimi velurnimi preprogami; vse stene so bile bogato obložene s tapetami. S stropa, prevlečenega s svetlomodro svilo, so visele na temnomodrih svilenih vrvicah razne blesteče krone v baročnem slogu. Ob stenah je bilo razstavljeno najdragocenejše pohištvo v rokokoju in baroku, beneške vaze in luksusni predmeti. Vse ogromne električne žarnice so bile prevlečene s svetlomodro svilo, vsa čakalnica bogato parfumirana. Ogromni Gloria-Palast se je zdel krasna luksusna kaseta, ki skriva v svoji sredini veliko dragocenost «Casanovo». Ni čuda torej, da je postal Gloria-Palast tiste tedne shajališče najelegantnejše družbe Berlina.

Razumljivo je seveda, da Ljubljana v tem oziru ne bo mogla pripraviti svoji kinopubliki one zunanje elegance, saj smo lahko veseli, da dobimo ta razkošni film v tako kratkem razdobju po Berlinu.

Družinska tragedija v Monakovem

V monakovskem predmestju Obermerzingu je stanoval bivši odvetnik dr. Franc Geiss z ženo in dvema hčerkama. Geissa so za časa vojne zaradi nečednih poslov izključili iz odvetniške zbornice. Pred letošnjimi božičnimi prazniki so ga zaprli, ker so ga zalotili pri nakupovanju s ponarejenim bankovcem za 100 mark. Pri hišni preiskavi so našli še 22 takšnih bankovcev. Na božič se je Geiss v zaporu zastrupil s cijankalijem. Policija je obvestila njegovo družino. Še istega dne so se vse tri ženske zastrupile z veronalom. Ženo in eno hčerko so našli mrtvo, drugo hčer so prepeljali v brezupnem stanju v bolnišnico. V pismu, ki so ga ostavile samomorilke, so napisale, da niso prenesle krivice, ki so jo storili možu, oziroma očetu. Policija skuša dognati, če je bil Geiss udeležen pri ponarejanju bankovcev ali ne.

Išče se geslo . . .

. . . za mesto London.

«London County Concil» je razpisal natečaj za geslo, ki ga naj dobi London. Glavno mesto Anglije ima namreč na čudo samo svoj grb, ne pa gesla.

Leta 1914. je bila predlagana Tacitova rečenica «loci dulcedo nos attinet» (milina kraja nas privlačuje). Predlog pa je bil zavrnjen in od takrat je kar deževalo novih predlogov, od katerih so bili nekateri agresivnega, drugi deklamatoričnega značaja, pa tudi religijozna in celo humoristična gesla so bila med njimi zastopana. Da vse te ideje preštudira in preceni, je bil imenovan poseben komite, ki te dni zaključuje svoje delo. Kakor kaže, komite ni našel nobenega primernega gesla in tako bo London še nadalje obsojen na «življenje» ob samem grbu . . .

Na glavobol
sem že pozabil! Našel sem sredstvo, katero zvesto uporabljam. Čim začutim predznake glavobola, takoj zaužijem neprekosljive
Aspirin-tablete
Bayer
in me glava sploh ne prične boleti. Kupujem pa samo pristne „Bayerove-tablete" v originalnih zavitkih z modro-belo-rudečo garancijsko znamko.

Pride! Pride!

IVAN MOŽUHIN
slavni ruski filmski umetnik v svojem najnovejšem in najboljšem velefilmu
CASANOVA
ELITNI KINO MATICA.
Telefon 2124.

Jože Krapš:

Pod Blegašem

Pod Blegašem je vas. Prav noter v grapo je potisnjena. Nima Bog ve koliko hiš in še te so nizke, maihne, stare, s slamo krite. Živ krst ne bi bil mislil, da bo vasica kedaj zaslovela kakor n. pr. Poljane, ki so v isti dolini. Pa je postala slavna, kar čez noč; ne morebiti zaradi kontrabantarjev, ki so imeli v njej zadnjo postajo pred mejo — Lahi so blizu — ali, pa, da bi bila dobila južno podnebje in bi bile v njej pričele bujno cvesti pomaranče. Ne, saj je prešlo že sedem suhih let, pa niti na oni strani, za konfini, ni nobena pognala.

To ne; ampak — nu da, saj vam takoj povem!

Iz te vasi, kjer nočejo rasti pomaranče, jo je pred leti popihal v Ameriko lastnik ene tistih bajt v grapi. Nihče ni tedaj dejal ne cev ne bev, ko je oni odhajal. Je pač tako! Odšel je. Naveličal se je gledati dan na dan gori v Blegaš, če ima kapo ali ne... pa si je mislil: Kaj bi doma ril v to pest zemlje, ki nič ne da!? In gledal pajke, kako predejo svojo mrežo v hiši in okoli nje. Kar v Ameriko pojdem! Tam je denar, zlato kopljejo... Vrnem se v širokih hlačah in z dolarji v njih!...

Ni imel možakar slabe ideje. Nič ni pomišljal; lepega dne je z ženo Maričko izginil iz doline, pustivši Blegaš in pajke v hiši in okoli nje...

Vasica pod Blegašem je samevala že nekaj let; kontrabantarji se že dolgo niso več ustavljali v njej (tudi pomaranče še niso bile pognale), ko je zašumelo po vasi: Prodovec se je vrnil! In Marička ž njim! Pa denarja imata! Saj pravim: več sreče kot pameti!

Mimogrede. Vsa vas je govorila, da možakar ni ravno pri pravi... tako vsake kvatre enkrat, ga prime. — Ja, za Boga kdo bi pa kaj dal na take besede!? Da je šel v Ameriko? Saj ni, da bi moral vsak, kdor gre tja, biti brez enega kolesca! Zavist, nevoščljivost, dolarji — saj vemo.

Torej Prodovec se je vrnil v domačijo. Izpolnila se mu je bila želja po širokih hlačah in dolarjih. Pajki so mu bili med tem napravili dostojen slavolok; za slučaj, da se vrne. Razkošatila se je bila Marička. Ponosna, skoraj prevzetna je bila postala, kar je pogledala v deželo avtomobilov.

Spet sta gledala Blegaš. Včasi je imel kapo, včasi pa tudi ne. Dosti pa jih tudi ni zanimal. Še sta bila v Ameriki, kjer stoje visoke, lepe hiše — oh, ta njihova bajta — novo bosta zidala; pa ne tu, v tem bregu — in lep vrt zraven — pa še to, pa ono — saj denarja imata.

Neko noč Prodovec ni mogel spati. Zaman ga je povpraševala žena, kaj mu je. Zgodaj je oblekel svoje modre hlače: »Ti, Marička, jaz pojdem k mizarju!«

»Ja, po kaj neki?«

»Tisto boš pa že videla. Pa naj potem reko ljudje, da sem neumen (sam Bog ve, kdo mu je bil na nos prinesel?), jim bom že zavezal jezike. Nekaj takega, česar še nima svet! — Nikar ne bodi radovedna! Boš videla potem!«

Zaman je Marička poskušala izvleči skrivnost iz moža. Nekaj kave je našel v loncu za pečjo, jo popil in jo mahnil po dolini... Kaj je hotel mizarju, ne vemo, le to so pravili ljudje: ko je odhajal stari Prodovec, je mizar stal na pragu in se je široko smejal za njim.

— — — — — — — —

Neko nedeljo, dober mesec dni po obisku pri mizarju, je stal Amerikanec pred cerkvijo. Gruča mož in fantov okrog njega; Prodavec je pa govoril:

»Boste videli! Še ta teden bo narejen moj avtomobil. Takrat pa ne bo nihče več dejal, da sem neumen! Pa ne bo treba bencina, čisto sam ga bom gonil... Ampak, peljal se ne bo z njim nihče; samo Marička!«...

Smejali so se fantje navdušenim govornikovim besedam, starejši pa so odkimovali z glavami in odhajali proti domu.

V soboto je zabučala vas. Od hiše do hiše je šel glas: Prodavec ima avtomobil! Pojdite ga gledat! Lesen je, pa sam ga goni! — —

Po cesti skozi vas se je pomikal rdeče prepleskan voz z lesenimi kolesi in platneno streho. Oblastno je sedel za »vodilom« Amerikanec Prodovec in žena Marička. Otroci so se gnetli za novim «avtom». Po ravnem je šlo, ko pa je prišel klanec, je »motor« odpovedal.

Tedaj je stopil na cesto vaški pek in je poklical kopo otrok k sebi v pekarijo.

»Poslušajte, otroci! Vsakemu dam žemljo, če boste ubogali! Pojdite za avtomobil in potiskajte, kar morete! Pa če vam kaj reče, nič ne poslušajte, porivajte kar naprej! Žemlje vam dam!«

S kislim obrazom je sedel Amerikanec na svojem sedežu. Marička je bila izstopila in je spuščala oči zdaj po »šoferju«, ki se je trudil, da bi pognal svoj avto naprej, zdaj po hišah in oknih.

»Ali mar ne gre?« je dejal pek in pristopil. »Kaj neki mu je, temu tvojemu avtomobilu? Daj, daj, poskusim jaz!«

Prisedel je, otroci pa so menda razumeli in so navalili na voz.

»O, saj gre! Vidiš, Prodovec, samo namazan ni dovolj, pa se včasi ustavi«! — —

Otrokom so dišale sveže rumene, lepo pečene žemlje, pa so napeli vse svoje moči.

»Ali mi greste proč, otroci! Naj pride kdo pod kolo! Proč!«

Pomikal se je avto po klancu navzgor. Prodovcu je poskakovalo srce, pek je robantil nad otroci, vas se je smejala.

»Ti! Kako pa, da ne daš svojemu avtu imena? Veš, imena dajejo ljudje po kakem slavnem generalu, ali pa — kogar so najrajši imeli. Koga pa imaš ti najraiši?«

»I, koga? Maričko!«

»Nu, pa napiši »Marička«!«

— — — — — — — —

Vas se je zabavala; pozabila je na kosilo, ki je vrelo po loncih. Zapeljali so avto na pekovo dvorišče, nekdo je

Naši onstran granic

Slovensko zadovoljstvo z italijanskim otroškim vrtcem v Bistrici

Pod tem naslovom smo poročali, da se je go pa Mikuletičeva, soproga odvetnika dr F. Mikuletiča povodom neke prireditve v otroškem vrtcu v Bistrici zahvalila imenom slovenskega ljudstva za dobrote tega italijanskega vrtca.

Sedaj čitamo v «Ed.nosti» izjavo gospe Valerije Mikuletičeve o tej stvari in jo ponatiskujemo, da bo javnost prav obveščena o njej

«Nedavno je tržaški «Piccolo» poročal o neki prireditvi v otroškem vrtcu v Bistrici, kjer je z zahvalnimi besedami nastopila tudi neka gospa Mikuletich Drugi listi in pr vtine govorice so hoteli vedeti, da sem to bila jaz ter me imenovali s polnim imenom in značbo, namreč Valerija Mikuletič, žena bistriškega odvetnika dr Fortunata Mikuletič. To se je zgodilo popolnoma neosnovano, ker «Piccolo» ni imenoval nikakega krstnega imena Ljudem in listom, ki so se o tej prilik zame zanimali, sporočam da z omenjeno prireditvijo in tozadevnimi poročili nisem v nikaki zvezi Jaz bivam že šest mesecev na Reki s svojimi otroci, kateri ne zahajajo v nikak otroški vrtec.

Reka, 8. XII. 1927

Valerija Mikuletič.»

Tat — narodni junak

V *Trstu*, koncem decembra.

Pred tržaškim sodnim dvorom se je vršila razprava, ki je vzbujala največje zanimanje. Šlo je, kakor je pisal «Popolo», za nov slučaj v zgodovini sodstva, ki ima tudi zelo aktualen politično okvir: italijanske, jadranske in dalmatinske težnje

V zadrskem muzeju, bogato založenem z izkopanimi iz rimske in grške dobe, se je nahajala in se še vedno nahaja steklena kupa iz aleksandrinske dobe, ki ima v reliefu gerlo «Labe ten Niken», kar pomeni «pograbi Zmago»

Ko se je D' Annunzio prišedši iz Reke, izkrcal v Zadru je opazil to kupo in je pohvalil to okoliščino za govor, v katerem je izvajal iz tega gesla največje upe za bodočnost. Zadrsko kupo je D' Annunzio ponovno omenjal rekoč, da kupa s tem tako značilnim prastarim geslom ne more ostati v Zadru, kjer se v vsej svoji krutosti kaže pohabljenje zemlje, temveč, da bi se morala hraniti kje drugje in bi se morala vrniti v Zader, ko bodo izpolnjene vse italijanske težnje glede Jadrana.

Mladi zadrski legijonar Vincenc Usmiani, je menil, kakor piše tašističnl «Popolo», da ga ni kraja, ki bi se v njem hranila kupa do dneva odrešenja, ko D' Annunzijev «Vittoriale» (vila ob Gardskem jezeru, za katero je D' Annunzio oropal nekega nemškega profesorja)

Usmiani se je dogovoril z nekim zadrskim delavcem nekim Collanovichem in po rečilo se mu je, da je vdrl v muzej in odnesel kupo. Takoj po izvršeni izmaknitvi je Usmiani krenil v Pulo. Tatvino so odkrili in Usmiani je bil aretiran na parniku, ki je vozil v Trst.

Pri razpravi v Zadru sta trdila, da sta izmaknila kupo z domoljubnim namenom, da jo podlonita D' Annunziu Kot priča zaslišani generalni tajnik nacijonalnega udruženja vojnih prostovoljcev Augusto Pescolido, je potrdil «plemeniti namen» obtožencev, ki sta mu ga razvedela, a državni pravdnik je izjavil do dejanju, ki sta ga izvršila obtoženca nedostaje svojstva prilastitve in okoriščenja. Odv. Coselichi je povdarjal navdušenje obtožencev za jadransko stvar, nakar ju je sodni dvor oprostil. češ, ker dejanje, ki sta ga izvršila obtoženca, ni kaznivo dejanje. Občinstvo je sprejelo to oprostilno razsodbo z burnim odobravanjem Tatova, ki nista tatova, sta danes splošno občudovana narodna iredentistična junaka

V Zadru in tudi še marsikje drugje, kjer se je izvedelo o tem dogodku, pravijo, da pač ne bi bilo treba «izmikati» kupe, kajti če je kupa res tako velikanskega simboličnega pomena za odrešenje Dalmacije in če je njeno prvo mesto res edinole v D' Annunzijevem «Vittorialu», bi jo mogel Zader pač sam dati prenesti tjakaj in na nekoliko častnejši način, kakor po kakem postopaču

In so zelo taki hudobneži, ki menijo, da je D' Annunzio že davnaj pozabil zadrsko kupo in da bi bila kupa, če bi bila srečno prispela v Trst, krenila od tod vse drugam, ne pa v Gardone, ter da je bil «visoki patriotični namen» le spretno že vnaprej izbrana krinka za slučaj, če bi podjetje izpodletelo. Ti hudobneži trdijo celo, da je bil v Trstu že pripravljen kupček ameriških dolarjev za «pograbi zmago», katero pravilo je D' Annunzio le zato tolikokrat omenjal, ker mu tedaj, ko je bil v Zadru, prinesel čopič in zablestele so črke: »Maričkа».

— — — — — — — —

Naveličal se je Prodovec svojega «avta». Mazal ga je in mazal, pa ni šlo. Naposled ga je postavil za hišo »za boljše čase«, ko pogrunta, kje mu je napaka...

Ko sem poleti hitel na Blegaš, sem videl čisto rdečo »Maričko«. Pa recite, da vas ni znamenita! Dala nam je izumitelja lesenega avtomobila. Res je sicer, da »Maričkа« ne gre, a moderna tehnika utegne odpraviti tudi ta nedostatek.

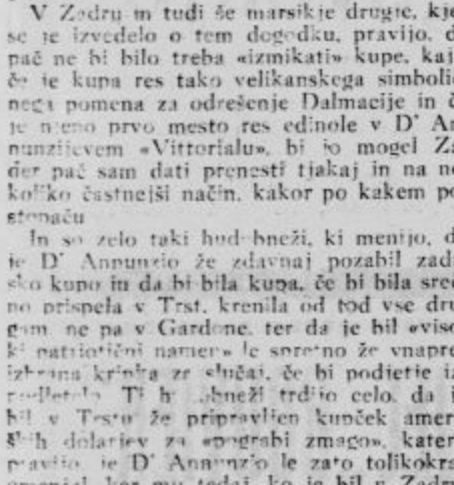

ker so najboljši in najcenejši.

p— *Tihotapec.* 52letni V. Schmoliner je tihotapil iz Avstrije na Goriško saharin, sladkor, kavo, tobak in še drugo blago. Finančni stražniki so mu dvakrat prizanesli, slednjič je prišel pred sodnike v Gorici, ki so ga poslali za 5 mesecev v zapor in globe mora plačati 1267 lir.

p— *Rudarski prapor iz Radoboja.* Neki Idrijčan nam piše: Ko sem čital o razvitju rudarskega prapora v Radoboju, sem se spomnil, da že obstoja prapor rudarjev iz Radoboja in se nahaja v zasužnjeni Idriji. Leta 1863 ali 1864 je prispelo več rudarjev z družinami iz Radoboja v Idrijo baje zato, ker se je bilo ustavilo delo Ti rudarji so pirnesli s seboj tudi svoj prapor, ki so ga potem pri svečanostih in procesijah (Sv. Ahac, Sv Barbara) nosili, ob strani pa sta dva rudarja nosila rudarski simbol, dve kladivi. Idrijska in radobojska zastava sta po italijanski zasedbi izginili kam pod kako streho

p— *Polno taških sleparjev* se podi po goriški deželi. V Prvačini se je bil nastanil neki 34letni Gubitta iz neke stare province. Imel je lepo milično obleko, ki mu je izborno služila pri raznih slepanjah. Izvabljal je iz ljudi denar, marsikje brezplačno jedel in pil, zadnje čase pa se je sukal okoli trgovcev s kolesi, si izposojal kolesa in jih ni nikdar več vrnil Končno so vendar prijeli mladega taškega postopača in ga vtaknili v zapor

p— *Pokojnine drugorodnim učiteljem,* ki so bili odpuščeni iz službe radi nezadostnega znanja italijanskega jezika, se določijo v kratkem, kakor poroča «Informatore della Stampa» Nato bo takoj objavljen dotični ukaz

p— *Nove vojašnice v Vipavi* so že skoro gotove. V Idriji hočejo postaviti veliko vojašnico ali ne morejo dobiti za to primernega terena Pred kratkim so poskušali z zgradbo «na Zemlji» pa so že opustili delo in sedaj iščejo ugodnejše tla.

Ptujsko gledališko vprašanje

Zgodovina našega slovenskega gledališča je bila zelo mlada O njem lahko govorimo še le po vojni, ko je postalo za naše mesto iz narodnih in kulturnih ozirov prav važnega pomena

Poprej je vprizarjala gledališke predstave Narodna Čitalnica, poleti so pa prihajali v goste pod Danilovim vodstvom ljubljanski igralci Nekoliko pred vojno se je ustanovila Podružnica mariborskega dram. društva, ki je na ta način olajšala Čitalnici prev l" delokrog. Med vojno je bilo delovanje društva onemogočeno Dihati je začelo zopet šele koncem l. 1917.

Na deske «Mestnega gledališča» so stopili naši diletanti prvič l. 1919., toda o kakem rednem delovanju ni bilo govora Na eni strani so delo ovirali preveliki režijski stroški na drugi pa odločna nenaklonjenost merodajnih krogov Vnel se je hud in dolgotrajen boj za gledališče, ker so se zanj skrito borili tudi Nemci. Končno je vendar zmagalo Dram. društvo ter doseglo l. 1923. z mestno občino najemno pogodbo za gledališče in inventar. Tako je bila ustvarjena življenska možnost društva, ki jo je leto pozneje podaljšal župan Blažek z novo najemno pogodbo na 10 let

Z letom 1923. je stopilo Dram. društvo pred javnost s prvo redno sezono. Uspeh je bil razveseljiv Že prihodnje leto vidimo vse lože in več kot polovico parterja v abonementu, prav tako v sezoni 1925-26. Domači igralci so z vidnim napredkom izvajali smotreno sestavljene repertoarje in perijodična gostovanja mariborskega gledališča so jih podžigala k tekmovalnemu nastopanju, a občinstvo jih je nagrajalo s številnim obiskom.

V sezoni 1926-27 vidimo artistično vodstvo našega odra v rokah poklicnega igralca, ki ga je društvo nastavilo namesto odstopivšega režiserja Velikanski lepaki po mestu so oznanjali svetu obsežen delovni program in repertoar, ki je v svojem najbolj bistvenem delu, — ustanovitvi dram. šole itd ostal le na papirju Kdor je pazljivo in objektivno zasledoval razvoj slovenske drame ter delovanje naših umetnikov, je takoj videl, da Dram. društvo ni imelo srečne roke. In posledice so se pokazale kmalu. Abonenti so začeli odpovedovati, obisk je padal, kar sta v glavnem povzročila nesmotren in enostranski repertoar ter stališče, da se mora publika prilagoditi odru ne pa narobe. dočim je jasno, da se mora obiskovalce najprej vzgojiti, če se od njih zahteva razumevanje oderskega dela. Zato smo bili razočarani. Laskave in pristranske kritike tega dejstva ne morejo odpraviti.

Letos živimo še vedno v znamenju predsezone Kdaj in kako bomo dočakali začetek «glavne sezone», si ne moremo predstavljati, ker je bilo gledališče dosedaj zelo slabo obiskano, a abonentov skoraj ni več Zdi se nam, da bomo ostali pri «mrtvi sezoni». Naše gledališče je danes ubito in dolžnost Dram. društva je, da poveri vodstvo krepki roki, ki bo jamčila za uspešno delo. To je treba uvideti ter se resno lotiti vprašanja, kako rešiti naš oder, ki stane danes ogromno denarja kljub manjšim uspehom.

Nekoliko še o *finančni strani* našega gledališča! Dram. društvo je krilo iz lastnih sredstev vse izdatke, celo gostovanja, ter plačevalo mestni občini pogodbeni prispevek, vrh tega pa izkazovalo vsako sezono še lep prebitek. Z lansko sezono se je to temeljito izpremenilo Dohodki predstav niso zadoščali za previsoke plače ter režijske stroške in mestna občina je morala gledališče podpreti z izdatno subvencijo; enako tudi letos. Prav tako, ali mislimo, da bi se dal ta denar koristneje izrabiti

Kakor čujemo, je pripravljeno mariborsko gledališče prevzeti pod ugodnimi pogoji vodstvo našega odra, za kar je kot oblastno gledališče popolnoma upravičeno. Tudi Nemci so pred vojno zalagali Ptuj in Celje iz Maribora s svojimi predstavami in danes bi bila to edino možna, pametna in trajna rešitev. Upamo, da bo storilo Dram. društvo vse, da se uresniči ta načrt. Če mu je za stvar, bo uvidelo, da je naš oder premajhen za preizkušnje novih dramskih del, ki rešujejo povečini ene in iste, že davno rešene «moderne probleme». Zaveda se pa naj tudi, da naše gledališče ni rešilna barka ali molzna krava, temveč ustanova, ki naj služi resnični vzgoji naroda in umetnosti. Dram. društvo naj izpregovori odločilno besedo, če hoče, da si ohrani težko izvojevani hram «Talije»!

Silvestrovo na Taboru

Živahno se razpravlja po Ljubljani, kje naj preživim staro leto, da pozabim na vse težkoče in neprijetnosti, katere smo uživali v teh težkih časih. Že lansko leto je bila Silvestrova prireditev na Taboru na višku ter se je splošno razširjala govorica, da v boljšem in prijetnejšem razpoloženju se ni moglo dočakati novega leta Vse je bilo živahno in zadovoljno Letošnja prireditev bo pa presenetila Ljubljano Spored večera je izredno obširen; nastopilo društveni telovadni oddelki, komiki in umetniki, katerih ima društvo mnogo na razpolago Spored se zaključi z veliko sceno, pri kateri nastopi 50 sodelavcev pod režijo priznanega ljubljanskega umetnika.

Brzolavno smo obveščeni, da se je odzval vabilu svetovnoznani ameriški varijete, kateri je na turneji in je z velikim uspehom nastopal v znanem pariškem lokalu «Casino de Paris» pod vodstvom direktorja g. Šimigalomi. Nastopa 16 svetovnih komikov in umetnikov, nad katerimi se raduje ves svet Variete ima lastno godbo, katero vodi dirigent g. Figofure Opozarjamo samo na znane filmske komike in umetnike, ki so našl publiki že poznani Med temi se nahajajo svetovni atleti Muk-Bek-Bac, Pufi in Toti, kateri promenirajo in plešejo po eni roki. Žonglerja Bill in Johnson bosta prednašala umetniške atrakcije Smeh sporeda in zadovoljstva bo nastop filmskega zvezdnika Chaplina, katerega hipnotizira direktor Šimigalomi Nadvse zanimiv bo nastop dveh robotov, katera predstavljata bodočnost človeštva, delo, ljubezen in sovraštvo. Galatočka večera je dresura medveda Miškota v rokah Chaplina Priljubljeni zamorski plesalec Zumba iz otoka Pinčik pleše originalni zamorski ples Black-Botton, po ljubljanski povedano (gazenje blata).

Direktor Šimigalomi, kateri poseti s svojim osobjem prvič Ljubljano, izjavlja, da bo na Silvestrovo 60 stopinj smeha; zato priporoča primernih pripomočkov in varnostnih naprav ter primernega okrepčila, da bo vse veselo in zadovoljno dočakalo Novo leto 1928.

2036 Šimigalomi

Inozemski dijaki na čeških univerzah

Svoječasno smo že prinesli pojasnilo o rekriminacijah glede veljavnosti izpitov ljubljanske medicinske fakultete na češki univerzi v Pragi. Konzulat ČSR v Ljubljani pa se je še posebej informiral v zadevi pri ministrstvu šol in narodne prosvete v Pragi, in nam je poslal sedaj še naslednjo podrobnejšo informacijo:

Pri nostrifikaciji študija na ljubljanski univerzi, se smatra študija za popolnoma enakopravno vsem, že davno priznanim evropskim univerzam. Pri vštetju inozemskega zdravniškega študija pa velja v principu razlika med češkoslovaškimi državljani ter inozemci.

Razlika pa je naslednja: češkoslovaški državljani, ki so študirali kjerkoli v tujini, se morajo praviloma podvreči vsem strogim zdravniškim izpitom v ČSR in tudi del zdravniških semestrov morajo absolvirati na naših univerzah. Tujim državljanom, ki prihajajo na češkoslovaške univerze, da bi nadaljevali svoj zdravniški študij in se po absolviranju vrnili domov, pa se praviloma njih prejšnji študij priznava brez posebnih pogojev in se dovoljuje nadaljevanje študija na medicinskih fakultetah ČSR.

Kakor je torej iz gornjega razvidno, ne delajo češke univerze nikake zapreke našim visokošolcem, tudi medicincem ne, ampak je nasprotno ČSR celo mnogo strožja napram svojim državljanom, kakor pa naša država, ki bo odslej priznavala celo jurisiom za advokatski poklic inozemske diplome.

Dopisi

MOSTE. Podružnica Kola Jugoslovenskih sester Moste-Sv Peter priredi na novega leta dan ob 14.30 uri božičnico, pri kateri bo obdarovala revne šolarje in uboge starčke iz Most Božičnica, katere spored je zelo pester, združena s pogostitvijo dece in družabne čajanke, se bo vršila v šolski telovadnici K obilni udeležbi vabi odbor.

JEŽICA V soboto priredi Sokol v svoji dvorani Silvestrov večer. Na programu je burka «Mutasti mazikant», šaljiv prizor «Nace Hlačnica», telovadne točke, kupleti Ob polnoči živa slika ob svitu električnih luči Začetek prireditve ob 20 uri Po končanem sporedu prosta zabava in ples Glede na velike stroške prireditve vabimo občinstvo k mnogobrojni udeležbi 2042

VIČ. V Sokolskem domu na Viču se bo vršil v soboto Silvestrov večer z jako pestrim sporedom Poleg dveh burk enodejank raznih pevskih točk in čarovnij se nam predstavi tudi fakir Opolnoči času in razmeram primerna alegorija Plesa v izobilju Tudi tisti pridejo na svoj račun, ki imajo več sreče v igri kot v ljubezni. Preskrbljeno je tedaj za vse in vsakogar. Zato ne hodite ta večer drugam! 111 b

JESENICE Pretekle dni se je vršil ustanovni občni zbor stavbne zadruge «Stan in dom» za Jesenice in okolico Po izčrpnem referatu učitelja g. Zupančiča je bil izvoljen 5članski odbor z g Franom Zupančičem na čelu, v katerem so sami ugledni in trezni delavci s čimer je podano jamstvo, da bo zadruga kos svoji težki, a zelo važni socijalni akciji K zadrugi je pristopilo takoi prve dni nad 90 članov ter se še vedno priglašajo novi člani Zadruga namerava zgraditi že v letu 1928. veliko število enodružinskih hišic, ki bodo vsebovale vežo kuhinjo, shrambo, tri sobe in kopalnico. Cene hišic bodo od 30 do 40 000 Din, ki se bodo odplačevale v večletnih poljubnih obrokih — Na Štefanovo se je vršila prva seja novega občinskega odbora. Sejo je vodil kot najstarejši odbornik g. dr Kogoj (SDS) Preden se je pričela volitev župana in svetovalcev, so podali socijalisti deklaracijo, v kateri so zahtevali, da mora občinski odbor posvetiti več pozornosti socijalnim vprašanjem obenem pa so ostro ošibali nečeden volilni boj SLS Pri volitvi župana je bil izvolien za župana dosedanji župan g. Čufar. Izvoljen je bil s 17 glasovi, kar znači da sta oba radikalna odbornika volila listo SLS

KRANJSKA GORA. Na dan sv Štefana so naši napredni fanti in dekleta v prid tujsko-prometnemu društvu vprizorili ljudsko igro «Veriga» Predstava je bila sijajna. Vsi igralci in igralke so se potrudili, da bi čim bolj dovršeno podali svoje vloge. Odlikoval se je tudi pevski zbor pod vodstvom g. Zavodnika ki nam je nudil res lep užitek s svojimi šestimi pesmicami. Naj ne bo «Veriga» prva in zadnja prireditev temveč li naj sledilo še druge! Poleg moralnega uspeha tudi gmotni uspeh ne bo izostal

LITIJA Sokolsko društvo v Litiji priredi običajni Silvestrov večer s pestrim sporedom: Burka - enodejanka, odlomki iz «Revčka Andrejčka», poje g. Pleničar, komični nastopi, polnočna alegorija, ples, godba jazzband Začetek točno ob 20 uri pri pogrnjenih mizah 111 b

KOČEVJE 50letnico svojega rojstva je te dni obhajal prof g. Ivan Polovič, pedagoški vodja v Dijaškem domu Jubilant je bil sošolec pesnika Dragotina Ketteja. Po končanih gimnazijskih študijah se je posvetil študiju slavistike na graški univerzi, kjer je bil njegov profesor učenjak Murko. V Kočevju deluje kot profesor že skoraj 20 let — K okrožnemu sodišču v Novem mestu je premeščen na lastno željo sodni kanclist g. Fran Osolnik.

Trgovino z delikatesami in gostilno

na prometnem kraju v Ljubljani prodam z inventarjem in zalogo za Din 300.000.—. Pojasnila: Dr Ivan Černe, gospodar, pisarna, Miklošičeva 6, Ljubljana. 13955-a

L. Mikuš

Mestni trg štev. 15

Tvornica dežnikov, zaloga sprehajalnih palic.

†

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je v četrtek 29. dec. t. l. ob 2. uri zjutraj za večno zaspala po kratki in mučni bolezni ljubljena soproga in zlata mamica

Neli Šubic

soproga notarskega uradnika

Pogreb bo v soboto 31. dec. ob 16. uri (4.) popoldne iz hiše žalosti v Škofji Loki.

Škofja Loka, 30. dec. 1927.

Ivan Šubic,
soprog.
Milka, Slavka, Milan, Romana,
otroci.

Milica, unukinja. *Franc Prevodnik,* zet. *Helena* sinaha.

Lisičje, polhove kože

in vse druge od divjačine kupuje in znanstveno dobro plača D Zdravič, Ljubljana, Florijanska ulica št 9. 47

NARODNA KNJIGARNA, d. z o. z.
knjigarna in trgovina s papirjem ter pisarniškimi in šolskimi potrebščinami.
Ljubljana, Štitarjeva ulica štev. 2.
Oblastno dovoljena
RAZPRODAJA
vsled opustitve trgovine.
Razprodaja bo trajala
samo do srede februarja 1928.
Znatno znižane cene — Ugodna prilika za knjižnice in druge interesente

Mestni pogrebni zavod.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljeni oče, stari oče, brat, stric, svak in tast, gospod

Ivan Kociper

zasebnik

dne 29. decembra t. l. po dolgi in mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspal

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v soboto, dne 31. decembra t. l. ob 2. uri pop. iz doma žalosti Sp. Šiška, Aljaževa cesta 30 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 29. decembra 1927.

Globoko žalujoče rodbine:
Hiter — Kociper — Munda.

Mestni pogrebni zavod.

Potrti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je naša dobra mama oziroma soproga

Regina Obereigner

gozdarskega nadsvetnika soproga

dne 29. decembra 1927 ob 2. zjutraj preminula.

Pogreb bo v soboto, dne 31. decembra ob 15½ iz bolnične mrtvašnice na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja!

V Ljubljani, dne 29. decembra 1927.

Ing. Emil Obereigner soprog. *Ing. Miloš, Stane in Nada* otroci

Mestni pogrebni zavod.

V globoki bolesti naznanjamo, da je naša predobra mama, sestra, teta, tašča, stara mama, gospa

Ivana Lederhas

vdova po gimn. profesorju in hišna posestnica,

danes dne 28. decembra po prejemu sv. zakramentov za umirajoče vdano v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v soboto dne 31. decembra ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Sv Petra cesta št. 14 na pokopališče pri Sv Križu.

Blago rajnico priporočamo v pobožen spomin

Globoko žalujoči rodbini
Lederhas — dr. Logar

Umrla je danes po dolgi, mukapolni bolezni naša mama, stara mama, tašča, gospa

Frančiška Sever

roj. Juvančič

Pogreb nepozabne bo v soboto, dne 31. decembra ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Mala čolnarska 14.

Maše zadušnice bodo brali v Trnovski cerkvi v Ljubljani.

Ljubljana, 29. decembra 1927.

Žalujoči ostali.

Zane Grey: 15

Železna cesta

Roman.

»Nu prav, počešem vam jih jaz.« Čudeč se njeni potrpežljivosti, ko se je vendar nadejal odpora, ji je česal razmršene lase. V svoji resni zaverovanosti ni pomislil, kako čuden bi se moral zdeti njegov opravek vsakomur, kdor bi ga po naključju opazoval. Tako je bil zamaknjen v delo, da ni videl Larryja Kinga, ki jo je počasi primahal k njima.

Cowboy je ves ostrmel, a nato se je zarežal od zadovoljstva. Dekletu je bilo očividno že bolje; ni se bilo bati ničesar več.

»O, imenitno!« je vzkliknil s svojim zategnjenim glasom. »Saj sem vedel, Neale, od nekdaj sem vedel, da si ženskar.« S temi besedami je sedel k njima v travo.

Dekličin obraz je bil napol skrit pod bujnimi lasmi; glavo je držala pobešeno. Neale je svareče ošinil Larryja z očmi, češ, naj si ne dovoljuje dovtipov.

»Moj prijatelj, cowboy Larry Red King,« je rekel Neale. »Bil je z menoj, ko sem vas našel.«

»Larry — Red — King,« je zamrmralo dekle. »Meni je ime Allie.«

Nealu se je bilo spet posrečilo, da je zrahljal njeno trmasto odljudnost. Odgovor, ki ga je dala, ga je tolikanj osupil, da je izpustil ščetko in se je zastrmel v Larryja. In Larryjev veseli režaj je izginil; pogledal ji je v lice in skrb mu je prepregla obraz.

»Allie — nu, drago mi je, da vas spoznam,« je zajecljal; še nikoli ni bil slišal Neale v njegovem glasu toli globokega čuvstva. Še enkrat se je cowboy ozrl v žalostno, bledo ličece, nato je vstal in odšel, zamišljeno vlekoč noge za seboj.

»Allie vam je ime?« je rekel Neale. »Nu, Allie — in drugače?«

Izmed sto vprašanj je odgovorila komaj na eno; njegove besede niso našle poti do njenega umevanja.

»Ali se hočete zdaj splesti?« jo je vprašal.

Odgovor je bil običajni enolični »ne,« toda njene roke so segle v bogate lase in so jih začele mehanično spletati. Nazadnje jo je pripravil do tega, da se je z njim izprehodila ob potoku in da je malce jedla in pila.

Ko je bil dan pri kraju, se je čutil tako iznemoglega, kakor da se je pravkar vrnil z napornega plezanja v gorah. A misel, da jo lahko prisili k neki brezvoljni, nezavedni poslušnosti, ga je vendarle hrabrila.

Drugi dan se je pokazalo v Alličinem stanju skoro neopazno zboljšanje. Uro pred zatonom solnca je sklenil Neale, da odrine na pot, in je velel Larryju, naj stopi po konja. Nato je šel k Allie.

»Allie.« Večkrat je moral ponoviti njeno ime, preden ga je začula. Nato je vzdignila glavo. Globina in turobna zapuščenost njenih oči ga je bolestno presunila.

»Vrniti se moram v tabor. Kmalu se spet oglasim.«

Z naglo kretnjo ga je zgrabila za komolec.

»Ne hodite proč!« Mrka tesnoba ji je strmela iz oči.

Ta nenadna, žarka prošnja je zadela Neala kakor blisk. Obenem pa je začutil veliko, neznano radost. Potrpežljivo je jel razlagati, da mora na delo, a da se kmalu vrne in jo poseti; toda še preden je nehal govoriti, je Allie spet utonila v svojo topo, mračno brezčutnost.

*

General Lodge in njegov štab so bili sklenili, da razmestijo ob zasnovani železniški progi več inženjerjev, ki naj bi proučili snežne zamete. Dognanje krajevnih prilik v teku prihodnjih zim je bilo sila važno za gradnjo železnice. Kdor je prevzel ta posel, se je moral pripraviti na težke napore, toda Neale se je radovoljno javil in šef mu je prisrčno čestital za to. Določili so ga, da prouči učinke snežnih zametov ob Shermanovem prelazu.

Ko se je spet oglasil v Slingerlandovi koči, je Neale odvel nastávarja v kraj, na senčen prostorček pod visokimi borovci, in mu je razložil svoje načrte za zimo.

»Zmrznili boste, sinko!« je vzkliknil nastávar.

»Razume se, da si zgradim kladaro in se pripravim za najhujši mraz.«

Slingerland je zmajal s kosmato glavo. »Stavim, da ne poznate tukajšnjih zim tako dobro kakor jaz. Toda dolgi greben, ki ga imenujete Shermanov prelaz — hm, saj ni tako daleč odtod, da ne bi mogla po smučeh do njega, razen kadar je vreme od sile slabo. Rekel bi, da ostanite kar tu pri meni.«

»Izvrstno!« je vzkliknil Neale. »In zdaj — zastran Allie.«

»Da, zastran Allie!«

»Ali naj jo pustim tu ali naj jo spravim s prvo karavano nazaj v Omaho ali pa z vojniki v Fort Fetterman?«

»V vašem varstvu je, sinko, a dejal bi, da jo rajši pustite tu, posebno zdaj, ko ostanete pri naju. Ubožica bi umrla ali vsaj zmešalo bi se ji, če bi jo poslali drugam. Ne pove nam niti tega, ali ji še kje živijo svojci. Zdi se mi, da je čisto sama na svetu. Najbolje bo, da ostane pri naju dveh. Dekletce se mi je kar priljubilo.«

Naročila in vse dopise, ličoče se malih oglasov, je pošlati na Oglasni oddelek »Jutra«, Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Mali oglasi

Vse pristojbine je uporabiti obenem z naročilom, sicer se oglasi ne objavijo. Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana, št. 11.842.

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občestva, vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5·—. Pristojbina za šifro Din 3·—

Zahtevo, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1·— — Najmanjši znesek Din 10·—. Pristojbina za šifro Din 5·—

Kam pa kam?

Vino
čez ulico: črno po 10 in belo po 11 Din liter priporoča vinska klet na Sv. Petra cesti 43. 41019

Silvestrov večer
s plesom priredi gostilna Pavšek, Kette-Murnova c. št. 26. 41199

Veselico s plesom
priredi na Silvestrov večer godbeno društvo Gradaška v gostilni »Amerika« na Glincah. Vstopnina prosta. 41192

Obrt

Snežne čevlje in galoše
sprejema v popravilo samo tvrdka S. Trebar — Sv. Petra cesta štev. 6. 40731

Snežne čevlje
in galoše dajte v popravilo samo strokovnjaku Avg. Šrefu, Boršnikov trg št. 1 na dramskim gledališčem.

Snežne čevlje
in galoše sprejema v popravilo samo Franc Čebulj, Ljubljana VII, Sv. Jerneja cesta št. 18. 41207

Poniklanje
in splošno galvaniziranje raznih delov ter brušenje kovin in jekla. Se priporoča Vilj Aberšek, Ljubljana, Karlovška cesta 2. 41089

Motorna vozila

Auto «Ford»
v najboljšem stanju prodam. — Na ogled v Jugoauto garaži št. 3. 41149

Avto
kupim na obroke proti garanciji. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 41087

Službo dobi

Učenko
poštenih staršev in s primerno šolsko izobrazbo sprejmem v trgovino z mešanim blagom na deželi. — Hrana in stanovanje v hiši — nastop takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40992

Uradnika
samca, za sprejemanje in zapisovanje lesa, sprejmem takoj proti primerni kaviriji ali garanciji. Plača po dogovoru. — Drago Hadl, Novo mesto. 40978

2 trg. pomočnika
mešane stroke, mlajša, dobita za 3 mesece zaposlitev. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Trgovski pomočnik«. 40992

Brivskega pomočnika
prvovrstnega sprejme takoj Franjo Vranišar, brivec v Škofji Loki. 41105

Pridno natakarico
sprejmem. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 41092

Šiviljo za perilo
sprejmem na dom. Naslov pove oglasni oddelek Jutra 41133

Strojepisko
z znanjem nemščine in hrvaščine sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 41155

Služinčad
kuharice, sobarice, natakarice, hlapce itd. dobe najlažje službo v Beogradu — ako se zglase v birou Ekonomija, Beograd, Visana 11 41057

Služkinja
za vsa hišna dela, ki zna samostojno kuhati in govori nemško ali italijansko, dobi stalno službo. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 41144

Damsko frizerko
dobro izvežbano, takoj sprejmem za Ljubljano. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Dobra služba«. 41150

Služkinja
pridna in poštena, ki zna nekaj kuhati in opravljati vsa hišna dela, dobi stalno službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 41156

Zastopnike
proviziljske — zmožne in vešče, za Kranjsko išče veleurgovina z vinom. Pismene ponudbe pod značko »Zastopnik« na anončno ekspedicijo Hinko Sax v Mariboru. 41129

2 prodajalki
izurjeni v manufakturi — sprejmem takoj. Ponudbe z navedbo plače pod značko »Dobra moč 31« na oglasni oddelek »Jutra«. 41131

Prodajalko
za šivalne stroje, vešče v pouku vezenja in perfektno v slov. in nemški korespondenci, sprejmem takoj. Ponudbe z referencami in zahtevo plače pod šifro »Šiv. stroji« na oglas. oddelek »Jutra«. 41157

Sodavičarskega pomočnika
izvežbanega in trezneg sprejme takoj v stalno službo E. More, sodavičar v Ljubljani, Kette-Murnova cesta 11. 41178

Gospoda ali gospo
sprejmem za prodajo umetniških — brezkonkurenčnih predmetov v SHS. Potreben kapital 25—30.000 Din. Nemške ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro «H. K. 71». 41171

Čevljarskega strojnega prikrojevalca
Schnittführer) sprejmemo v stalno službo proti dobri plači. Ponudbe na naslov: »Naša deca«, Beograd, Dečanska ulica 9. 41118

Zaslužek

Pisarniška uradnica
vertirana, želi zaposlenosti pri sklepanju novoletne inventure v trgovini ali podjetju. Ponudbe je poslati na: Mira Kranjc, Ljubljana 1, poste restante 41152

Nogavice
in druge pletenine izdeluje po najnižjih dnevnih cenah Js. Lunder, Bl. Brezovica pri Vrhniki. Po naročila pridem na dom. 41177

Službe išče

Čevljar, pomočnik
star 19 let, z dobrim spričevalom, želi službe za mešano delo. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 40955

Damski prikrojevalec
dobro izvežban v krojenju plaščev in kostumov — z večletno prakso v inozemstvu, sprejme službo prikrojevalca ali poslovodje, ozir. delovodje, eventuelno pristopi kot družabnik. Ponudbe za oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Damski prikrojevalec«. 41179

Kot oskrbnik
ali pa kot hišni mizar želim službe. Sem zanesljiv, trezen in z večletnimi spričevali. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 41095

Bivši orožnik
želi službe sluge, vratarja, nočnega čuvaja ali kaj sličnega. Nastop 15. marca Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Zanesljiv 63». 41063

Natakar
želi za takoj službo kjerkoli. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Natakar 28». 41195

Notarski uradnik
mlad, zmožen vseh pisarniških del, samostojen posebno še v zemljiškoknjižnih zadevah, želi službe. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Sposoben 41». 41127

Knjigovodja
slovenski, srbohrvatski in nemški korespondent, strojepisec, samostojen, želi premeniti službo. Ponudbe pod «Vesten 15» na oglasni oddelek «Jutra». 41139

Službo sobarice
v hotelu želi gospa, ki govori več jezikov. Gre tudi izven Ljubljane. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Sobarica». 41078

Strokovnjak
špecerije in delikatese, išče službo ali vzame v najem trgovino. Razpolaga s kavcijo 25.000 Din. — Sprejme tudi službo potnika pri boljši firmi. Pismene ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru pod «Vesten». 1356

Prodam

Vsem filatelistom
naznanjam, da sem otvoril trgovino z znamkami Dobavljam Bosno, Jugoslavijo, Balkan, Evropo — vse manko-listab najceneje — I. Oswald, Prevalje. 40691

Najboljši premog
Cebin, Wolfova ulica 1/II. I

Perje
gosje, race, kokošje in purje proda vsako množino in po najnižji ceni tvrdka F. Vajda, Čakovec, Medjimurje. Telefon št. 59 60. 3 232

2 smučarski bluzi
novi, za šibkejšo postavo, po 200 Din naprodaj. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 41093

Velik štedilnik
malo rabljen, radi selitve po ugodni ceni prodam. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 41198

Trdih drv
180 m³ prodam tri četrt ure od kolodvora, na lepem prostoru. — Cena po dogovoru. Severin Rozman, Zg. Otok, Radovljica. 40848

Bencinmotor
10 k. s., v jako dobrem stanju proda za 5000 Din Konrad Vernik, Ormož. 40982-a

Majhno peč
lončeno, prenosljivo, prodam. — Na ogled v uradu Velesejma. 41168

Dve omari
dobro ohranjeni, proda Terezija Jakše, Breg 2/I. 41148

Dirkalno kolo
smuške I. s. Triglav in otroški vozlček prodam. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 41176

Motvoz
(špago) kupite najceneje direktno v tovarni Mehanična vrvarna Sinkovec Grosuplje. 261

Športne sanke
jako lične in trpežne dobite najceneje, dokler traja zaloga, pri M. Fajfar, kolarstvo, Trnovska ul. 25. 41169

Linoleum
4 × 4 m, nov, boljši, poceni prodam. — Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 41201

Zastopstvo «Apna»
želim sprejeti za 1928. — Možnost razpečave do 900 vagonov. Imam kamnolom in velike peči po zelo ugodni ceni za odkup na razpolago — premog v neposredni bližini. Interesenti za prvo in drugo naj izvolijo pisati pod «Apno» na Aloma Company, Ljubljana 41196

Pridelki

Ajdovo moko
po 5 Din, koruzni zdrob po Din 3.50, prvovrstne izdelke od 25 kg naprej pošilja Pavel Šedej, umetni mlin, Javornik, Gorenjsko 40596

Krompirja
večjo množino ima naprodaj tvrdka Jadran, Sv. Križ pri Litiji, Slovenija. 41206

Kupim

Blagajno
srednje veliko kupim proti gotovini. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «888». 40946

Pletilni stroj
št. 10, mali, kupi, event. zamenja s štev. 8 Strojna pletarna v Mariboru, Vojašniška 2. 41211

Stružni stroj
(Drehbank) od 1.50 m dolžine naprej, dobro ohranjen kupi tovarna žebljev v Tacnu, pošta Št. Vid nad Ljubljano. 41135

Diro na vzmeti
eno- ali dvovprežno, dobro ohranjeno, kupim, oziroma naročim tudi novo. — Ponudbe na naslov: Egidij Erjavec, Brad, p. Št. Vid nad Ljubljano. 41057

Par boljših slik
kupim. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Slika». 41182

Posest

Gostilno
s 6 prostori, v Ilici na prometni točki v Zagrebu, radi smrti ponda za 25.000 Din Pero Vidjak, Zagreb, Ilica 248. 41204

Lokali

Trgovski lokal
oddam v industr. kraju, na zelo prometnem prostoru, tik glavne ceste. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 40987

Za vinotoč ali gostilno
želim v Ljubljani ali predmestju primerne prostore. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «M. B. 1928». 41112

Pisarno
oddam za souporabo in prevzamem na dom inventure in bilance, katere izvršujem sam, ali pomagam pri izvršitvi. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «M. 40». 41173

V najem

Gostilno
s stanovanjem oddam v Ljubljani na račun. Potrebna osebna pravica in 5000 Din kavcije. Pismene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Dobra gostilna». 41214

Brivnico
dobro obiskano, oddam v najem mlajšemu pomočniku pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 41161

Trgovino
na prometi točki periferije Ljubljane oddam takoj radi bolezni. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «15.000». 41181

Stanovanja

Stanovanje
2 sob in kuhinje, po možnosti v središči mesta išče mirna stranka brez otrok za takoj. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Mirna stranka». 41180

Stanovanje
s 3 sobami in pritiklinami oddam takoj kupcu pohištva. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Lepo stanovanje». 41191

Sobe

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, z vso postrežbo in oskrbo perila oddam v središči mesta. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 40981

Prazno sobo
poleg sodnije, z elektriko in prostim vhodom oddam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 41109

Sobo
z lepim pohištvom in električno razsvetljavo oddam dostojni gospodični za Din 350 mesečno. Ponudbe se v trgovini Toni Jager, Dvorni trg 1, Ljubljana. 41098

Gospod
želi sobo s posebnim vhodom. — Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Inženjer». 41091

Dvoje sob
ali sobo in predsobo, strogo separirano, event. tudi opremljeni, želim. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Doktor». 41088

Sobo z vso oskrbo
išče za takoj. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «B. T. 21». 41056

Sobo z 2 posteljama
oddam, ali sprejmem sostanovalko dijakinjo ali uradnico. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 41059

Lepo sobo
s posebnim vhodom oddam boljšemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 41200

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in električno oddam gospodu na Poljanski cesti. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 41185

Prazno sobico
preprosto, oddam na Jurčičevem trgu 2/II. 41164

2 sostanovalca
sprejmem Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 41167

Sobo
s posebnim vhodom, električno razsvetljavo, dvema posteljama in souporabo kuhinje oddam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 41165

Prijazno sobo
s separiranim vhodom želim. Ponudbe in pogoje na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Uradnik 39». 41156

Opremljeno sobo
elegantno, po možnosti s kabinetom, električno razsvetljavo in strogo separiranim vhodom, v sredini mesta, najraje na Poljanski cesti želi gospod. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «1. januar». 41163

Elegantno sobo
v vili blizu Bleiweisove ceste oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 41146

Opremljeno sobo
mirno in stranko, z elektr. razsvetljavo, s hrano ali brez oddam solidnemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 41145

Gospoda
sprejmem na stanovanje. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 41189

Lepo sobo
elegantno, s posebnim vhodom oddam na Miklošičevi cesti. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 41190

Opremljeno sobo
udobno, s popolnoma separiranim vhodom, električno razsvetljavo, zračno in svetlo, oddam v bližini kavarne Evropa, le boljšemu gospodu. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 41197

Prazno sobo
prostorno in s posebnim vhodom oddam eni ali dvema gospodičnama tik opere Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 41183

2 gospoda
sprejmem na stanovanje. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 41207

Sostanovalca
s svojo posteljo, sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 41209

Trgovec
želi separirano sobo za nekaj dni. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Takoj 10». 41194

Prehrana

Na domačo hrano
sprejmem več oseb. Istotam sprejmem tudi sostanovalca. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 41208

Na domačo hrano
dobro, sprejmem več abonentov. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 41132

Kapital

Družabnika
pridnega in poštenega, s primerno gotovino 150.000 do 200.000 Din sprejmem za dobro vpeljano industrijo, kjer lahko v enem letu znesek zasluži. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 40982

Dobičkanosno idejo
prodam samo seriosnemu reflektantu z gotovino. — Podjetje je razen male državne dajatve davka prosto. Ponudbe na upravo «Jutra» v Mariboru pod «Milijonska ideja». Znamke za odgovor je ponudbi priložiti. 39578

Mlad obrtnik
proti dobrega človeka, ki je zmožen in voljan tirirati pri banki za 100.000 Din radi ustanovitve zelo dobrega podjetja. — Prijazne ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Zirant». 41193

Dopisi

Vera R., Maribor
Zopet v Ljubljani. — Ste dvignili pismo? — Prosim oglasite se na dani naslov. Alak. 41113

Potnika
ki se je oglasil dne 11. novembra pri Mariji Cvajnar v Sp. Šenici 9, radi nezgode Ivana Mihovec — prosim, da naznani naslov zavarovalnice. 41067

Gospod
ki mi je dal sestanek v Narodni kavarni, naj pošlje svoj naslov na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Razočarana». 41128

Ženitve

Mlad trgovec
dober in simpatičen, posestnik dobro idoče trgovine se želi seznaniti z gospodično staro od 18—30 let, katera bi imela veselje do trgovine, v svrho skorajšnje ženitve. Trgovsko izobražene ali slvilje, z nekaj premoženja imajo prednost. Samo resne ponudbe je poslati s sliko na oglasni oddelek «Jutra» pod «Zvesto srce». 41134

Vdova
srednjih let (35), s petletno hčerko, s čednim stanovanjem v sredini mesta, se je naveličala samotariti. — V svrho poznejše možitve se želi seznaniti z gospodom v starosti 42—54 let s primerno eksisteco. Prednost imajo vdovci resnega značaja, katerim je ljuba družinska sreča. Prosim le resne ponudbe pod značko «Družinska sreča» na podružnico «Jutra» v Mariboru. 41213

Glasba

Fin klavir
ohranjen kakor nov, poceni naprodaj. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 41126

Izgubljeno

Nahrbtnik
pozabljen v vlaku dobite v oglasnem oddelku «Jutra». 41188

Pes nemški ovčar
velik, se je zatekel v Sneberje št. 51 pri Ljubljani. 41153

Razno

Najdebelejša dama
postane vitka — če boče. Uspeh viden že v par dneh — To dosežete z uporabo angleškega radioaktivnega preparata «Sano» čudo, ki daje moderno ravno liniji! Uspeh zajamčen, sicer povrnemo denar. Cena zavojčku franko 85 Din. — Uporaba zunanja, navodilo priloženo. Naročila na naslov: «Sanitaria», Crikvenica, Primorje. 40796

Sopotnika za avto
sprejme stara, renomirana tovarna za potovanje po vsej Sloveniji, Prekmurju in Medjimurju. V poštev pridejo le stroke z enim predmetom in ki bi potovale stalno skozi vse leto (ca. 200 dni). Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Avto 1928». 41030

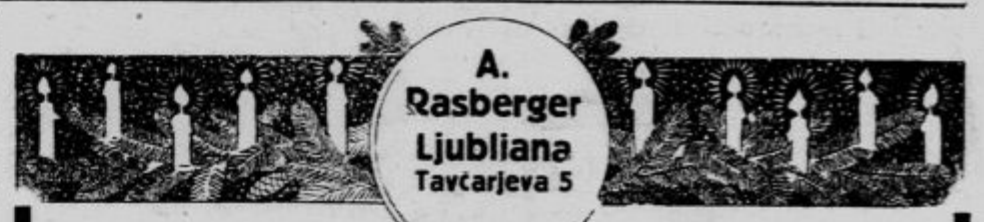

NIČ NE POMAGA!

MOJI GRAMOFONI SO NAJBOLJŠI, KVALITETA ODLOČUJE!

Krasni **kovčegasti aparati** z lepim polnodonečim glasom. Pravi umotvori so salonski namizni in stoječi aparati. Za gg. restavraterje in posestnike kina posebne vrste orjaške GRAMOFONE z ali brez vmeta denarja.

Velika zaloga prvovrstnih umetniških gramofonskih plošč.

Samo kvalitetno blago!

A. RASBERGER, LJUBLJANA, TAVČARJEVA UL. 5.

Tovarniška zaloga in zastopstvo: »HIS MASTER'S VOICE«, »ODEON«, »POLYDOR«, »COLUMBIA«, »HOMOKORD«.

HELLESENS

baterije za žepne svetilke. — Dvojna cena. Petkratni čas gorenja.

Generalno zastopstvo

Viking, Zagreb

Ulica Ban Jelačića 2.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi **RAJKO TURK, carinski posrednik, Ljubljana, Masarykova cesta 9** (nasproti carinarnice). Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

D. M. C.

Največje skladišče AVRAM KAJON, Sarajevo Prestolonasljednika Petra 26.

Veliko industrijsko podjetje na deželi sprejme s takojšnjim nastopom vzornega

knjigovodjo

neoženjenega, absolventa trgovske akademije, ki popolnoma obvlada ustmeno in pismeno srbskohrvatski in nemški jezik. Prednost imajo tisti, ki so bili že zaposleni v industrijskih podjetjih, v omenjeni službi.

Ponudbe s prepisi spričeval in pogoji na oglasni oddelek «Jutra» pod št. 666. 13945a

SAMPANJEC „BOUVIER"

„Demi sec" (zmerno sladek), „Bouvier sec" (ne sladek), „Cuvee Reservee" (nekoliko sladek)

Originalna vina v steklenicah

iz najugodneje ležečih štajerskih vinskih goric.

Vina v sodih

Cenike razpošilja na zahtevo brezplačno zastopstvo za Slovenijo: **Kerne & Favai, Ljubljana, Dunajska 15,** ali **Kralj. dv. dobavitelji Clotar Bouvier, veleposestvo vinogradov, Gornja Radgona.**

Šampanjec in vino v steklenicah »Bouvierc se dobi v vseh boljših trgovinah.

Posebnosti za dame

Barvanje las s preparati: L'Oreal, ali L'Orientol v vseh barvah. Cena od Din 50.— dalje. — Op. Na zahtevo se barva z vsakim zaželjenim preparatom, kakor tudi z barvo, katero prinese stranke s seboj. — Masaža lica z električnimi aparati Iroir: kisikove obloge (Sauerstoff-Pakungen) Orado krema itd

Cena od Din 10.— dalje.

Striženje dečje frizure	Din	8.—,
frizura z ondulacijo	»	10.—
vodna ondulacija	»	25.—,
manikura	»	12.—.

Strokovna prvovrstna postrežba — Komfortno popolnoma ločene kabine — Za obilen obisk se priporoča salon

E. NAVINŠEK, Ljubljana, Šelenburgova ulica.

Izposojujem damske lasulje.

Izdaja Davorin Ravljen. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.